

BAYBURT ÜNİVERSİTESİ ADALET DERGİSİ BAYBURT UNIVERSITY JOURNAL OF JUSTICE

CİLT: 3
SAYI: 1
YIL: 2024

VOL: 3
ISSUE: 1
YEAR: 2024

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/bayuaad>

Dergi Kurulları

Derginin Sahibi

Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN

Bayburt Üniversitesi Türkiye

Ulaşım ve Trafik, Egzersiz ve Spor Bilimleri, Spor ve Rekreasyon, Spor ve Dinlence İşletmeciliği, Tefsir

Yayın veya Danışma Kurulu

Haluk Hadi SÜMER,	hsumer@selcuk.edu.tr,	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Alper UYUMAZ,	alperuyumaz@selcuk.edu.tr,	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Bahar ÖCAL APAYDIN,	bahar.ocalapaydin@ogu.edu.tr,	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ

Hatice Kübra ERÇOŞKUN ŞENOL, kubra.ercoskun@atauni.edu.tr, ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

Cem ŞENOL, cemsenol@atauni.edu.tr, ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

M.Muhsin KALKIŞIM, m.muhsin@trabzon.edu.tr, TRABZON ÜNİVERSİTESİ

Murat KUL, muratkul@bayburt.edu.tr, BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

Shafag DADASHOVA, sndadashova@ada.edu.az, ADA UNIVERSITY

Eshqane BABAYEVA, eshqane@mail.ru, AZERBAYCAN MİLLİ BİLİMLER AKADEMİSİ
Yusuf ŞEN, yusen@bayburt.edu.tr, BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

Yusuf BİLGİN, yusufbilgin@bayburt.edu.tr, BAYBURT ÜNİVERSİTESİ

Adnan KARA, adnankara@bayburt.edu.tr, BAYBUYRT ÜNİVERSİTESİ

Dergi Yöneticisi

Dr. ögr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN

Dergi Editörü

Dr. ögr. Üyesi Mehmet Ali CEYHAN

Editör Yardımcıları

Dr. ögr. Üyesi Zekai ÇAKIR

Dr. ögr. Üyesi Mine IŞIK

Öğr.Gör. Fatmanur YILMAZ

Alan Editörleri

Doç. Dr. İbrahim DURMUŞ
Dr. öğr. Üyesi Mehmet KAPUSIZOĞLU
Dr. öğr. Üyesi Emine TAŞ
Dr. öğr. Üyesi Halil İbrahim KAYA
Dr. öğr. Üyesi Faruk SEZER
Öğr. Gör. Burçin ÖZ
Öğr. Gör. Murat AKPINAR
Öğr. Gör. Ömer Faruk AKSOY
Öğr. Gör. Adem IRMAK
Öğr. Gör. Sefanur DİDAR SÖYLEMEZ

Yabancı Dil Editörleri

Dr. öğr. Üyesi Mehmet KUZU
Öğr. Gör. Hamitcan EREN

Yazım ve Dil Editörleri

Dr. öğr. Üyesi Rifat Ramazan BERK
Dr. öğr. Üyesi Mehmet KAPUSIZOĞLU

İstatistik Editörleri

Doç. Dr. İbrahim DURMUŞ
Öğr. Gör. Ömer Ceyhun APAK

Mizanpaj Editörleri

Öğr. Gör. Dilara Arzugül Aksoy
Zehra IŞIK
Gamze ÖZMEN

İçindekiler

**KADIN VE ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET, İSTİSMAR VE GÜVENLİK BAŞLIKLIL
YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK KARŞILAŞTIRMASI**

Emine TAŞ

1-28

**YAZILI KAYNAKLAR VE ANLATILAR IŞIĞINDA TÜRK MİTOLOJİSİ ADLI
KİTAPTAN HAREKETLE BİR RÖPORTAJ**

Osman DEMİREL

29-33

SCHADENFREUDE BEHAVIOR in EMPLOYEES

İbrahim DURMUŞ

34-45

**GÜNEY KORE'NİN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK EĞİLİMLERİNİN
İNCELENMESİ**

Fatmanur DURMUŞ

46-62

**CURRENT APPROACHES TO AI-SUPPORTED DECISION-MAKING MECHANISMS
IN THE CONTEXT OF SPORTS LAW**

Zekai ÇAKIR, mehmet Ali CEYHAN, Sema GÜZEL, Kader YEL

46-62

KADIN VE ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET, İSTİSMAR VE GÜVENLİK BAŞLIKLIL YAYINLARIN BİBLİYOMETRİK KARŞILAŞTIRMASI

Emine TAŞ¹

¹Bayburt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Bayburt/Türkiye

Eposta: etas@bayburt.edu.tr, ORCOD NO: 0000-0003-3706-5919

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı Web of Science (WoS) veri tabanında kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklarında yayımlanan bilimsel yayınları bibliyometrik analiz yöntemi ile incelemektir. İlgili literatürde kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklı yayınların bibliyometrik karşılaştırmasını gerçekleştiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışma kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik konularında yayımlanan bilimsel literatürü kapsamlı bir şekilde incelemesi bakımından özgün bir çalışmadır. Dolayısıyla bu araştırma kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik konularının zaman içindeki gelişimini, akademik ilginin nasıl değiştiğini, uluslararası işbirliğinin önemini ve eğilimlerini, araştırmacıların odaklandığı temaları ve öne çıkan anahtar kelimeleri göstermesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik konularında yapılan araştırmaların, uluslararası işbirlikleri sayesinde daha geniş bir perspektife sahip olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik konularındaki üç alanın, birbirini tamamlayan temalar içerdiği belirlenmiştir. Çalışma kapsamında kadın ve çocuklara yönelik şiddet ve güvenlik konularında yapılan bilimsel çalışmaların, zaman içinde artış göstermesine rağmen istismar ve güvenlik konularındaki yayınların sınırlı kalmasının önemli bir eksik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu ve kamuoyunun, akademik çevrelerin ve politika yapıcılarının konuya dair farkındalığı artırması gerektiği belirlenmiştir. Konuyla ilgili çalışma yapmayı planlayan araştırmalar, özellikle istismar ve güvenlik konularına odaklanarak, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk hakları açısından daha kapsamlı bir anlayış geliştirmesi önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kadın, çocuk, şiddet, istismar, güvenlik

Abstract

This research aims to examine scientific publications on violence, abuse, and security concerning women and children through a bibliometric analysis of the Web of Science (WoS) database.

A review of the existing literature reveals a lack of studies that conduct a bibliometric comparison of publications on violence, abuse, and security concerning women and children. Therefore, this study is unique in its comprehensive examination of the scientific literature on these topics. It holds significant importance as it sheds light on the temporal evolution of research in this field, the changes in academic interest over time, the role and trends of international collaboration, the themes researchers have focused on, and the key terms that have gained prominence.

The findings indicate that studies on violence, abuse, and security concerning women and children could benefit from a broader perspective facilitated by international collaborations. Moreover, the research highlights that the three domains—violence, abuse, and security—are interconnected and encompass complementary themes. While

the scientific literature on violence and security concerning women and children has shown a notable increase over time, the publications focusing on abuse and security remain limited, representing a significant gap in the field.

This study underscores the need for more research in these areas and emphasizes the importance of raising awareness among the public, academic communities, and policymakers. Researchers planning to conduct studies on these topics are particularly encouraged to focus on abuse and security, aiming to develop a more comprehensive understanding in terms of gender equality and children's rights.

GİRİŞ

Akkaş ve Uyanık (2016)'a göre “şiddet, bir hareketin bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik; karşıt görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma; duygular ve davranışta aşırılık anlamlarına gelmektedir. Günümüzde etkisini arttırarak varlığını hissettiren şiddet birçok sosyal bilimcinin araştırma konusu olmuştur. Dünyada şiddet hakkında çok çeşitli araştırmalar yapılmasına rağmen, şu ana kadar somut bir çözüm bulunamayan karmaşık bir problem olması nedeniyle araştırmacılar için yoğun bir ilgi odağıdır.” “Kadınlar dünyanın pek çok yerinde insan yaşamının gerektirdiği temel fonksiyonların desteklenmesi açısından zayıf kalmaktadır. Eşit olmayan sosyal ve politik koşullar, kadınların birer insan olarak sahip olması gereken doğal ve insani yetkinliklere eşit ulaşımını da engellemektedir” (Çakır vd., 2014). İngiltere’de aile içi şiddet konusunda hizmet veren dört merkezin yardımı ile yürütülen bir çalışmaya göre, aile içi şiddete tanık olan çocukların %52’si davranış sorunları geliştirmiş, %39’u okula uyum problemleri göstermiş, %25’i istismar edici davranışlar sergilemeye başlamış, %60’ı ise evde yaşanan şiddet olaylarından kendisinin sorumlu olduğunu belirtmiştir (Barran, 2014, Akt., Kahraman ve Çokamay, 2016). Son yıllarda önemli artışlar gösteren cinsel istismar vakalarında, mağduriyetlerin çoğunlukla ev dışındaki alanlarda meydana geldiği görülmüştür. Bu durum özellikle cinsel istismar gibi çocuğa yönelik kötü muamelelerin önlenmesi açısından çocukların buldukları ev dışındaki ortamların özelliklerini ve çocukların koruyucusu rolündeki yetişkinlerin etkinliğini sorgulamayı gerektirmektedir (Gönültaş, 2022).

Bu araştırmanın temel amacı Web of Science (WoS) veri tabanında kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklarında yayımlanan bilimsel yayınları bibliyometrik analiz yöntemi ile incelemektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklı yayınların bibliyometrik karşılaştırmasını gerçekleştiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum konunun özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışmada “bibliyometrik analiz yöntemi” kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların seyri konusunda değerlendirme yapabilmek için belirli alanlardaki eğilimleri ve araştırma boşluklarını ortaya çıkarılmasına katkı sağlayan bir analiz yöntemi olarak tanımlanmıştır (Dertli & Dertli, 2024a; Dertli & Dertli, 2023). Kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklı yayınların karşılaştırılmasını yapmak için Web of Science üzerinden TI “başlık” seçilerek aşağıdaki şekilde gelişmiş tarama yapılmıştır.

- İlk olarak kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınlar için

(TI=(Woman* OR Women* OR Female*)) AND (TI=(child*)) AND (TI=(*violence*)) şeklinde bir gelişmiş tarama yapılmış ve tarama sonucunda ulaşılan 523 yayın bibliyometrik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

- İkinci olarak kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınlar için

(TI=(Woman* OR Women* OR Female*)) AND (TI=(child*)) AND (TI=(*exploitation*)) şeklinde bir gelişmiş tarama yapılmış ve tarama sonucunda 16 yayın bibliyometrik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

- Üçüncü olarak kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınlar için

(TI=(Woman* OR Women* OR Female*)) AND (TI=(child*)) AND (TI=(security* OR protection* OR safety*)) şeklinde bir gelişmiş tarama yapılmış ve tarama sonucunda 190 yayın bibliyometrik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu noktada “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren yayınlara ilişkin;

- “Ana bilgiler”
- “Yıllık bilimsel üretim değerleri”
- “Yıllık ortalama atıf değerleri”
- “Özet, anahtar kelime artı ve yazar anahtar kelimelerinin three-field plot dağılımı”
- “Ortak yazarların ülkeleri”
- “Ülkelerin işbirliği dünya haritası”
- “Ortak kelimelerin ağ haritası”
- “Anahtar kelime artının kelime bulutu”
- “Yazar anahtar kelimelerinin kelime bulutu”
- “Başlıkların kelime bulutu”

- “Özetlerin kelime bulutu” parametreleri bibliyometrik analiz yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Bu noktada elde edilen bu parametrelerin karşılaştırılmasında Dertli ve Dertli (2024b) çalışmasında olduğu gibi VOSviewer and R Studio Bibliometrix programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklı yayınların bibliyometrik karşılaştırmasına ilişkin elde edilen bulgular sunulmuştur.

Ana bilgilere ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren yayınlara ilişkin ana bilgiler sunulmuştur.

Şekil 1. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarının ana bilgileri

Şekil 1’de kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların 281 kaynak, 523 belge ve 1790 yazar tarafından 1985-2024 yılları arasında yayımlanan çalışmalardan meydana geldiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 2. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarının ana bilgileri

Şekil 2’de kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların 15 kaynak, 16 belge ve 30 yazar tarafından 2001-2024 yılları arasında yayımlanan çalışmalardan meydana geldiği bulgusuna ulaşılmıştır.

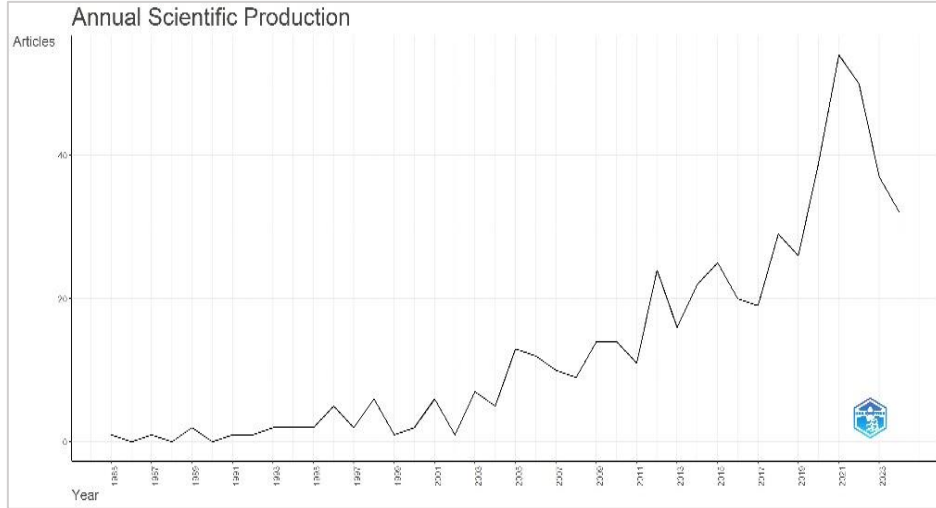

Şekil 3. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarının ana bilgileri

Şekil 3’te kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların 159 kaynak, 191 belge ve 659 yazar tarafından 1981-2024 yılları arasında yayımlanan çalışmalardan meydana geldiği bulgusuna ulaşılmıştır.

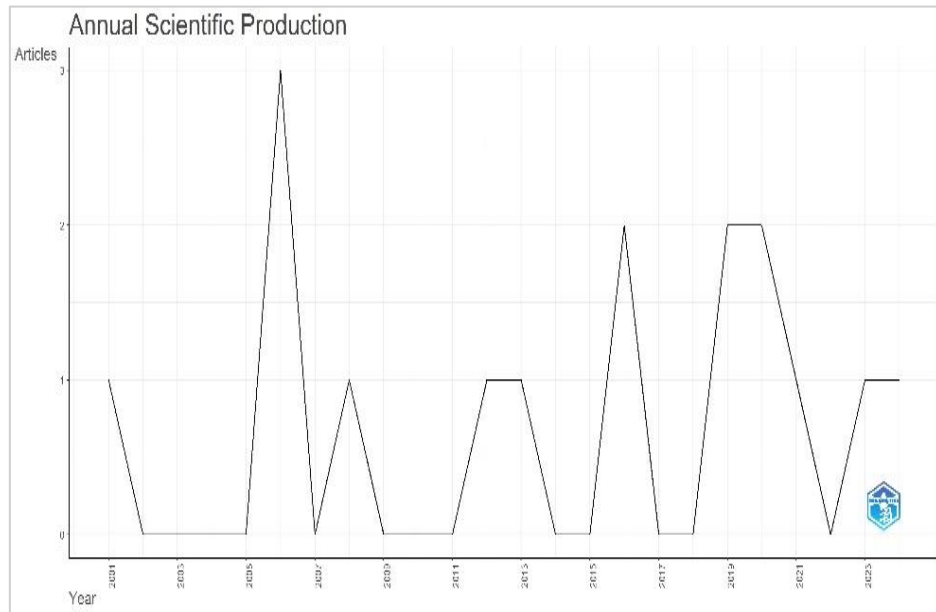
Yıllık bilimsel üretim değerlerine ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren yayınların yıllık bilimsel üretim değerlerine ilişkin elde edilen veriler sunulmuştur.

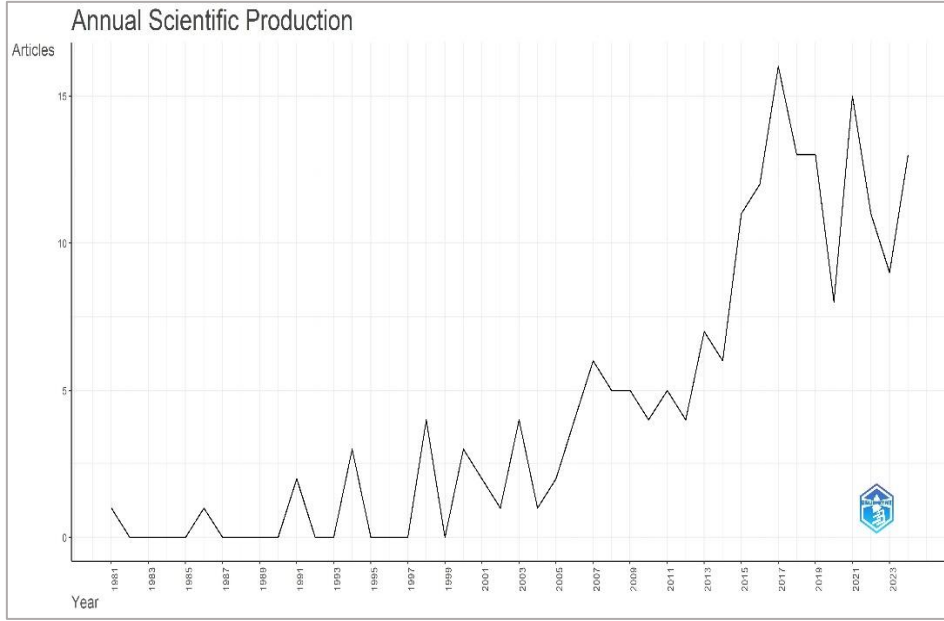
Şekil 4. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarının yıllık bilimsel üretim değerleri

Şekil 4'te kadın ve çocuklara yönelik şiddet üzerine en fazla yıllık bilimsel üretim gerçekleştiren çalışmaların 54'ünün 2021 yılında, 50'sinin 2022 yılında, 39'unun 2020 yılında, 37'sinin 2023 yılında, 32'sinin 2024 yılında, 29'unun 2018 yılında, 26'sinin 2019 yılında, 25'inin 2015 yılında, 24'ünün 2012 yılında, 22'sinin 2014 yılında hazırlandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 5. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarının yıllık bilimsel üretim değerleri

Şekil 5'te kadın ve çocuklara yönelik istismar üzerine en fazla yıllık bilimsel üretim gerçekleştiren çalışmaların 3'ünün 2006 yılında, 2'serinin 2016, 2019 ve 2020 yıllarında, 1'erinin 2001, 2008, 2012, 2013, 2021 ve 2023 yıllarında hazırlandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

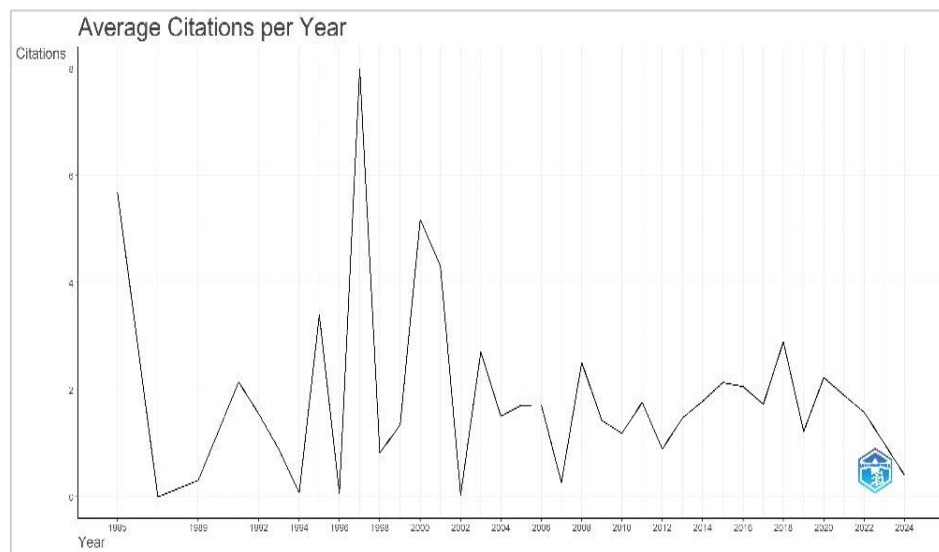

Şekil 6. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarının yıllık bilimsel üretim değerleri

Şekil 6’da kadın ve çocuklara yönelik güvenlik üzerine en fazla yıllık bilimsel üretim gerçekleştiren çalışmaların 16’sının 2017 yılında, 15’inin 2021 yılında, 13’erinin 2018, 2019 ve 2024 yıllarında. 12’sinin 2016 yılında, 11’erinin 2015 ve 2022 yıllarında, 9’unun 2023 yılında, 8’inin 2020 yılında hazırlandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

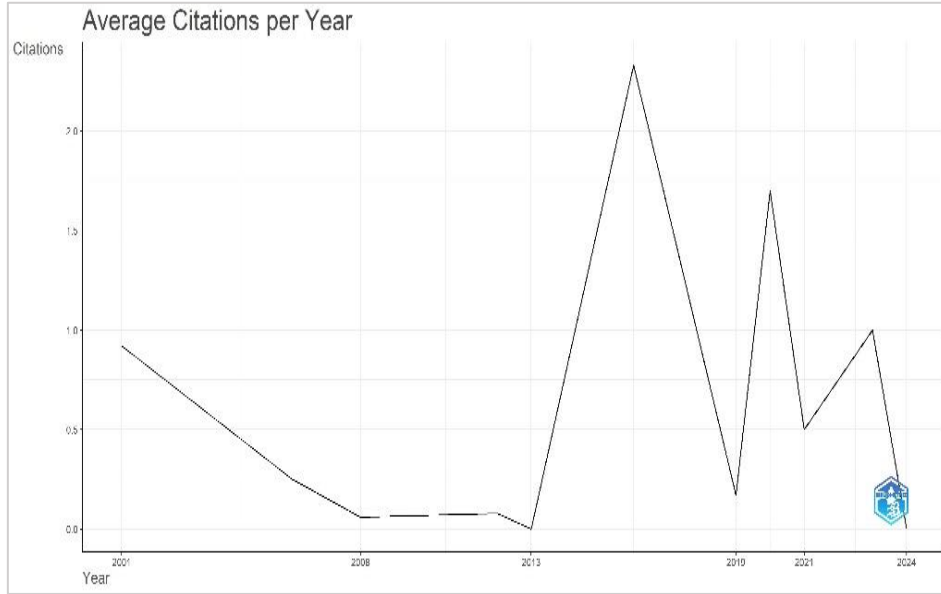
Yıllık ortalama atıf değerlerine ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren yayınların yıllık ortalama atıf değerlerine ilişkin elde edilen veriler sunulmuştur.

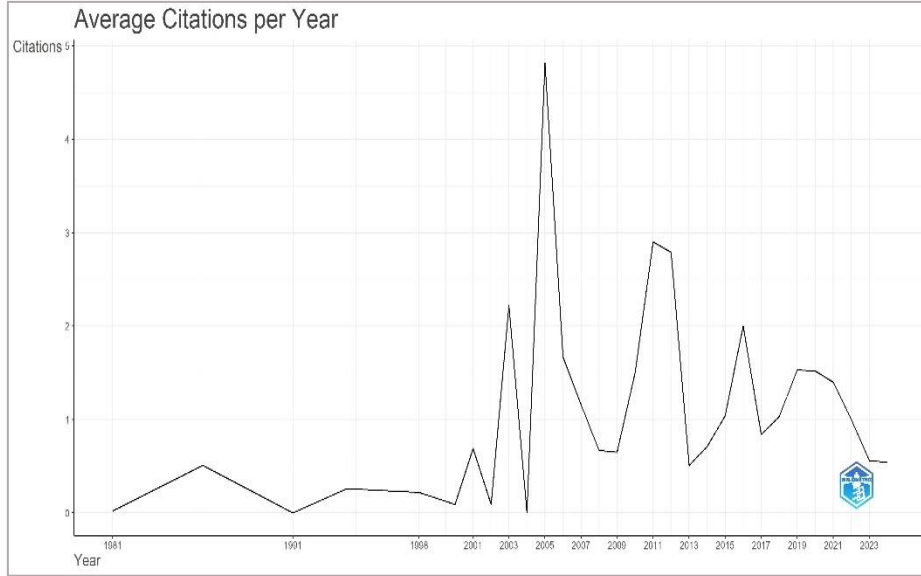
Şekil 7. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarının yıllık atıf değerleri

Şekil 7’de görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik şiddet üzerine en fazla yıllık ortalama atıf alan çalışmaların 8.00 oranında 1997 yılında, 5.70 oranında 1985 yılında, 5.18 oranında 2000 yılında, 4.32 oranında 2001 yılında. 3.40 oranında 1995 yılında, 2.90 oranında 2018 yılında, 2.71 oranında 2003 yılında, 2.51 oranında 2008 yılında. 2.23 oranında 2020 yılında, 2.15 oranında 1991 yılında aldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 8. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarının yıllık atıf değerleri

Şekil 8’de görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik istismar üzerine en fazla yıllık ortalama atıf alan çalışmaların 2.33 oranında 2016 yılında, 1.70 oranında 2020 yılında, 1.00 oranında 2023 yılında, 0,92 oranında 2001 yılında. 0,50 oranında 2021 yılında, 0,25 oranında 2006 yılında, 0,17 oranında 2019 yılında, 0,08 oranında 2012 yılında. 0,06 oranında 2018 yılında aldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

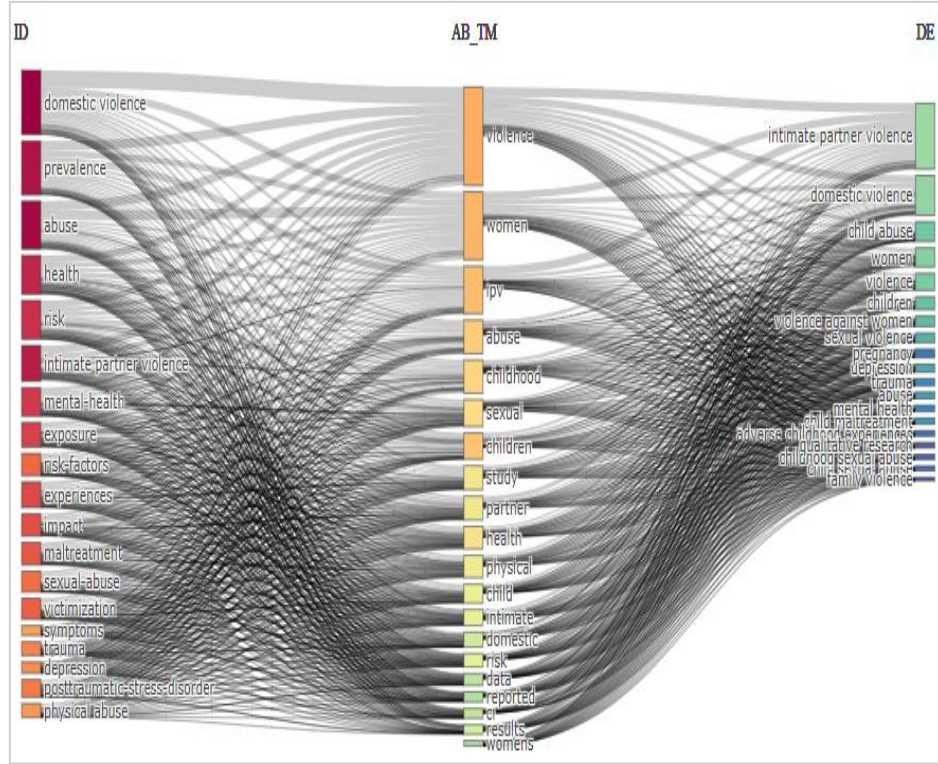

Şekil 9. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarının yıllık atıf değerleri

Şekil 9’da görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik güvenlik üzerine en fazla yıllık ortalama atıf alan çalışmaların 4.82 oranında 2005 yılında, 2.90 oranında 2011 yılında, 2,79 oranında 2012 yılında, 2.22 oranında 2003 yılında. 2.00 oranında 2016 yılında, 1.67 oranında 2006 yılında, 1.53 oranında 2019 yılında, 1.52 oranında 2020 yılında. 1.50 oranında 2010 yılında, 1.40 oranında 2021 yılında aldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

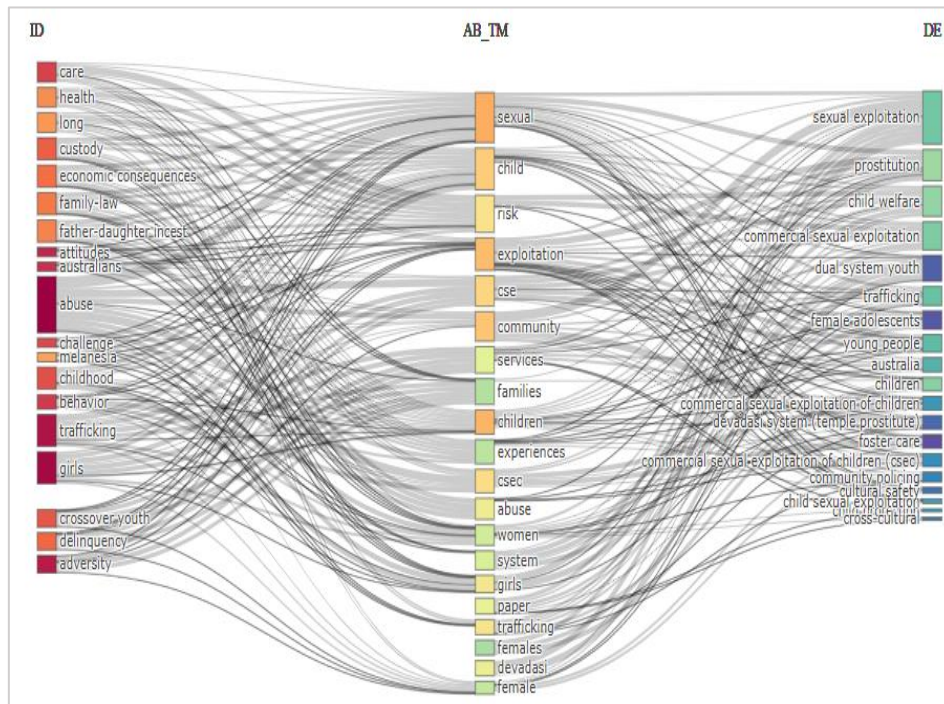
Three-field plot değerlerine ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren yayınların özet, anahtar kelime artı ve yazar anahtar kelimelerine ilişkin three-field plot dağılımı sunulmuştur.

Şekil 10. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarının three-field plot dağılımı

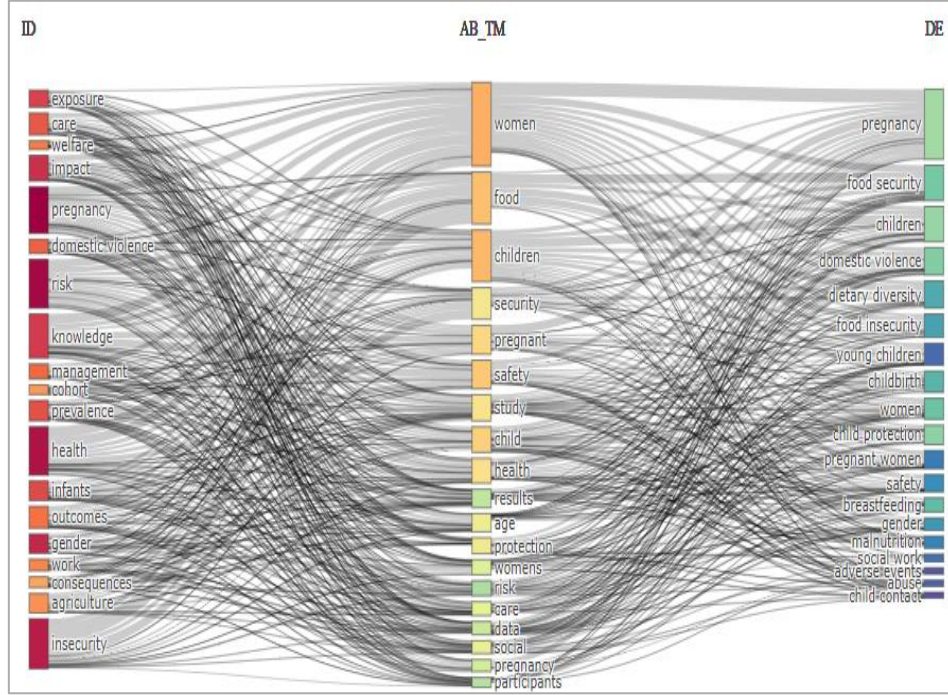
Şekil 10’da görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların three-field plot dağılımında “aile içi şiddet”, “yaygınlık”, “yardım”, “risk”, “şiddet”, “çocukluk”, “partner”, “risk faktörleri”, “deneyimler”, “mağduriyet”, “fiziksel”, “kadın” gibi kelimelerin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 11. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarının three-field plot dağılımı

Şekil 11’de görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların three-field plot dağılımında “bakım”, “sağlık”, “ekonomik sonuçlar”, “aile hukuku”, “cinsel”, “çocuk cinsel istismarı”, “istismar”, “cinsel istismar”, “çocuk refahı” gibi kelimelerin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

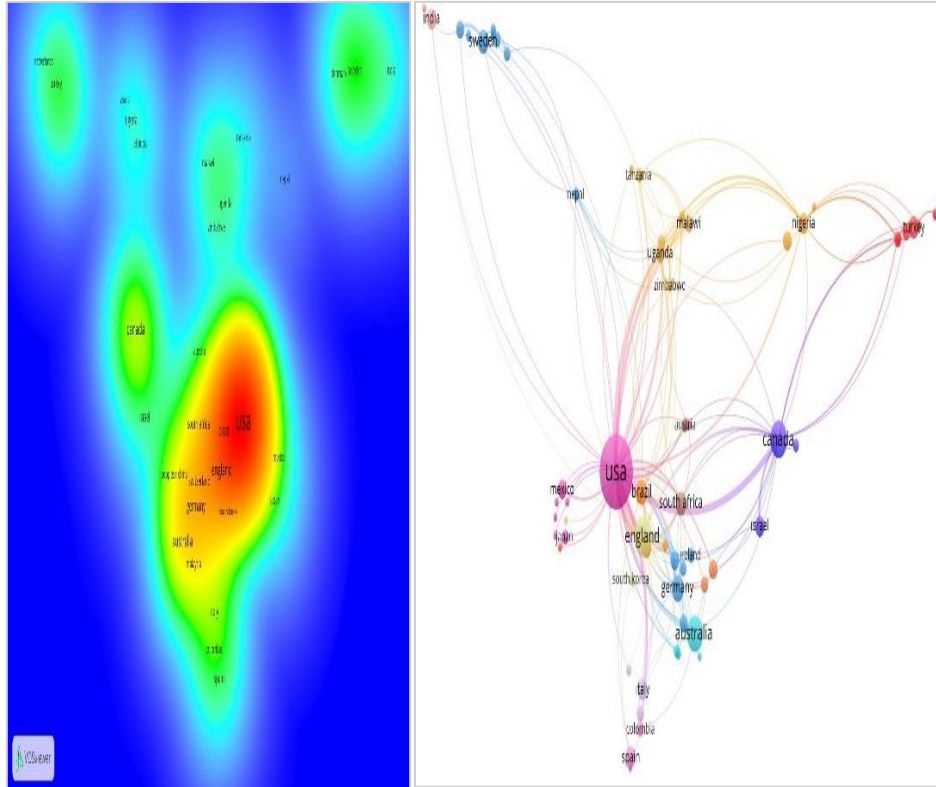

Şekil 12. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarının three-field plot dağılımı

Şekil 12’de görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların three-field plot dağılımında “maruziyet”, “güvenlik”, “risk”, “bilgi”, “çocuk”, “kadın”, “sağlık”, “sosyal”, “sonuçlar” gibi kelimelerin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Ortak yazarların ülkelerinin ağ haritasına ilişkin elde edilen bulgular.

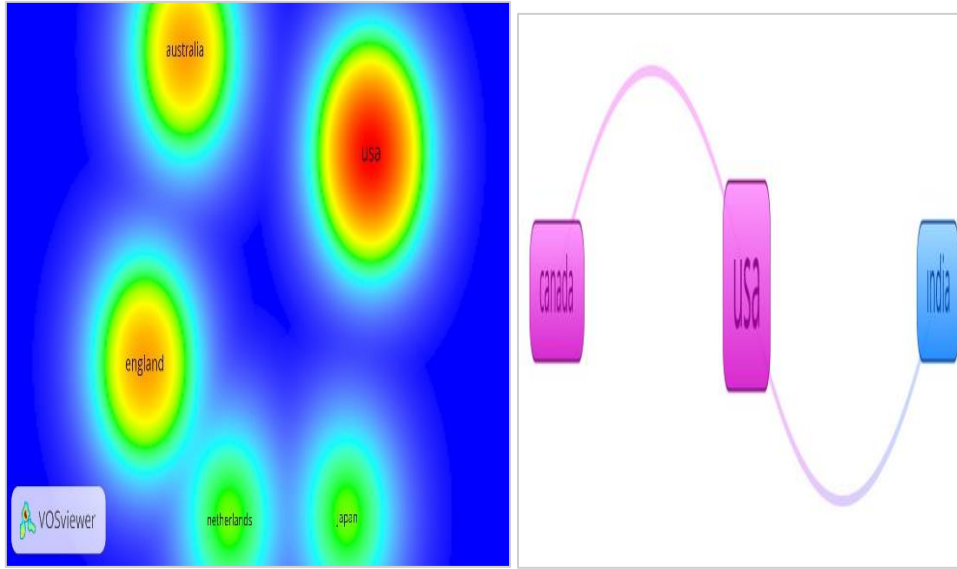
Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren çalışmaların ortak yazarlarının ülkelerine ilişkin ağ ve yoğunluk haritası sunulmuştur.

Şekil 13. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlardaki ortak yazarların ülkeleri

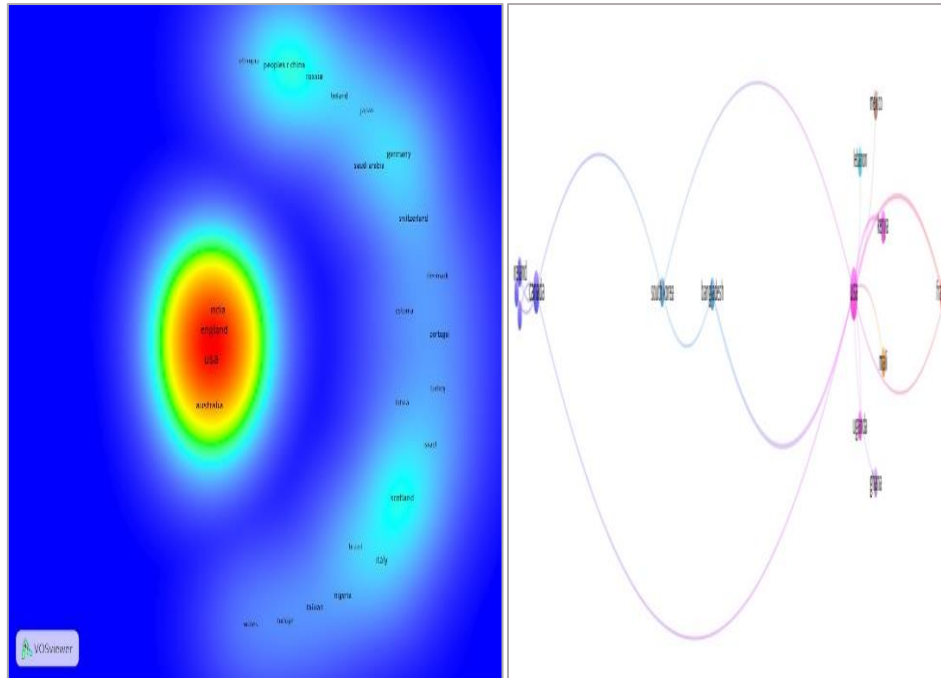
Şekil 13'te görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların 76 düğüm, 17 küme, 231 bağlantı ve 322 toplam bağlantı gücünden meydana geldiği belirlenmiştir. Ortak yazarların ülkelerinin “ABD (yayın: 220, atıf: 5166, toplam bağlantı gücü: 105)”, “İngiltere (yayın: 47, atıf: 938, toplam bağlantı gücü: 53)”, “Kanada (yayın: 39, atıf: 712, toplam bağlantı gücü: 31)”. “Avustralya (yayın: 33, atıf: 353, toplam bağlantı gücü: 17)”, “Almanya (yayın: 16, atıf: 255, toplam bağlantı gücü: 19)”, “Brezilya (yayın: 15, atıf: 248, toplam bağlantı gücü: 16)”. “İsveç (yayın: 13, atıf: 242, toplam bağlantı gücü: 12)”, “Güney Afrika (yayın: 13, atıf: 127, toplam bağlantı gücü: 11)”, “İtalya (yayın: 11, atıf: 81, toplam bağlantı gücü: 16)”, “Türkiye (yayın: 11, atıf: 99, toplam bağlantı gücü: 1)” vb. olduğu belirlenmiştir.

Şekil 14. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlardaki ortak yazarların ülkeleri

Şekil 14’te görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların 3 düğüm, 2 küme ve 2 bağlantıdan meydana geldiği belirlenmiştir. Ortak yazarların ülkelerinin “ABD (yayın: 5, atıf: 42, toplam bağlantı gücü: 2)”, “İngiltere (yayın: 3, atıf: 51, toplam bağlantı gücü: 0)”, “Avustralya (yayın: 2, atıf: 5, toplam bağlantı gücü: 1)”. “Kanada (yayın: 1, atıf: 17, toplam bağlantı gücü: 1)”, “Solomon Adaları (yayın: 1, atıf: 2, toplam bağlantı gücü: 1)”. “Hindistan (yayın: 1, atıf: 1, toplam bağlantı gücü: 1)”, “Japonya (yayın: 1, atıf: 2, toplam bağlantı gücü: 0)” olduğu belirlenmiştir.

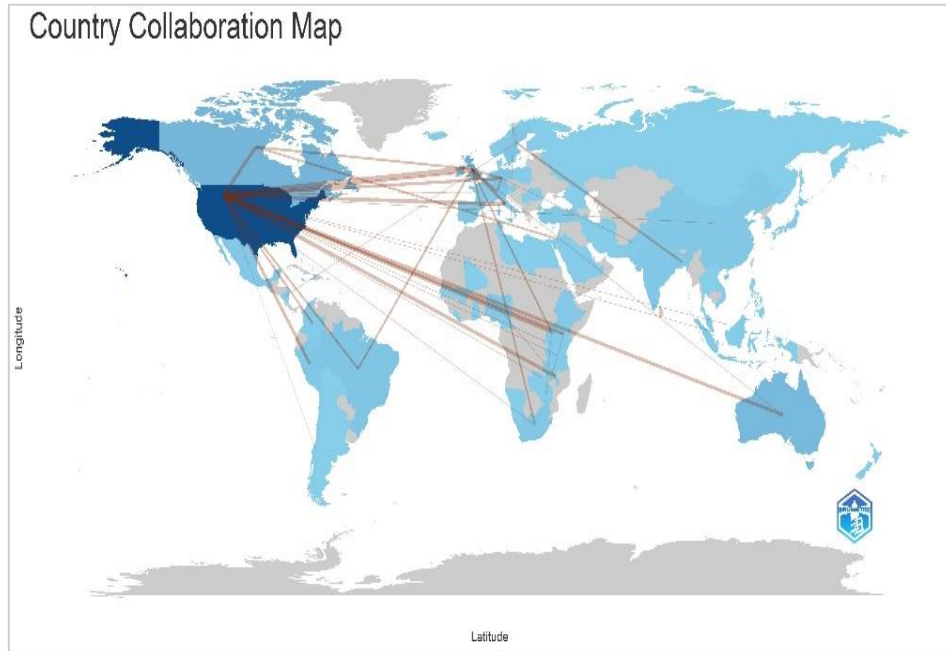

Şekil 15. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlardaki ortak yazarların ülkeleri

Şekil 15’te görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların 15 düğüm, 8 küme, 17 bağlantı ve 20 toplam bağlantı gücünden meydana geldiği belirlenmiştir. Ortak yazarların ülkelerinin “ABD (yayın: 63, atıf: 1107, toplam bağlantı gücü: 25)”, “İngiltere (yayın: 21, atıf: 452, toplam bağlantı gücü: 23)”, “Kanada (yayın: 19, atıf: 311, toplam bağlantı gücü: 9)”. “Avustralya (yayın: 10, atıf: 141, toplam bağlantı gücü: 2)”, “Hindistan (yayın: 9, atıf: 36, toplam bağlantı gücü: 4)”, “Norveç (yayın: 7, atıf: 152, toplam bağlantı gücü: 9)”, “Çin Halk Cumhuriyeti (yayın: 7, atıf: 140, toplam bağlantı gücü: 0)”. “İsveç (yayın: 6, atıf: 75, toplam bağlantı gücü: 9)”, “İspanya (yayın: 6, atıf: 25, toplam bağlantı gücü: 4)”, “Güney Afrika (yayın: 4, atıf: 41, toplam bağlantı gücü: 5)” vb. olduğu belirlenmiştir.

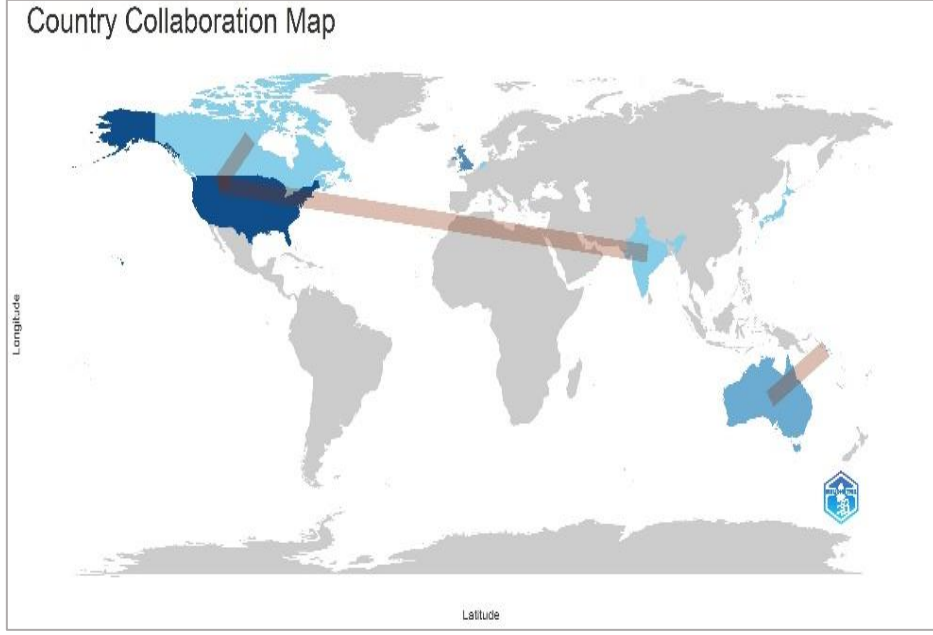
Ülkelerin işbirliği dünya haritasına ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren çalışmalara ilişkin ülkelerin işbirliği dünya haritası sunulmuştur.

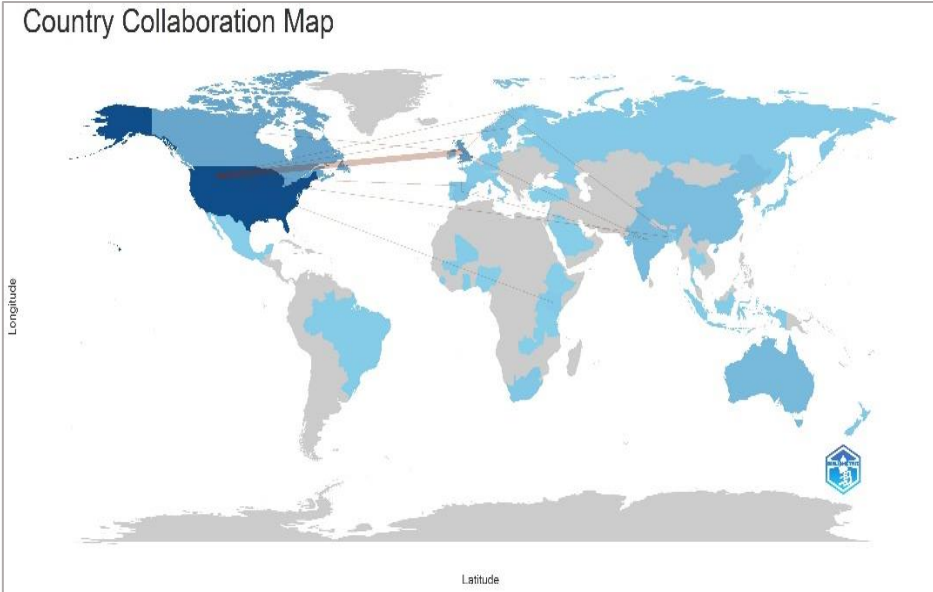
Şekil 16. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarındaki ülkelerin işbirliği

Şekil 16’da kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların 13’ünün “ABD-Birleşik Krallık”, 6’sının “ABD-Kanada”, 5’erinin “ABD- Avustralya”, “ABD-İtalya”, “ABD-Malawi”, “ABD-Peru” “ABD- Uganda”, 4’erinin “Birleşik Krallık-İtalya”, “ABD- Almanya”, “ABD-Kenya” gibi ülkelerde iş birliği içerisinde bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 17. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarındaki ülkelerin işbirliği

Şekil 17’de kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların 1’erinin “Avustralya-Solomon Adaları”, “ABD-Kanada”, “ABD-Hindistan” ülkelerinde iş birliği içerisinde bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

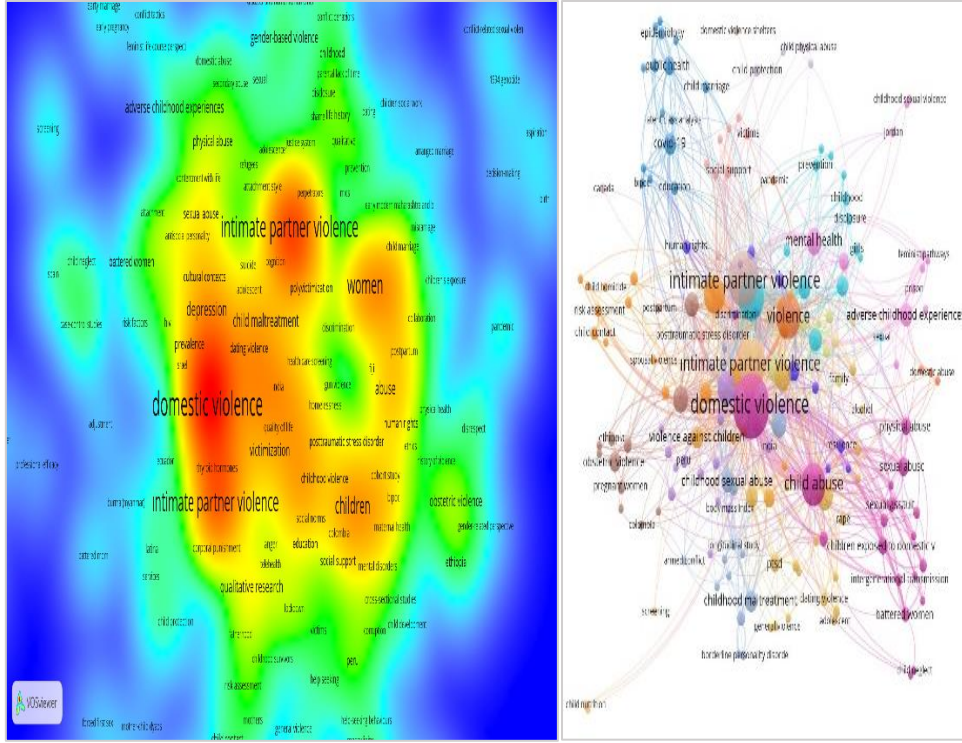

Şekil 18. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarındaki ülkelerin işbirliği

Şekil 18’de kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların 5’inin “ABD-Birleşik Krallık”, 2’serinin “Kanada-Birleşik Krallık”, “Hindistan-İspanya”, “Norveç-Bangladeş”, “Birleşik Krallık-Hindistan”, “Birleşik Krallık-Norveç”, “Birleşik Krallık-İspanya”. “ABD-Bangladeş”, “ABD-Fransa”, “ABD-Kenya” gibi ülkelerde iş birliği içerisinde bulunduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Ortak kelimelerin ağ haritasına ilişkin elde edilen bulgular.

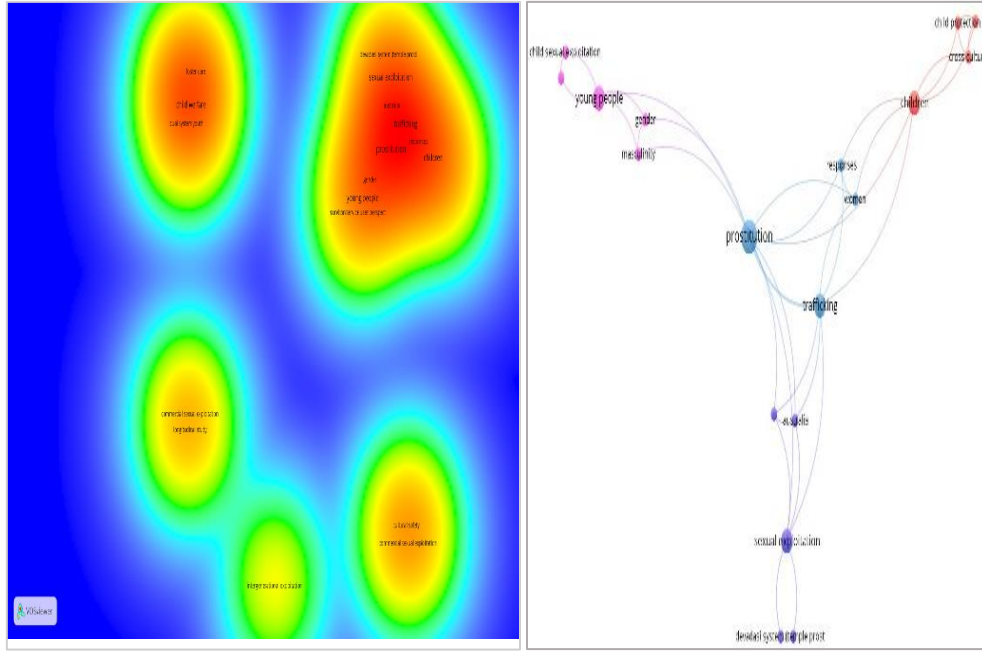
Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren çalışmalara ilişkin ortak kelimelerin ağ ve yoğunluk haritası sunulmuştur.

Şekil 19. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarındaki ortak kelimeler

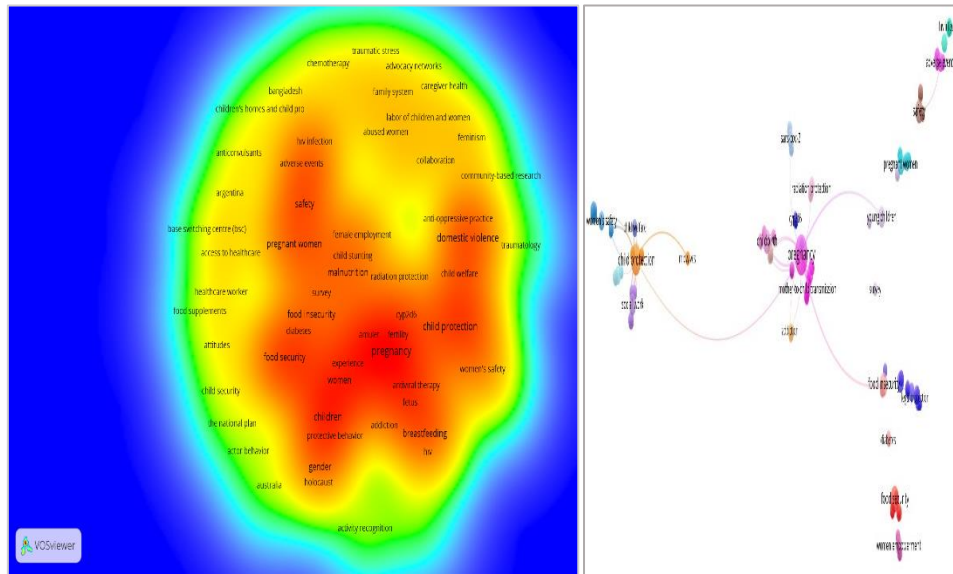
Şekil 19’da görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların 188 düğüm, 17 küme, 1024 bağlantı ve 1399 toplam bağlantı gücünden meydana geldiği belirlenmiştir. Bu bağlamda ortak kelimelerin “aile içi şiddet (yayın: 81, toplam bağlantı gücü: 348)”, “yakın partner şiddeti (yayın: 61, toplam bağlantı gücü: 249)”. “kadın (yayın: 41, toplam bağlantı gücü: 182)”, “şiddet (yayın: 39, toplam bağlantı gücü: 175)”, “çocuk istismarı (yayın: 36, toplam bağlantı gücü: 148)”. “çocuk (yayın: 29, toplam bağlantı gücü: 138)”, “kadına yönelik şiddet (yayın: 22, toplam bağlantı gücü: 104)”, “cinsel şiddet (yayın: 18, toplam bağlantı gücü: 77)”. “depresyon (yayın: 17, toplam bağlantı gücü: 61)”, “travma (yayın: 15, toplam bağlantı gücü: 28) vb. olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 20. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarındaki ortak kelimeler

Şekil 20’de görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların 18 düğüm, 4 küme, 37 bağlantı ve 38 toplam bağlantı gücünden meydana geldiği belirlenmiştir. Bu bağlamda ortak kelimelerin “çocuk refahı (yayın: 2, toplam bağlantı gücü: 8)”, “ticari cinsel sömürü (yayın: 2, toplam bağlantı gücü: 8)”, “çocuk (yayın: 2, toplam bağlantı gücü: 7)”, “cinsel istismar (yayın: 2, toplam bağlantı gücü: 6)”, “gençler (yayın: 2, toplam bağlantı gücü: 5)”. “çocukların ticari cinsel sömürüsü (csec) (yayın: 1, toplam bağlantı gücü: 5)”, “kültürel güvenlik (yayın: 1, toplam bağlantı gücü: 5)”, “insan ticareti (yayın: 1, toplam bağlantı gücü: 5)”, “ilişkisel yaklaşım (yayın: 1, toplam bağlantı gücü: 5)”, “cinsiyet (yayın: 1, toplam bağlantı gücü: 5)” olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 21. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarındaki ortak kelimeler

Şekil 21’de görüldüğü üzere kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların 291 düğüm, 27 küme, 900 bağlantı ve 913 toplam bağlantı gücünden meydana geldiği belirlenmiştir. Bu bağlamda ortak kelimelerin “gebelik (yayın: 15, toplam bağlantı gücü: 74)”, “çocuklar (yayın: 9, toplam bağlantı gücü: 35)”, “çocuk koruma (yayın: 8, toplam bağlantı gücü: 34)”, “aile içi şiddet (yayın: 7, toplam bağlantı gücü: 27)”. “kadınlar (yayın: 5, toplam bağlantı gücü: 23)”, “güvenlik (yayın: 4, toplam bağlantı gücü: 21)”, “cinsiyet (yayın: 4, toplam bağlantı gücü: 15)”. “cinsiyet ayrımcılığı (yayın: 2, toplam bağlantı gücü: 8)”, “depresyon (yayın: 1, toplam bağlantı gücü: 2)”, “çocukların güvenliği (yayın: 1, toplam bağlantı gücü: 11)” vb. olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

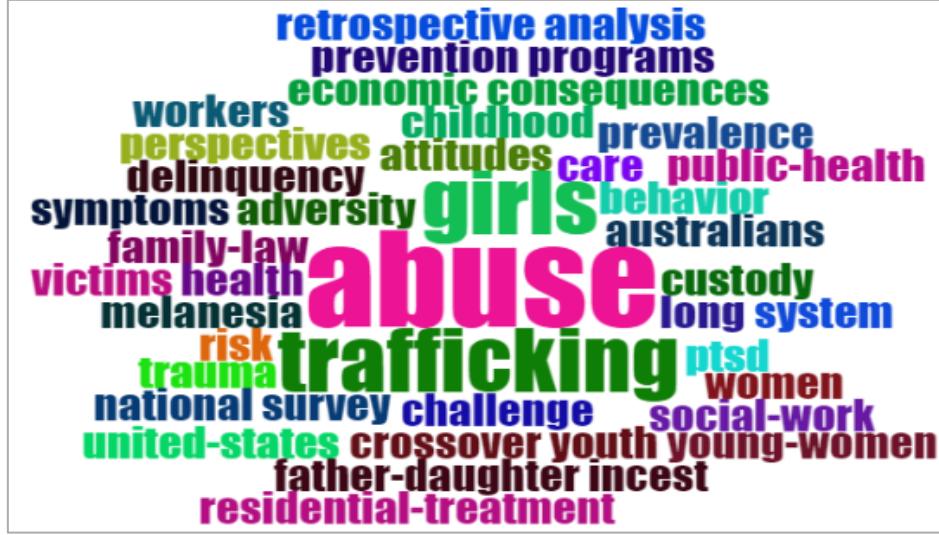
Anahtar kelime artının kelime bulutuna ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren çalışmalara ilişkin anahtar kelime artının kelime bulutu sunulmuştur.

Şekil 22. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarındaki anahtar kelime artı

Şekil 22’de kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların 115’inde “aile içi şiddet”, 95’inde “suistimal etmek”, 90’ında “yaygınlık”, 82’sinde “yakın partner şiddeti”, 72’sinde “sağlık”, 65’inde “risk”, 51’inde “ruh sağlığı”, 48’inde “maruziyet”, 43’ünde “deneyimler”, 41’inde “darbe” gibi anahtar kelime artısının kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 23. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlardaki anahtar kelime artı

Şekil 23’te kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların 3’ünde “suistimal etmek”, 2’serinde “kızılar” ve “insan ticareti”, 1’erinde “çocukluk”, “suçluluk”, “ekonomik sonuçlar”, “kadınlar”, “ travma sonrası stres bozukluğu”, “sosyal-çalışma”, “tutumlar” gibi anahtar kelime artışının kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 24. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlardaki anahtar kelime artı

Şekil 24’te kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların 9’unda “risk”, 8’erinde “sağlık” ve “güvensizlik”, 6’sarında “cinsiyet”, “darbe” ve “bilgi”, 5’erinde “maruziyet” ve “bebekler” 4’erinde “aile içi şiddet”, “eşitsizlikler” gibi anahtar kelime artışının kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Yazar anahtar kelimelerinin kelime bulutuna ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” başlıklarını içeren çalışmalara ilişkin yazar anahtar kelimelerinin kelime bulutu sunulmuştur.

Şekil 25. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarındaki yazar anahtar kelimeleri

Şekil 25’te kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların 110’unda “yakın partner şiddeti”, 86’sında “aile içi şiddet”, 41’inde “kadınlar”, 40’ında “şiddet”, 37’sinde “çocuk istismarı”, 29’unda “çocuklar”, 22’sinde “kadına yönelik şiddet”, 18’inde “cinsel şiddet”, 17’sinde “depresyon”, 15’inde “travma” gibi yazar anahtar kelimelerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 26. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarındaki yazar anahtar kelimeleri

Şekil 26’da kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların 2’şerinde “çocuk refahı”, “çocuklar”, “ticari cinsel sömürü”, “cinsel istismar”, “insan ticareti” ve “gençler”, 1’erinde “çocuk koruma”, “çocuk cinsel istismarı”, “Çocukların ticari cinsel sömürüsü (csec)”, “kadınlar” gibi yazar anahtar kelimelerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 27. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlardaki yazar anahtar kelimeleri

Şekil 27’de kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların 15’inde “gebelik”, 9’unda “çocuklar”, 8’inde “çocuk koruma”, 7’sinde “aile içi şiddet”. 5’inde “kadınlar”, 4’erinde “cinsiyet” ve “güvenlik”, 3’ünde “sosyal çalışma”, 2’serinde “cinsiyet ayrımcılığı” ve “kadınların güvenliği” gibi yazar anahtar kelimelerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Başlıkların kelime bulutuna ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” yayınlarının başlıklarına ilişkin kelime bulutu sunulmuştur.

Şekil 28. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlardaki başlıkların kelimeleri

Şekil 28’de kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların başlıklarının 558’inde “şiddet”, 421’inde “kadınlar”, 223’ünde “çocuklar”, 170’inde “ortak”, 163’ünde “samimi”, 155’inde “çocukluk”, 102’sinde “suistimal etmek”, 84’ünde “yerel”, 78’inde “cinsel”, 69’unda “sağlık” gibi kelimelerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

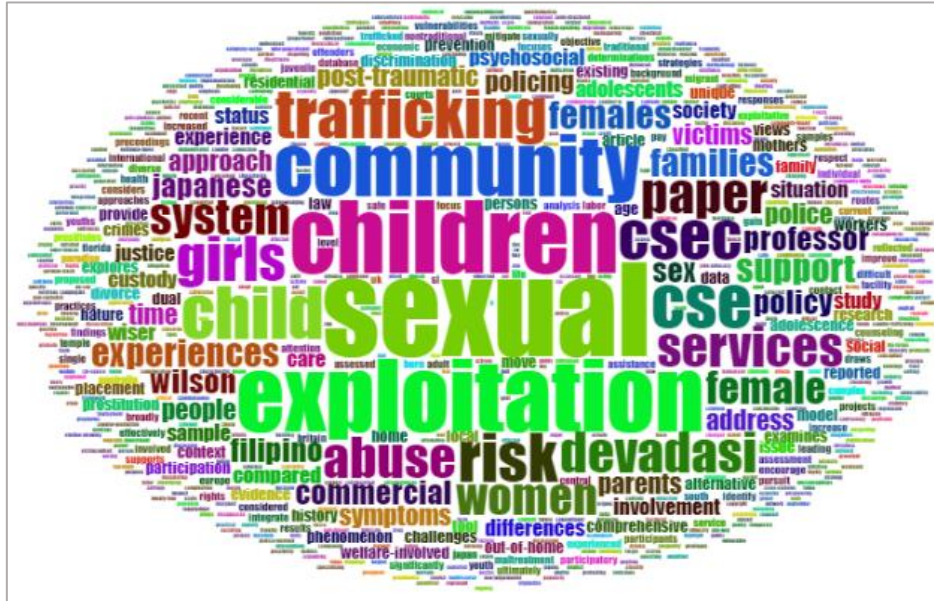
Özetlerin kelime bulutuna ilişkin elde edilen bulgular.

Bu bölümde “kadın ve çocuklara yönelik şiddet”, “kadın ve çocuklara yönelik istismar” ve “kadın ve çocuklara yönelik güvenlik” yayınlarının özetlerine ilişkin kelime bulutu sunulmuştur.

Şekil 31. Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarındaki özetlerin kelimeleri

Şekil 31’de kadın ve çocuklara yönelik şiddet başlıklı yayınların özetlerinin 1777’inde “şiddet”, 1258’inde “kadınlar”, 793’ünde “yakın partner şiddeti (ıpv)”, 580’inde “çocuklar”, 519’unda “suistimal etmek”, 488’inde “çocukluk”, 448’inde “cinsel”, 444’ünde “sağlık”, 425’inde “çalışmak”, 405’inde “fiziksel” gibi kelimelerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 32. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarındaki özetlerin kelimeleri

Şekil 32’de kadın ve çocuklara yönelik istismar başlıklı yayınların özetlerinin 23’ünde “cinsel”, 18’erinde “çocuklar” ve “istismar”, “15’inde “toplum”, 13’erinde “çocuk” ve “cse”, 12’serinin “risk” ve “insan ticareti”, 11’inde “kızlar”, 7’sinde “aileler” gibi kelimelerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 33. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarındaki özetlerin kelimeleri

Şekil 33’te kadın ve çocuklara yönelik güvenlik başlıklı yayınların özetlerinin 333’ünde “kadınlar”, 197’sinde “çocuklar”, 125’inde “yiyecek”, 114’ünde “güvenlik”, 104’ünde “çocuk”, 87’sinde “güvenlik”, 81’inde “koruma”, 62’sinde “yaş”, 60’ında “sosyal”, 50’sinde “risk” gibi kelimelerinin kullanıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklı yayınların bibliyometrik karşılaştırmasını gerçekleştiren bir çalışmanın bulunmaması bu araştırmanın önemini ve özgünlüğünü gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla konu ile ilgili bibliyometrik bir çalışma bulunmadığından literatürdeki sonuçlarla karşılaştırma yapılamamıştır. Bu durum da Yenisoğ ve Hassan (2024) çalışmasını desteklemektedir.

Bu çalışma, Web of Science veri tabanında kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik başlıklarında yayımlanan bilimsel yayınları bibliyometrik analiz yöntemi ile incelemektedir. Bu bağlamda;

Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarına yönelik olarak bu alanda en fazla 2021 yılında bilimsel üretim gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Bu durum, COVID-19 pandemisinin etkileri ve kadın-çocuk şiddeti konusundaki artan farkındalığın bir sonucu olarak değerlendirilmiştir. Yıllık atıf değerlerinde ise 1997 yılında zirve yaptığı gözlemlenmiştir. Bu durum da bu dönemdeki yayınların, ilerleyen yıllarda da etkisini sürdüreceğini ortaya koymuştur. Kadın ve çocuklara yönelik istismar yayınlarının sayısının oldukça düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2001-2024 yılları arasında sadece 15 kaynak ve 16 belge ile sınırlı kalınması, bu alandaki araştırmaların hala yeterince desteklenmediğini gözler önüne sermiştir. Özellikle 2006, 2016 ve 2019 yıllarında yapılan çalışmaların dikkat çekici olmasına rağmen genel üretim ve atıf değerlerinin oldukça sınırlı kaldığı ortaya konulmuştur. Bu durum, toplumda istismar konusundaki farkındalığın ve araştırma ihtiyacının artırılması gerektiği şeklinde değerlendirilmiştir. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarının sadece 15 kaynak ve 16 belge ile sınırlı kalınması ise bu alanda da sınırlı sayıda araştırma yapıldığını göstermektedir. Aynı zamanda 2017 yılında en fazla yıllık üretim gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Dolayısıyla bu dönem, güvenlik konusunun gündemde daha fazla yer bulduğu bir zaman dilimi olarak yorumlanabilir. Yıllık atıf değerleri açısından da 2005 yılında en yüksek orana ulaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum da o dönemde yapılan çalışmaların kalitesinin ve etkisinin arttığını gözler önüne sermektedir. Elde edilen tüm bu verilerde, bu alanların zaman içindeki gelişimini ve akademik ilginin nasıl değiştiğini ortaya koymaktadır.

Three-field plot dağılımı sonucunda kadın ve çocuklara yönelik şiddet üzerine gerçekleştirilen araştırmalarda “aile içi şiddet”, “yaygınlık”, “risk” gibi terimlerin sıklıkla kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu da, aile içindeki şiddet dinamiklerinin ve yaygınlığının toplumda önemli bir sorun olarak algılandığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, “yardım”, “şiddet”, “mağduriyet” gibi terimlerin, bu alanda yapılacak müdahale ve destek sistemlerine dair çalışmaların önemine işaret ettiği düşünülmektedir. Bu durum, kadın ve çocukların maruz kaldığı şiddetle ilgili daha fazla araştırma ve politika geliştirilmesi gerektiğini gözler önüne sermiştir. Kadın ve çocuklara yönelik istismar üzerine gerçekleştirilen araştırmalarda “bakım”, “cinsel istismar”, “çocuk cinsel istismarı” gibi terimlerin ön planda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu da, istismar türlerinin ve etkilerinin daha derinlemesine ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, “ekonomik sonuçlar”, “aile hukuku” gibi terimlerin vurgulanması, istismarın sadece birey üzerinde değil, aynı zamanda aile ve toplum düzeyinde de önemli sonuçları olduğuna işaret etmektedir. Bu nedenle, istismar konusundaki araştırmaların, çeşitli boyutlarıyla incelenmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Kadın ve

çocuklara yönelik güvenlik yayınları üzerine gerçekleştirilen araştırmalarda “maruziyet”, “güvenlik”, “risk” gibi kavramlarla öne çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, kadın ve çocukların maruz kalabileceği risk faktörlerinin belirlenmesi ve güvenliğin artırılması amacıyla yapılacak çalışmaların gerekliliğini vurgulamaktadır. “Sosyal” ve “sonuçlar” gibi terimler, toplumsal bağlamda güvenliğin sağlanması için sosyal politikaların geliştirilmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarında en fazla işbirliği yapan ülkelerin başında ABD'nin geldiği gözlemlenmiştir. “ABD,” yayın sayısı ve atıf gücü açısından en ön planda yer alırken, “İngiltere” ve “Kanada” da önemli katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, şiddet konusundaki araştırmaların büyük ölçüde bu ülkelerde yoğunlaştığını ve akademik ağların bu ülkeler aracılığıyla geliştiğini gözler önüne sermiştir. Bununla birlikte uluslararası işbirliklerinin çok sayıda ülkede gerçekleştirildiği ortaya konulmuştur. Kadın ve Çocuklara Yönelik İstismar Yayınlarına ise uluslararası işbirliği açısından oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. Dolayısıyla “ABD”, “İngiltere”, “Avustralya” gibi ülkelerin katkı sağladığı çalışmaların sayısının az olması, istismar konusundaki araştırmaların daha fazla teşvik edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu da, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve çocuk hakları konularında farkındalığın artırılması adına önemli bir eksiklik olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Bununla birlikte kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarında daha fazla uluslararası işbirliği içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle “ABD” ve “Birleşik Krallık” arasında sıkı bir işbirliği gözlemlenmektedir. Bu işbirlikleri, güvenlik konularındaki araştırmaların daha kapsamlı ve etkili hale gelmesine olanak tanıdığı şeklinde yorumlanmıştır. Aynı zamanda, “Hindistan”, “Norveç” gibi ülkelerle gerçekleştirilen çeşitli işbirlikleri, bu konudaki bilgilerin ve deneyimlerin paylaşımını artırarak daha etkili politikaların geliştirilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Kadın ve çocuklara yönelik şiddet yayınlarında “aile içi şiddet”, “yakın partner şiddeti” gibi kavramların öne çıktığı görülmektedir. Bu kelimelerin yüksek yayın sayıları ve bağlantı güçleri, bu konuların araştırmalarda ne kadar yaygın bir şekilde ele alındığını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda kadın ve çocuklara yönelik şiddetin psikolojik, sosyolojik, sağlık gibi pek çok boyutlarla incelendiği görülmektedir. Kadın ve çocuklara yönelik istismar çalışmalarının ise sınırlı sayıda düğüm ve bağlantıya sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bu da, istismar konusunda daha çok araştırmanın ve farkındalığın geliştirilmesi gerektiğini gözler önüne sermektedir. Çalışmalarda 'çocuk refahı' ve 'ticari cinsel sömürü' gibi terimlerin daha fazla kullanılması, kadın ve çocuklara yönelik istismar konusunun derinlemesine

incelenmesinin bu sorunların çözümüne katkıda bulunabileceğini düşündürmektedir. Kadın ve çocuklara yönelik güvenlik yayınlarında ki literatürün daha geniş kapsamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu da “Gebelik”, “çocuk koruma”, “cinsiyet” gibi pek çok kelimenin ön plana çıktığını göstermektedir. Kadın ve çocukların güvenliğiyle ilgili konularda dikkate alınmasının son derece önem arz ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm bu durumlar değerlendirildiğinde kadın ve çocuklara yönelik şiddet ve güvenlik konularında yapılan bilimsel çalışmalar, zaman içinde artış göstermiştir, ancak istismar konusundaki yayınların sınırlı kalması önemli bir eksikliktir. Bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu ve kamuoyunun, akademik çevrelerin ve politika yapıcıların konuya dair farkındalığı artırması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Konuyla ilgili çalışma yapmayı planlayan araştırmalar, özellikle istismar ve güvenlik konularına odaklanarak, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk hakları açısından daha kapsamlı bir anlayış geliştirmesi önerilmiştir. Sonuç olarak kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik konularında yapılan araştırmaların, uluslararası işbirlikleri sayesinde daha geniş bir perspektife sahip olabileceği görülmektedir. Fakat, istismar konusundaki araştırmaların sınırlı kalması, bu alanda daha fazla dikkat ve çalışmanın gerçekleştirilmesi gerektiğini gözler önüne sermektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen bu çalışma ile uluslararası işbirliklerinin güçlendirilmesi gerekliliği ortaya konulmuştur. Konuyla ilgili çalışma yapmayı planlayan araştırmalar, özellikle bu alanlardaki işbirliklerini artırarak, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk hakları açısından daha sağlam bir temelin inşa edilmesine katkıda bulunabilir. Aynı zamanda kadın ve çocuklara yönelik şiddet, istismar ve güvenlik konularındaki üç alanın birbirini tamamlayan temalar içerdiğini ortaya koymaktadır. Araştırmalar, bu alanlarda belirli kavramların ve temaların öne çıktığını göstermektedir. Bu durum, toplumun ve politika yapıcıların bu konulara daha fazla dikkat etmesi gerektiğini gözler önüne sermiştir. Gelecek çalışmalar, bu temaları daha derinlemesine inceleyerek, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk hakları konusunda daha sağlam bir temel oluşturabilir. Ayrıca, bu tür araştırmaların, toplumsal farkındalığı artırarak, şiddet ve istismarın önlenmesine yönelik etkin stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Bununla birlikte araştırmacıların uluslararası işbirliklerini güçlendirerek çeşitli disiplinlerden yararlanılması, aynı zamanda kadınların ve çocukların güvenliğinin sağlanması için çeşitli stratejilerin geliştirilmesi önerilmiştir.

KAYNAKÇA

Akkaş, İ., & Uyanık, Z. (2016). Kadına yönelik şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 32-42.

- Çakır, Ö., Harcar, T., Sürgevil, O., & Budak, G. (2014). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye'de kadına yönelik şiddetin durumu. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 51-70.
- Dertli, Ş., & Dertli, M. E. (2023). Yapay zekâ ve sürdürülebilirlik ilişkisi üzerine doktora tezlerinin bibliyometrik profili. *Uluslararası Davranış, Sürdürülebilirlik Ve Yönetim Dergisi*, 10(19), 151-174. doi:10.54709/jobesam.1352374
- Dertli, Ş., & Dertli, M. E. (2024a). Metaverse'ün disiplinlerarası görünümü: Lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik profili. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, 14(2), 493-521.
- Dertli, Ş., & Dertli, M. E. (2024b). The Link between Biotechnology, Biodiversity and Artificial Intelligence: A Bibliometric Study. *7th Symposium on EuroAsian Biodiversity (SEAB)*. Erzurum: Erzurum Technical University. 22-24 August.
- Gönültaş, B. (2022). Çocuğun korunması, güvenliği ve cinsel istismarın önlenmesinde çocuk odaklı bir anlayışın gerekliliği: Çocuk odaklı ortamlar. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 46(1), 85-93.
- Kahraman, M. S., & Çokamay, G. (2016). Aile içi şiddet ve çocuklar üzerindeki etkileri: Temel kavramlar, güvenlik planı hazırlama ve alternatif tedavi model örnekleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(4), 321-336.
- Yenisoy, C., & Hassan, A. (2024). Turizm alanyazınında oyun teorisi makalelerinin bibliyometrik analizi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 11(2), 1-17. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12557403> adresinden alındı

YAZILI KAYNAKLAR VE ANLATILAR IŞIĞINDA TÜRK MİTOLOJİSİ ADLI KİTAPTAN HAREKETLE BİR RÖPORTAJ

Osman DEMİREL¹

¹Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi,
osmandemirel3333@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6783-5967 Bayburt, Türkiye

Makale Geliş Tarihi:14.11.2024

Makale Kabul Tarihi :09.12.2024

Yayın Tarihi:31.12.2024

Öz

Mersin'in Silifke ilçesinde doğan, Silifkeli hemşehrileri tarafından Silifke'nin medarı iftiharî olarak adlandırılan Turgay KABAK, Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde çalışmakta ve Silifke, Trabzon ve Nevşehir yöresi halk edebiyatı çalışmaları ile tanınmaktadır. Lisans eğitimini Giresun Üniversitesi'nde tamamlayan KABAK, yüksek lisansını Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi'nde doktorasını ise Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Röportaj sırasında Kabak'a, halk edebiyatı alanında yayımlanan "Yazılı Kaynaklar ve Anlatılar Işığında Türk Mitolojisi" adlı kitabından hareketle bazı sorular yöneltilmiş ve sayın Kabak'tan yorumlaması istenmiştir. Eski kültür geleneklerinden akademik eğitimi olmadan halkiyat alanında kitap yazan yazarlardan, Türk destanlarında geçen mitolojik öğelerden bahsedilmiştir. Sonuç olarak da Türk dünyasından bahsedilerek röportaj sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk dünyası, yazılı kaynaklar ve anlatılar, Türk mitolojisi.

An Interview Based on the Book titled Turkish Mythology in the Light of Written Sources and Narratives

Abstract

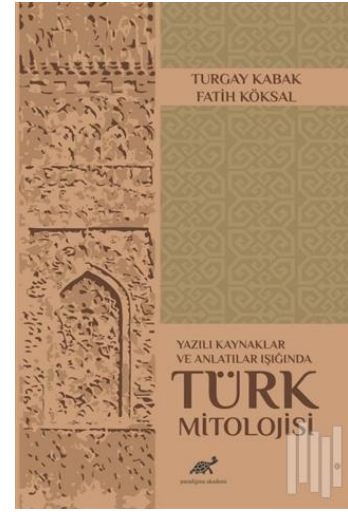
Turgay KABAK, who was born in Mersin's Silifke district and called the pride of Silifke by his compatriots from Silifke, works at Bayburt University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature and is known for his studies on folk literature of Silifke, Trabzon and Nevşehir region. KABAK completed his undergraduate education at Giresun University, his master's degree at Nevşehir Hacı Bektaş University and his doctorate at Karadeniz Technical University. During the interview, some questions were posed based on his book "Turkish Mythology in the Light of Written Sources and Narratives" published in the field of folk literature and Mr. Kabak was asked to comment. Ancient cultural traditions, authors writing books in the field of folklore without academic education, mythological elements in Turkish epics were mentioned. Finally, the interview was concluded by talking about the Turkish world.

Keywords: Turkic world, Written sources and narratives, Turkic mythology.

Giriş

O.D: Değerli hocam, mülakat talebimizi kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz. Öncelikle bize kendinizi tanıtır mısınız?

T.K: Öncelikle böyle bir mülakatı gerçekleştirdiğiniz için ben size teşekkür ederim. Ben Bayburt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Türk Halk Edebiyatı Ana Bilim Dalında Doçent olarak görev yapmaktayım. Aslen Mersin/Silifke doğumluyum. 2016 yılından bu yana da Bayburt Üniversitesi'nde çalışıyorum. Lisansımı Giresun Üniversitesi'nde yüksek lisansımı Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde doktoramı da Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde yaptım. Şu anda da doçent olarak halk edebiyatı alanında çalışmaya devam ediyorum.

O.D: Eski Türk kültür ve geleneklerinin hâlen yaşadığını görmekteyiz. Fakat bunu çizgi film gibi çocukların ilgi alanlarına giren öğelerde görmek güç. Bu konu hakkındaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

T.K: Kültür dediğimiz şey süreklilik arz eden bir olgudur. Kültür, zaman içerisinde sürekli olarak yaşam şartları değiştiği için değişiyor ama her ne kadar değişirse değişsin öz itibarıyla hep aynı kalıyor. Zaten o özü kaybettiği zaman millet asimile olmuş oluyor (Avcioğlu, 2020). Yani Türk kültürünün özü kaybolursa Türk milleti ortadan kaybolmuş oluyor. Bu aynı Sümerlerde, Mısırlılarda olduğu gibi bugün o medeniyetler artık ortada yok. Çok şükür bizim kültürümüz hâlâ varlığını devam ettiriyor. Onun için eski kültürün öğeleri de günümüzde çağdaşlaşarak, yaşam şartlarına uydurularak yaşamaya devam ediyor. Bu inanç anlamında da öyle, ritüel anlamında da öyle. Gündelik hayat anlamında da öyle. Her açıdan yaşamaya devam ediyor.

Günümüz bilgi çağı, teknoloji çağı. Özellikle dijital dünya dediğimiz internet, televizyon, sinema, kültürün üretilmesinde ve aktarılmasında geçmişe göre çok daha büyük önem arz ediyor. Geçmişte, kültürü bir yerden başka bir yere göç edenler taşıyormuş, savaşanlar taşıyormuş, ticaret yapanlar taşıyormuş ama artık bunların hiçbiri olmasa bile televizyon, internet, sinema bu işi görüyor. Bunun çok erken dönemde farkına varan Avrupa ve özellikle Amerika hem ürünlerini dünyaya pazarlamak için hem de kendi kültürünü tanıtmak için -kültürel alanda da hegemonyasını kurmak için -dijital dünyayı çok erken çağda kullanmaya başladı. Onun için kendi kültürel öğelerini ve özellikle de mitolojilerini, geçmiş anlatılarını beyaz perdeye uyarlayarak kullanmaya başladılar. Biz bu konuda çok geç kaldık. Özellikle TRT'nin yaptığı "Keloğlan", "Dede Korkut" gibi çizgi filmler sayesinde biz

bunu artık çocuklarımıza aksettirmeye başladık. Bu çok önemli. Çünkü bir insanın belleğinin, benliğinin geliştiği ve temelin atıldığı dönem aslında çocukluk dönemidir. O dönemde ne verebilerseniz yetişkin bir birey olduğunda da ömrü hayatı boyunca etkisini devam ettiriyor. Onun için mitolojik öğelerin ve Türk kültürünün gelecek nesillere aktarılması isteniyorsa çizgi filmlere çok dikkat etmek gerekir. Çünkü çocuklar günümüzde ona rağbet ediyor. Bütün çizgi filmler, oyunlar, teşvik edilmeli, desteklenmeli ve bunlar için de sağlam, güvenilir kaynaklar oluşturulmalıdır. Yani bunların senaryosunun yazılması için de gerçekçi sağlam kaynaklar oluşturmak gerekiyor. Biz akademisyenler olarak elimizden geldiğince sağlam bilgi kaynağı ve bilgi havuzu oluşturma kısmını yapmaya çalışıyoruz. Diğer kısım da televizyoncuların ve bu işle uğraşan insanların tabii ki de işidir.

O.D: Bu alanda akademik eğitimi olmayan araştırmacıların yazdığı kitaplar hakkında ne düşünüyorsunuz?

T.K: Ya şöyle bir şey var. Yani Türk mitolojisine insanların ilgi duyması güzel bir şey. İster amatör olsun ister akademik insanlar olsun güzel bir şey ama burada şöyle bir şey var. Mitoloji insanlığın yazı öncesi dönemine hitap ettiği için özellikle de o dönemi içine aldığı için bilgilerin kanıtlanması çok zordur. Zor olduğu içinde bir anlamda da kirlenmeye çok müsait bir alandır. Onun için özellikle bilimsel dayanak ve yöntemlerle araştırma yapmayan insanların yazdığı kitaplar bu alanda bilgi kirliliği oluşturmaktadır.

Türkler Orta Asya'dan Avrupa'ya kadar çok geniş bir coğrafyaya yayıldığı için zaman içerisinde çok farklı dinlerle, kültürlerle iç içe yaşamışlar. Yani Arap kültürü, Fars kültürü, Hint kültürü, Çin kültürü buraya gelelim Bizans, Roma kültürü, Rus kültürü ve Balkanlar'daki farklı etnik yapılar, kültürler. Şimdi bunlardan Türk kültürüne geçen çok fazla unsur da var. Biz onlara nasıl verdik onlar da bize vermiş. Bu yüzden mitolojiyi incelerken ince eleyip sık dokumazsak, bu sonradan giren öğeleri de esas kökte varmış gibi yansıtırsak büyük bir problem oluştururuz. Mesela bunun somut bir örneğini vereyim. Ayaz Ata diye bir kavram çıktı yakınlarda. Siz de görmüşsünüzdür.

O.D: Evet hocam.

İnternet ortamında, Facebook'ta, orada, burada. Türklerin Noel Babası yokmuş da onun yerine Ayaz Ata varmış. Ayaz Ata dediğiniz şey, Rus mitolojisinde olan bir şeydir. Türk mitolojisiyle alakası yok. İşte bu tarz şeyleri iyice araştırmadan Türk mitolojisinde de varmış gibi yazarsak insanların yanlış bilgilenmesine sebep oluruz. Bu Türk mitolojisinin yanlış değerlendirilmesine de meydan vermekte. Bu yönden de bir sakıncası var diye söyleyebilirim.

O.D: Değerli hocam, yazmış olduğunuz kitap ışığında Türk destanlarında geçen mitolojik öğelerden bahsedebilir misiniz?

T.K: Türk destanları katman katmandır. Yani İslamiyet öncesi dönem, en geçmiş dönemden Proto Türkler döneminden başlayıp günümüze kadar katmanlaşarak geliyor. Mesela bizim “Dede Korkut Kitabı'nın” kökeni Orta Asya 'ya (Siri Derya'ya) kadar uzanıyor. Diğer ucu da şu an içinde bulunduğumuz Bayburt'a kadar geliyor. Orta Asya'daki kahraman Anadolu'ya geliyor. Mesela ne oluyor? Beyrek oluyor. Bunun aynısını biz Köroğlu'nda da görüyoruz. Orta Asya da destan kahramanı olan Köroğlu, günümüzde halk hikâyesi kahramanına dönüşüyor. Yine Oğuz Kağanda da bunu görüyoruz. İslamiyet öncesi dönem Oğuz Kağan'ı ve İslamiyet sonrası dönem katmanlaşarak devam ediyor ve bu katmanlar arasında süreklilik arz eden aslında bu motifler ve öğeler. Bunların başında kurt motifi geliyor. İlk başlarda tanrı elçisi, hatta bazen Tanrı'nın yeryüzüne inerken kullandığı silüeti

olarak karşımıza çıkan kurt, zamanla bir rehber dönüşüyor. Ondan sonra bakıyoruz devletlerin arması haline geliyor. Bunu Göktürklerde görüyoruz. Yine aynı şekilde kartal, en eski dönem anlatılarında tanrısal bir varlık olarak gözükmüyor çünkü gökten geliyor. Tanrının don değiştirmiş hali bazen elçisi olarak da karşımıza çıkıyor. Daha sonra bakıyoruz Selçuklu 'da devlet arması haline dönüşüyor. Yine at aynı şekilde destanlarda kahramanın en yakın yoldaşı olan ve onunla savaşan at birçok doğüstü özelliğe sahip oluyor. At halk hikâyelerinde yine aynı şekilde- İslamiyet sonrası dönem ürünü olduğu için bunu söylüyorum- kahramanın en yakın yoldaşı olarak onu zor durumlardan kurtaran bir hayvan olarak karşımıza çıkıyor. Yine onun dışında mesela yılan. En eski dönemlerden ejderhayla birlikte varlığını gördüğümüz 12 hayvanlı takvimde yer alan bir hayvan ve günümüzde hâlâ Anadolu'da evlerin koruyucusu, ölülerin koruyucusu ve şifa kaynağı olarak karşımıza çıkıyor. Yine koç, koyun. Kitapta da bahsetmiştim. Koç başlı mezar taşları Türklere ait bir unsurdur. Sadece Türklerin mezarlarında bu var ve en eski anlatılardan günümüze kadar koç ve koyunla ilgili anlatıların var olduğunu hâlâ görüyoruz.

Onun dışında mesela ağaç motifini örnek verebiliriz. Oğuz Kağan Destan'ında bir hanım var bu hanımı biliyorsunuz, ağaç bedeninde ona gözükmüyor. Yine farklı boyların anlatısında bazı boyların ağaçtan türediğine dair anlatılar var. Bu anlatılar günümüzde kutsal ağaçlar, yatır ve türbe ile birleşerek varlığını devam ettiriyor. Bugün Anadolu'da kesilirse insanların başına kötü şeyler geleceğine inanılan ağaçlar var. Onun dışında yine çeşitli hastalıklara şifa olarak ağaçların meyveleri kullanılıyor veya bedeninden yapılan bazı nazarlıklar var. Mesela bazı ağaçların parçalarından nazarlıklar yapılıyor. Yani bu ritüeller günümüz hayatında da yaşamaya devam ediyor. Sadece fark ne? Günün şartlarına göre özellikle İslamiyet'e uygun hale getirilerek yaşamaya devam etmesi en büyük farkı oluşturuyor. Yine mesela kayalar taşlar. Eski kültürümüzde mağaralar var mesela bunu çokça görüyoruz. Ana Rahmi koruyucu görevini görüyor. Bugün hâlâ Anadolu'nun birçok yerinde "delik taş" "inanışı" hâlâ devam ediyor. Silifke yöresi ile ilgili bir makalede de bu konuya değinmiştim. Böyle birçok unsur hâlâ varlığını devam ettiriyor.

O.D: Bu kitabın alan yazında büyük bir açığı dolduracağını düşünüyoruz. Uzak Asya'dan Avrupa'ya çok geniş bir coğrafyaya yayılmış olan Türk dünyasından kısaca bahsedebilir misiniz? Sizin ağzınızdan duymak isteriz?

T.K: Türk dünyası dediğimiz dünya, aslında sizin de söylediğiniz gibi bir ucu Orta Asya'ya, Çin'e, Sibirya'ya aşağıda, Hindistan'ı, Afganistan'ı, Pakistan coğrafyasını oradan da Anadolu'ya doğru geldiğimizde bugünkü İran coğrafyası (işte bugün Suriye, Irak kuzeyi ve Anadolu oradan balkanlara ve bir kısmı da Karadeniz'in kuzeyinden Sibirya ve Kafkas'lara uzanan geniş bir coğrafya) içerisinde Türkler tarihin her döneminde varlık göstermiştir. Siyasi olarak, ekonomik olarak varlık göstermiştir. Şimdi Türklerin en büyük avantajlarından birisi biliyorsunuz ki eski dünyada ticaret ipek ve baharat yolu üzerinden gidiyor ve Türkler özellikle de ipek yolunu kontrol altında tutmuşlar. Baharat yolunu kontrol altında tutmuşlar ve bundan dolayı çok erken çağlarda dünyayı tanıma fırsatları olmuş. Değişimi, dönüşümü yakalama fırsatları olmuş ve birçok şey öğrenmişler.

Öğrendikleri en büyük şey şu bana göre; Türkler farklı kültürlerle karşılaştıklarında o kültürü özümseyerek, kendilerine uydurarak bazı unsurları almaları ve kendileri de daha sonra o kültürü karşıya tekrar verme yeteneğine sahip olmalarıdır. Yani bu vücudumuzun yediğimiz bir gıdayı eritip enerjiye dönüştürmesi ile aynı şeydir. Yiyecekleri olduğu gibi midemize indirmiyoruz. Önce onu geviyoruz daha sonra mideye indiriyoruz, iyice belli bir kıvama geliyor. Daha sonra onu enerjiye dönüştürüyoruz işte Türklerde aynı şeyi yapıyor. Bu sayede gittikleri coğrafyalarda Hint kültürü gibi Çin kültürü gibi fars kültürü gibi Arap kültürü gibi Bizans kültürü gibi çok güçlü

kültürlerin içerisine yerleşmelerine rağmen asimile olmamışlar. Tam tersine o kültürleri, medeniyetleri yönetecek güce ulaşmışlar. En büyük maharetleri bence budur. Onun için Türk dünyası dediğiniz zaman tek bir inanca, tek bir renge sahip bir dünya düşünmememiz gerekiyor. Bunun içinde Hristiyanlık dinine inanan da var. Müslüman olan da var, Musevi olan da var. Hâlâ şaman inancını devam ettiren de var. Hatta bazı bölgelerde zaman içerisinde Budizm, Manihaizm gibi dinlerin etkisine girenlerde olmuş, yani tek bir renk yok.

Bir rengin bir sürü tonu var ama özü itibarıyla Türk kimliğini korumuş onun için bir Türk dünyasından bahsedebiliriz ve bu Türk dünyası dediğimiz şey aslında bunu bir havza gibi düşünebiliriz. Buna biz Türk kültür havzası da diyebiliriz. Havza nedir? Bir sürü su bir yere akar ama o birleşip tek bir su haline gelir. Yakınımızda olduğu için Karadeniz örneğini verebilirim. Türkiye'den, Gürcistan'dan, Rusya'dan, Bulgaristan'dan ve sınır olan bütün devletlerden sular akıyor ama hepsi birleşince ne oluyor, Karadeniz oluyor. Biz Karadeniz'in içinde şu Çoruh nehrinin suyu şu bilmem hangi nehrin suyu diye ayırt edebiliyor muyuz? Edemiyoruz çünkü hepsi Karadeniz. İşte Türk kültür havzası dediğimiz şey de aslında bu. Birçok farklı kültürün birleştiği bir havza şeklinde tanımlayabiliriz.

O.D: Değerli hocam, bize ayırmış olduğunuz vakit ve vermiş olduğunuz bilgiler için teşekkür ederim.

T.K: Bu faydalı röportaj için ben de size teşekkür ederim, ayağımıza sağlık. Bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar diyorum.

KAYNAKLAR

Avcioğlu, G. A. (2020). Erol Güngör'ün toplumsal değişme anlayışı ve günümüze dair bazı değerlendirmeler. Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, Gürsoy Akça Özel Sayısı, 5, 61-73

SCHADENFREUDE BEHAVIOR in EMPLOYEES**İbrahim DURMUŞ¹**¹Bayburt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Bayburt, Türkiye
ORCID NO: 0000-0002-3872-2258

Makale Geliş Tarihi:30.08.2024

Makale Kabul Tarihi :03.10.2024

Yayın Tarihi:31.12.2024

Abstract

Schadenfreude can create disruptions in workplace activities. Many factors can contribute to pleasure or satisfaction in response to others' difficulties (suffering). It is also not normal for individuals to exhibit negative emotions such as jealousy, spite, envy, and hatred towards others' happiness. The research aims to evaluate the factors that may contribute to the formation of the schadenfreude concept at an organizational level. For this purpose, schadenfreude studies were reviewed in the WoS database. The study utilized bibliometric analysis methods. The study sample consisted of 480 research papers. As a result of the analysis, significant insights into the schadenfreude concept were obtained. Research on Schadenfreude followed a horizontal trend until 2000, then increased and peaked in 2019. The study found that the schadenfreude concept has strong relationships with empathy, social comparison, deservingness, status, malicious envy, jealousy, social identity, benign envy, social emotions, prosocial behavior, resentment, gluckschmerz, emotions, fMRI, affect, identification, rivalry, abuse supervision, misfortune, harm, self-esteem, competition, intergroup, facial expression, laughter, morality, COVID-19, ethics, social cognition, sympathy, intergroup relations, emotion, identity, joy, social comparison, motivation, Machiavellianism, sadism, narcissism, the dark triad, aggression, the dark tetrad, psychopathy, and moral disengagement. The results indicate that the concept of schadenfreude needs to be considered in organizations.

Keywords: Schadenfreude, employees, organizations**Çalışanlarda Schadenfreude Davranışı****Öz**

Schadenfreude, çalışanların işyeri faaliyetlerinde aksaklıklar oluşturabilir. Kişilerin zor durumları (acı çekmeleri) karşısında, insanlarda mutluluk veya haz duygusunun oluşmasına sebep olabilecek birçok etken söz konusudur. Bireylerin mutluluklarına karşı, kıskançlık, kin, haset, nefret gibi olumsuz duyguların sergilenmesi de normal davranışlardan değildir. Araştırmanın amacı schadenfreude kavramının oluşmasına sebep olabilecek etkenlerin neler olabileceği organizasyonel düzeyde değerlendirmektir. Amaç çerçevesinde WoS veri tabanında schadenfreude araştırmaları incelenmiştir. Araştırmada bibliyometrik analiz yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 480 araştırmadan oluşmuştur. Analiz sonucunda schadenfreude kavramına yönelik önemli çıkarımlarda bulunulmuştur. Schadenfreude üzerine yapılan araştırmalar 2000 yılına kadar yatay bir trend izlemiş, sonra artmış ve 2019 yılında zirve seviyelerine ulaşmıştır. Araştırmada schadenfreude kavramının empati, sosyal karşılaştırma, hak etme, statü, kötü niyetli kıskançlık, kıskançlık, sosyal kimlik, iyi huylu kıskançlık, sosyal duygular, sosyal davranış, kızgınlık, başkalarının talihinden duyulan mutsuzluk, duygular, fonksiyonel manyetik rezonans görüntüleme, etkileme, özdeşleşme, rekabet, kötüye kullanma, gözetim, talihsizlik, zarar, öz saygı, rekabet, grup içi, yüz ifadesi, gülme, ahlak, covid-19, etik, sosyal biliş, sempati, grup içi ilişkiler, duygu, kimlik, neşe, sosyal, karşılaştırma, motivasyon, makyavelizm, sadizm, narsisizm, karanlık üçlü, saldırganlık, karanlık tetrad, psikopati, ahlaki kopuş ile güçlü ilişkilere sahip olduğu anlaşılmıştır. Sonuçlar organizasyonlarda schadenfreude kavramının dikkate alınması gerektiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Schadenfreude, çalışanlar, organizasyonlar

Introduction

Schadenfreude has been explained in many theories as a reaction to the success of others, such as dislike, envy/jealousy, illegitimacy, and anger¹. In other words, schadenfreude is described as taking pleasure in the misfortune of others². In research on the theoretical framework of the schadenfreude concept, it has been noted that factors related to morality (the sense that some people deserve negative outcomes), envy situations (where people derive pleasure from the misfortunes of others whom they envy), and in-group factors (where individuals identify with in-group members and perceive the out-group as a threat) play a role³. In this context, schadenfreude arises from the evaluation of others' misfortunes. Individuals have assessed similar misfortunes experienced by others in various ways. While some have led to schadenfreude, others have elicited sympathy⁴. From this perspective, rejoicing in other people's problems, misfortunes, or difficult situations (feeling happiness or pleasure) can cause disruptions in organizational activities. When employees take pleasure in the misfortunes of their team members, it can lead to different problems in the work environment. Many factors can influence the development of schadenfreude towards an individual or individuals. Examples include personal gain, jealousy, lack of appreciation for success, malicious intent, status differences, self-admiration, dislike, mistrust, and similar actions.

Three emotions that fuel the concept of schadenfreude are aggression, competition, and justice. In aggression, group identity (the aim is to advance one's group and defeat other groups) plays a role. In competition, individual success and envy are relevant. In terms of justice, situations involving the punishment of unethical behavior are influential⁵. Aggression-based schadenfreude encompasses many social identities. The pleasure derived from another person's suffering is characterized by in-group or out-group comparisons and individual or interpersonal competition⁶. Policies in organizations, hierarchical relationships, and opportunities in the work environment can influence the emergence of schadenfreude. Excessive competition among employees, differences in perceptions of justice, and attitudes towards one's job and colleagues affect the phenomenon of schadenfreude.

Work environments involve controversial areas. Employees consider legitimate goals related to their interests to enhance their social status and self-esteem. Those who compete with or envy employees may view them as members of an out-group. These individuals may experience positive emotions upon learning about the mistreatment of employees⁷. Employee productivity, economic development, and a better society are important in organizations. Schadenfreude can hinder employee productivity⁸. Studying schadenfreude in organizations is challenging due to the reflection of emotions and the inherently temporal and subjective nature of social interactions⁹. In this regard, the multifaceted nature of the human element in organizations and changes in emotional and behavioral traits can play a role in the latent or overt reflection of the schadenfreude concept. Factors that may drive individuals towards this behavior can impact the efficiency of work. Therefore, schadenfreude can present a serious behavioral, emotional, and psychological problem in organizations. It can lead to a breakdown in trust among employees and the development of negative emotions. This can result in unwanted outcomes affecting all employees at any level within the workplace. Schadenfreude creates a basis for the enjoyment of a situation detrimental to a colleague, thereby fostering negative emotions. In organizations, it can sometimes lead to jealousy of success or happiness derived from negative outcomes.

In the literature, Kramer et al. have indicated that the experience of schadenfreude increases decision-makers' expectations of negative outcomes. They have also demonstrated that schadenfreude can lead individuals to conduct their work activities less effectively and heighten expectations of poor decision-making¹⁰. Cikara and

¹ Leach, Colin Wayne and Spears, Russell. "A vengefulness of the impotent": The pain of in-group inferiority and schadenfreude toward successful out-groups. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2008, 95(6), p. 1385.

² Ali, Iqra Muhammad et al. Schadenfreude in working women of lahore: A phenomenological study. *Journal of Professional & Applied Psychology*, 2024, 5(2), p. 342.

³ Barlett, Christopher P. and Meier, Brian P. Schadenfreude in the context of opposing vaccination statuses. *European Journal of Social Psychology*, 2023, 53, pp. 1593-1594.

⁴ Dijk, Wilco W. van et al. The role of self-evaluation and envy in schadenfreude. *European Review of Social Psychology*, 2015, 26(1), p. 250.

⁵ Ilia, Iosif et al. Schadenfreude and life satisfaction: effect of anger and aggressiveness. *Technium Social Sciences Journal*, 2022, 28, p. 79.

⁶ Rad, Dana et al. Schadenfreude as a mediator in the relationship between empathy and difficulties in following the rules. *Journal Plus Education*, 2021, 29(2), p. 44.

⁷ Li, Xinxin et al. Schadenfreude: A counternormative observer response to workplace mistreatment. *Academy of Management Review*, 2020, pp.22-23.

⁸ Atiq, Anum et al. Development and Validation of Schadenfreude Scale in Employees. *Journal of Behavioural Sciences*, 2023, 33(2), pp. 5-6.

⁹ Dasborough, Marie and Harvey, Paul. Schadenfreude: The (not so) secret joy of another's misfortune. *Journal of Business Ethics*, 2017, 141, p. 703.

¹⁰ Kramer, Thomas et al. The effect of schadenfreude on choice of conventional versus unconventional options. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 2011, 116, p. 145.

Fiske have suggested that the feeling of schadenfreude can facilitate harming others. Their research has shown that the pleasure derived from schadenfreude is related to harming envied out-group members¹¹. Ven et al. have revealed that manipulation regarding whether another's advantage is deserved affects the feeling of schadenfreude. They have also noted that malicious envy mediates this effect¹². Zadegan et al. have viewed schadenfreude as a form of social aggression expressed through humor¹³. This situation indicates that the formation of schadenfreude could harm organizational goals and have negative effects on employee motivation or expectations. The feeling of schadenfreude towards others' misfortune can prevent the development of empathy and lead employees to act more selfishly.

Organizations are areas where employees act with human emotions. This situation makes the feelings that employees have for each other valuable in terms of how work activities are carried out. There is a limited body of research regarding the factors that may influence the emergence of schadenfreude in organizations. In this regard, there is a need to examine the concept of schadenfreude at the organizational level. The research aims to determine the possible effects of schadenfreude formation among employees on managerial activities. There are limited studies in the literature concerning the application of research and the area of schadenfreude at the organizational level.

Methodology

Bibliometric analyses have a flexible structure that can be programmed in R. In this regard, analyses can be conducted in an integrated manner with other statistical R packages. They are particularly useful in the continuously evolving bibliometric fields¹⁴. In this study, bibliometric analysis was performed using the R programming infrastructure. By utilizing bibliometric analysis methods, greater reliability can be achieved in the efficiency of different fields or scientific connections¹⁵. In this context, evaluating the concept of schadenfreude through bibliometric analyses at the organizational level can contribute to areas such as human resource management, employee behavior, and employee psychology, particularly for businesses.

In bibliometric analysis methods, bibliometric visualizations can be used in figures and tables. When interpreting findings from bibliometric analyses, it is important to understand the publications within thematic clusters¹⁶. In this regard, performance analyses and scientific mapping techniques can be utilized in bibliometric analysis methods. Performance analysis allows for the mapping of publication metrics, while scientific mapping helps identify key themes and the intellectual structure of the field¹⁷. In this study, these techniques were employed to provide information on publication metrics related to the concept of schadenfreude, details of corresponding authors, country addresses, trend topics related to keywords, tree maps, and co-occurrence networks. By using bibliometric analysis methods, research on the topic of schadenfreude in the literature was evaluated at the organizational level.

The schadenfreude research is limited to the WoS database as of August 7, 2024. Research data were obtained from the WoS database in Bibtext file format. No restrictions were imposed on language, country, or category in the study. In addition to general information about schadenfreude research, the study includes keywords emphasized by authors who conducted extensive research on the topic. The analysis was carried out using the R programming framework with the biblioshiny application.

Research Findings

The research was conducted in the WoS database on August 7, 2024. Considering the general results of the study, it has been shown that the concept of schadenfreude has been continuously researched from 1982 to 2024. The results reveal that there are a total of 480 studies across 285 different sources. The analysis reviewed

---

¹¹ Cikara, Mina and Fiske, Susan T. Their pain, our pleasure: stereotype content and schadenfreude. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 2013, 1299, p. 54-57.

¹² Ven, Niels van de et al. When envy leads to schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 2015, 29(6), p. 1017.

¹³ Zadegan, Milad Sharafi et al. The mediating effects of moral disengagement and aggressive humor style: Dark Triad traits and schadenfreude. *Frontiers in Psychology*, 2024, 15, p. 6.

¹⁴ Aria, Massimo and Cuccurullo, Corrado. Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 2017, 11, p. 960.

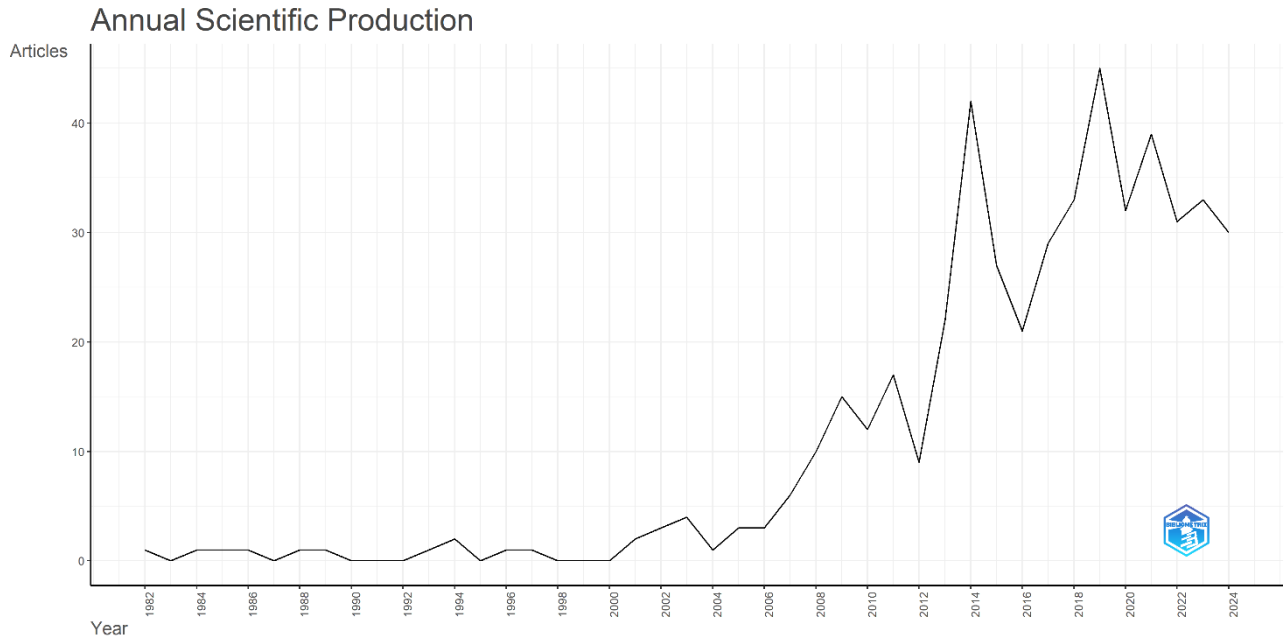
¹⁵ Ellegaard, Ole and Wallin, Johan A. The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 2015, 105, p. 1811.

¹⁶ Donthu, Naveen et al. How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 2021, 133, p. 295.

¹⁷ Lim, Weng Marc and Kumar, Satish. Guidelines for interpreting the results of bibliometric analysis: A sensemaking approach. *GBOE*, 2024, 43, pp. 18-19.

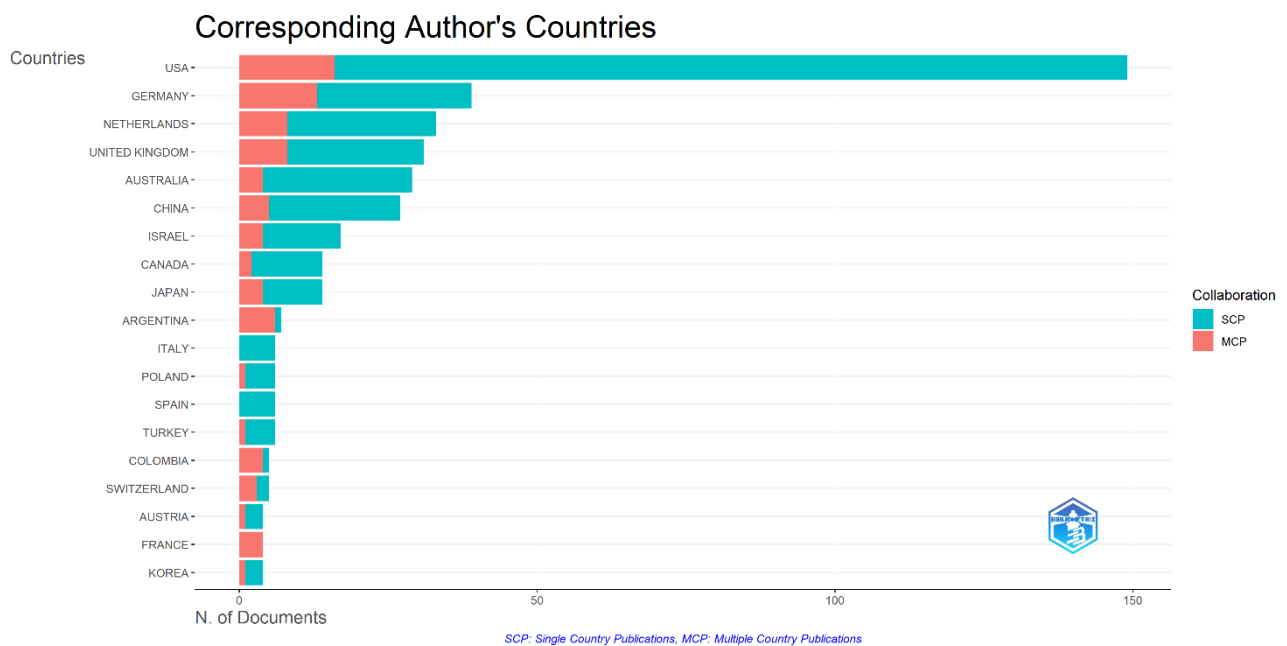

information on these 480 studies. The annual growth rate of research on the schadenfreude concept was 8.44%. A total of 895 authors have researched the topic. The number of single-author publications was 124. The proportion of international co-authors was found to be 20%. The average number of publications per research was 2.51. The number of keywords used by the authors in their research was observed to be 1042. The average age of publications was 7.76 years. The average number of citations per publication was 24.9. The research rate of the schadenfreude concept over the years is detailed below.

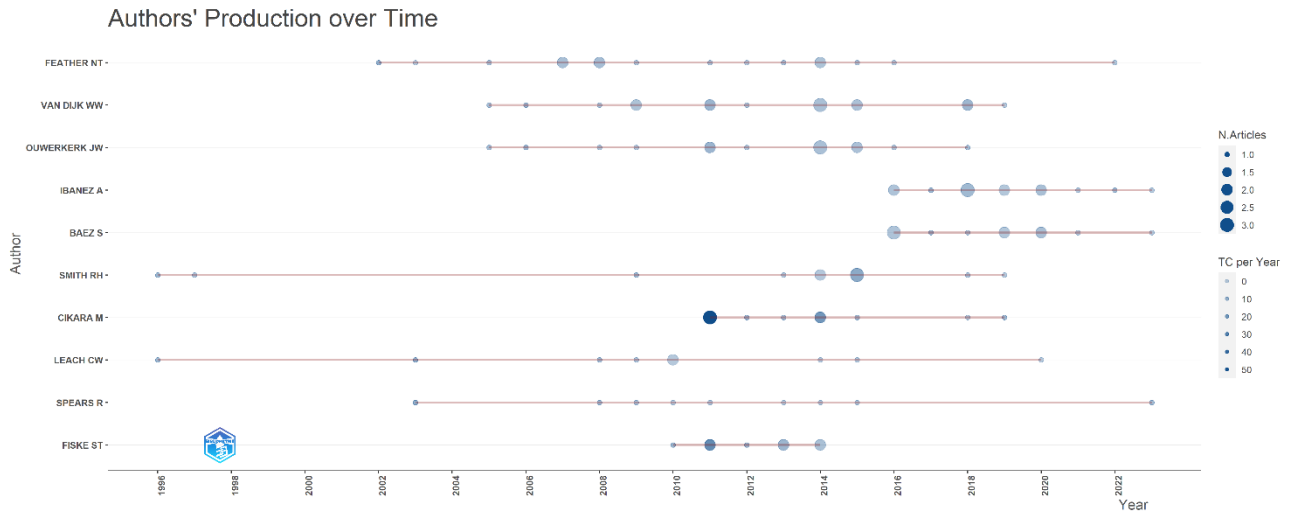
Figure 1. Research Rates of the Concept of Schadenfreude by Year

The analysis shows that the concept of schadenfreude was first researched in the WoS database in 1982. It was observed that schadenfreude research generally followed a horizontal trend until the 2000s. After the 2000s, an increase in schadenfreude research was noted. The analysis indicated that schadenfreude research reached its peak levels in 2019. Considering Figure 1, it is predicted that more research on the topic of schadenfreude may be conducted in the coming years. The country addresses of the corresponding authors conducting schadenfreude research are as follows.

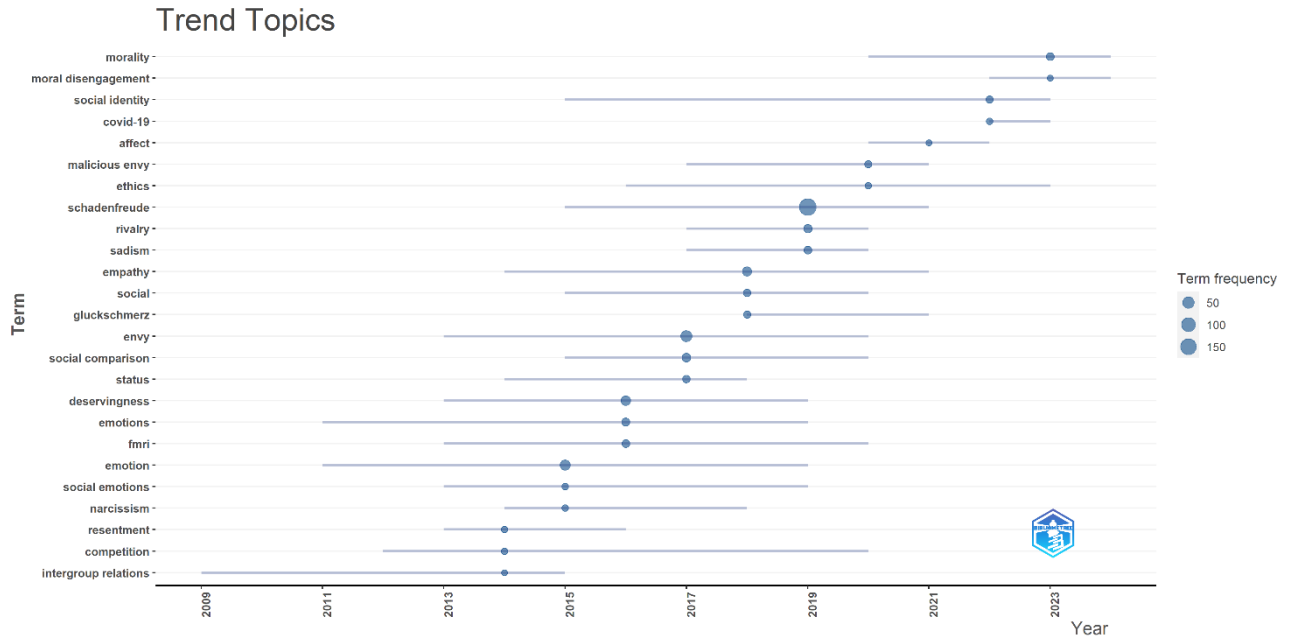
Figure 2. Corresponding Author Country Addresses in Schadenfreude Studies

Figure 2 shows the country addresses of authors who have conducted intensive research on schadenfreude in the WoS literature. The analysis reveals that the authors who have conducted the most extensive research on the concept of schadenfreude are based in the USA. It was also observed that there are a significant number of single-country publications among USA-based authors. The country addresses of other authors who have conducted intensive research on schadenfreude are listed as Germany, Netherlands, United Kingdom, Australia, China, Israel, Canada, Japan, Argentina, Italy, Poland, Spain, Türkiye, Colombia, Switzerland, Austria, France, and Korea. In Figure 2, it can be seen that authors based in Italy and Spain have only single-country publications. Conversely, authors based in France have produced publications with multiple country addresses in all their works. Information regarding the authors who have conducted intensive research on schadenfreude and the years of their publications is presented below.

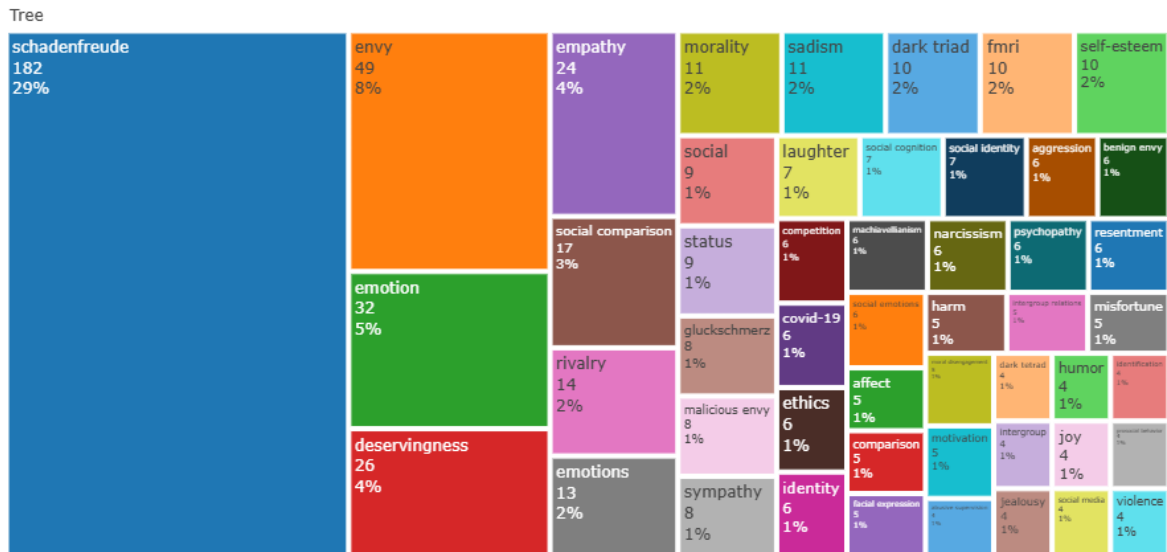
Figure 3. Schadenfreude Studies, Authors Who Conducted Intensive Research and Publication Years

Figure 3 presents lists of authors who have conducted the most intensive research on the topic of schadenfreude in WoS. It was observed that Feather NT is the author with the highest number of publications on schadenfreude research. This author conducted extensive research from 2002 to 2022. Following that, Van Dijk WW conducted schadenfreude research from 2005 to 2019. Ouwerkerk JW carried out research on schadenfreude from 2005 to 2018. Ibanez A and Baez S were found to have conducted intensive schadenfreude research from 2016 to 2023. Smith RH conducted numerous studies on schadenfreude from 1996 to 2019. Cikara M conducted extensive research from 2011 to 2019. Leach CW researched schadenfreude from 1996 to 2020. Spears R conducted research on the topic from 2003 to 2023. Fiske ST carried out studies on schadenfreude from 2010 to 2014. In the research, Feather NT is the author who has been publishing for the longest time, while Fiske has been prominent in recent years. Below, the frequently emphasized keywords in the research of these authors on schadenfreude and the years in which these keywords were trending are presented.

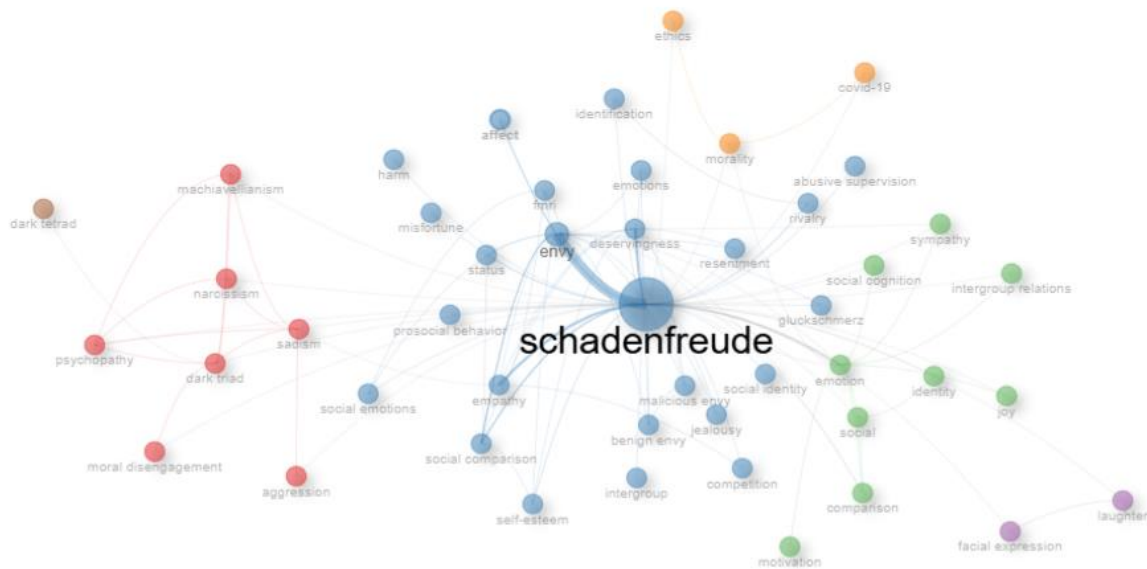
Figure 4. Schadenfreude Research Trend Topics

Figure 4 shows the periods during which the emphasized keywords related to schadenfreude have been trending in the literature. In recent years, it has become clear that the concepts of morality and moral disengagement have gained significant popularity. When the results are examined in detail, the concept of morality has become quite popular between 2020 and 2024. The keyword moral disengagement was frequently used from 2022 to 2024. The concept of social identity was popular between 2015 and 2023. The term Covid-19 was frequently emphasized by authors in 2022 and 2023. The word affect was quite popular from 2020 to 2022. The concept of malicious envy was frequently highlighted by authors between 2017 and 2021. The term ethics was prominently emphasized from 2016 to 2023. The concept of schadenfreude was quite popular between 2015 and 2021. The words rivalry and sadism received significant emphasis from 2017 to 2020. The concept of empathy was emphasized between 2014 and 2021. The word social was highlighted from 2015 to 2020. The concept of gluckschmerz was popular from 2018 to 2021. The term envy was frequently emphasized by authors from 2013 to 2020. The concept of social comparison was highlighted between 2015 and 2020. The term status was popular from 2014 to 2018. The concept of deservingness was frequently highlighted from 2013 to 2019. The terms emotions and emotion were emphasized from 2011 to 2019. The concept of fMRI was frequently used between 2013 and 2020. The concept of social emotions was popular from 2013 to 2019. The term narcissism was frequently emphasized from 2014 to 2018. The concept of resentment was popular from 2013 to 2016. The term competition was frequently highlighted from 2012 to 2020. The concept of intergroup relations was frequently emphasized by authors from 2009 to 2015. The figure below shows the keywords most frequently emphasized by authors in schadenfreude research.

Figure 5. Tree Map of Words Most Emphasized by Authors in Schadenfreude Studies

Figure 5 presents the keywords most frequently emphasized by authors in schadenfreude studies found in WoS. It has been observed that the concept of schadenfreude is used with many words that have both positive and negative meanings. The analysis shows that the concept of schadenfreude is emphasized the most. Following that, keywords such as envy, emotion, deservingness, empathy, social comparison, rivalry, emotions, morality, sadism, dark triad, fMRI, self-esteem, social, status, gluckschmerz, malicious envy, sympathy, laughter, social cognition, social identity, aggression, benign envy, competition, Machiavellianism, narcissism, psychopathy, resentment, covid-19, social emotions, harm, intergroup relations, misfortune, ethics, identity, affect, comparison, facial expression, dark tetrad, humor, identification, motivation, intergroup, joy, jealousy, social media, prosocial behavior, and violence are listed. The results indicate a close relationship between the concept of schadenfreude and human relationships, emotions, and sources of mutual communication. The relationships between the keywords emphasized by the authors in their research are shown below.

Figure 6. Schadenfreude Research Co-occurrence Network

Figure 6 illustrates the strength of relationships between concepts that authors frequently emphasize in schadenfreude research. The analysis shows that the concept of schadenfreude has the strongest relationship with envy. The study also reveals strong relationships between schadenfreude and empathy, social comparison, deservingness, status, malicious envy, jealousy, social identity, benign envy, social emotions, prosocial behavior,

resentment, glückschmerz, emotions, fMRI, affect, identification, rivalry, abuse supervision, misfortune, harm, self-esteem, competition, intergroup, facial expression, and laughter. The analysis also found strong relationships between schadenfreude and morality, covid-19, and ethics. In practice, schadenfreude is also related to social cognition, sympathy, intergroup relations, emotion, identity, joy, social, comparison, and motivation. It was observed that schadenfreude has strong relationships with Machiavellianism, sadism, narcissism, dark triad, aggression, dark tetrad, psychopathy, and moral disengagement. The results indicate that there are many concepts with strong relationships to schadenfreude. It is understood that, at the organizational level, the concept of schadenfreude can have strong relationships with social relations, jealousy, empathy, emotions, behaviors, identification, morality, ethics, cognition, competition, and motivation. These findings suggest that the concept of schadenfreude should be considered in organizational activities.

Discussion and Conclusion

Organizations are critical environments where human relationships influence work activities. In these environments, events affecting other colleagues can cause sadness in some individuals, while turning into joy for others. This situation necessitates the examination of the concept of schadenfreude in employee relationships. Happiness derived from someone else's misfortune can lead to disruptions in organizational activities and human relationships. If this situation persists, it can hinder the achievement of organizational goals. Depending on the understanding of schadenfreude in the work environment, developments such as decreased motivation, anxiety, jealousy, and envy among employees can lead to a decline in moral values. From this perspective, schadenfreude is an influential factor in shaping employee behavior in organizations. Schadenfreude can affect both in-group and out-group members. In the literature, Cikara emphasizes that in-group schadenfreude can be a natural response that supports the learning of repugnant behavior. She also notes that the pleasure derived from the suffering of out-group individuals can teach harmful behavior¹⁸. In this regard, schadenfreude may lead to decreased performance and weakened interpersonal relationships among employees in organizations.

In organizations, employees' emotional reactions to actions (in terms of work activities or the work environment) can influence the formation of schadenfreude. In the literature, Wang and Roberts emphasize that emotions emerge alongside feelings in forming judgments and involve social actions affecting others. In terms of emotional chains, they state that if B continually violates A's rights, A's anger will be alleviated if B's rights are violated by C, thus leading to the formation of schadenfreude and A's identification with C¹⁹. Dijk et al. highlight that the experience of schadenfreude emotionally satisfies individuals' concerns about viewing themselves positively in light of another's misfortune. They also suggest that another's misfortune can be pleasurable as it provides an opportunity for protection, maintenance, or enhancement in one's self-evaluation²⁰. Leach et al. assert that emotions can conceptualize relational situations in terms of reflecting social relationships²¹. Thus, social relationships within organizations can influence the formation of schadenfreude. The study observed that the concepts of schadenfreude, emotion, emotions, social emotions, and identification have strong relationships and are frequently emphasized by authors. Positive emotional relationships between individuals can prevent the formation of schadenfreude. Negative emotional relationships, on the other hand, can support the development of schadenfreude. The expression of negative emotions by different individuals can lead to chaos and factionalism within organizations against the same person or persons. This highlights the importance of having positive emotions in human relationships among employees in organizations. The identification of individuals with positive emotions contributes to the continuity of a healthy environment. Schadenfreude affects employees' feelings or sentiments toward their colleagues in organizations.

The study observed a very strong relationship between schadenfreude and envy. Additionally, intergroup and intergroup relations are involved in this relationship. The analysis also revealed that concepts such as malicious envy and benign envy are highly influential. Leach and Spears indicated that the concept of schadenfreude is related to envy, and that illegitimate behavior and anger can also play a role in the manifestation of this behavior. They further emphasized that the pain caused by individuals' feelings of inferiority within a group clarifies the concept of schadenfreude²². Feather et al. noted that jealousy can be categorized into two types: benign and hostile.

¹⁸ Cikara, Mina. Intergroup Schadenfreude: motivating participation in collective violence. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 2015, 3, p. 12.

¹⁹ Wang, Yong and Ron-berts, Carl W. Schadenfreude: A case study of emotion as situated discursive display. *Comparative Sociology*, 2006, 5(1), p. 48.

²⁰ Dijk, Wilco W. van et al. Towards understanding pleasure at the misfortunes of others: The impact of self-evaluation threat on schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 2011, 25(2), p. 361.

²¹ Leach, Colin Wayne et al. Parsing (malicious) pleasures: schadenfreude and gloating at others' adversity. *Frontiers in Psychology*, 2015, 6, p. 2.

²² Leach, Colin Wayne and Spears, Russell. "A vengefulness of the impotent": The pain of in-group inferiority and schadenfreude toward successful out-groups. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2008, 95(6), p. 1384.

They highlighted that hostile jealousy is blended with anger and rage, while benign jealousy is associated with admiration and the desire to be like the envied person. They suggested that schadenfreude should be evaluated with this distinction in mind²³. Lange et al. demonstrated that malicious jealousy has stronger associations with the concept of schadenfreude than the functionality of benign envy²⁴. The results indicate that harmful envy behavior supports the formation of schadenfreude. In organizational activities, malicious envy can lead to problems in work activities. This suggests that the relationship between schadenfreude and envy could have damaging effects on organizational policies.

In practice, it has been observed that the concepts of deservingness, envy, resentment, and misfortune are related to schadenfreude. Smith et al. have emphasized that the misfortune experienced by an envied person can lead to a sense of personal gain or a satisfying feeling of deservingness in the envious individual. Their analysis revealed that jealousy is a mix of feelings such as inferiority, anger, and dislike²⁵. Ven et al. highlighted that individuals experiencing hostile envy are likely to exhibit more schadenfreude in the event of any misfortune²⁶. Berndsen et al. found that anger can evoke a sense of deserved misfortune, which is associated with schadenfreude²⁷. Brambilla and Riva demonstrated that deriving pleasure from others' misfortunes is considered superior to competence and sociability. They emphasized that the misfortune of an immoral individual creates the perception that it is deserved²⁸. Haq et al. showed that exclusion and envy within an organization affect individuals' schadenfreude and behavioral responses²⁹. In organizational interpersonal relationships, emotions such as anger, envy, and misfortune play a role in the formation of schadenfreude. The perception of deservingness among employees indicates that the potential unhappiness of others can contribute to feelings of schadenfreude.

The study observed that the term schadenfreude is related to concepts such as morality, moral disengagement, intergroup relations, narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. Spurgin emphasized that schadenfreude can be considered a morally acceptable emotion. He suggested that the lack of moral condemnation of this emotion could contribute to individuals' emotional development and mental health³⁰. Berndsen and Tiggemann found that perceived immorality in individuals leads to feelings of condemnation and schadenfreude. Their research indicated that multiple different immoral actions contribute more significantly to the formation of schadenfreude³¹. Erzi's study showed that moral disengagement mediates the relationship between relational aggression, narcissism, and schadenfreude. He also noted that moral disengagement is related to Machiavellianism, narcissism, and psychopathy³². Zadegan et al. found positive correlations between schadenfreude and concepts such as Machiavellianism, narcissism, psychopathy, moral disengagement, and aggressive humor style in their research³³. Schadenfreude can lead to moral decay in organizations. Additionally, negative feelings towards others may lead to the emergence of aggressive attitudes. The presence of narcissistic behaviors in an organization can negatively affect employees' functionality. Employees prioritizing their interests (Machiavellian attitudes) may result in actions that are contrary to organizational goals.

The review observed that schadenfreude is related to the concept of ethics. Exhibiting ethical behavior in organizations contributes to employees' activities. Dasborough and Harvey emphasized that considering the discrete nature of schadenfreude, it can serve social functional needs when the consequences of unethical behaviors are reflected as misfortune³⁴. Failure to consider ethical responsibilities or exhibiting unethical behaviors in

---

²³ Feather N.T. et al. Integrating multiple perspectives on schadenfreude: The role of deservingness and emotions. *Motivation and Emotion*, 2013, 37, p. 583.

²⁴ Lange, Jens et al. The painful duality of envy: Evidence for an integrative Theory and a meta-analysis on the relation of envy and schadenfreude. *Interpersonal Relations and Group Processes*, 2018, 114(4), p. 592.

²⁵ Smith, Richard H. et al. Exploring the when and why of schadenfreude. *Social and Personality Psychology Compass*, 2009, 3(4), pp.531-542.

²⁶ Ven, Niels van de et al. When envy leads to schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 2015, 29(6), p. 1023.

²⁷ Berndsen, Mariëtte et al. "It wasn't your fault, but .....": Schadenfreude about an undeserved misfortune. *Motivation and Emotion*, 2017, 41, p. 745.

²⁸ Brambilla, Marco and Riva, Paolo. Predicting pleasure at others' misfortune: Morality trumps sociability and competence in driving deservingness and schadenfreude. *Motivation and Emotion*, 2017, 41, p. 250.

²⁹ Haq, Inam Ul et al. How does witnessing coworker ostracism differentially elicit victim-directed help and enacted ostracism: The mediating roles of compassion and schadenfreude, moderated by dispositional envy. *Journal of Business Research*, 2024, 179, p. 8.

³⁰ Spurgin, Earl. An emotional-freedom defense of schadenfreude. *Ethical Theory and Moral Practice*, 2015, 18(4), p. 783.

³¹ Berndsen, Mariëtte and Tiggemann, Marika. Multiple versus single immoral acts: an immoral person evokes more schadenfreude than an immoral action. *Motivation and Emotion*, 2020, 44, p. 745.

³² Erzi, Seda. Dark Triad and schadenfreude: Mediating role of moral disengagement and relational aggression. *Personality and Individual Differences*, 2020, 157, pp. 4-5.

³³ Zadegan, Milad Sharafi et al. The mediating effects of moral disengagement and aggressive humor style: Dark Triad traits and schadenfreude. *Frontiers in Psychology*, 2024, 15, p. 4.

³⁴ Dasborough, Marie and Harvey, Paul. Schadenfreude: The (not so) secret joy of another's misfortune. *Journal of Business Ethics*, 2017, 141, p. 702.

organizations may contribute to the formation of schadenfreude. In particular, overlooking ethical values in individuals' emotional, psychological, and behavioral approaches may support the emergence and development of schadenfreude behavior. Unethical behaviors lack empathy. An employee who does not engage in empathy may remain indifferent to a bad event that happens to others or may even derive pleasure from it.

The study observed a significant relationship between the concepts of the dark triad, the dark tetrad, motivation, and schadenfreude. Brubaker et al. noted that individuals may exhibit dark personality traits, and the dark triad has a structure that makes individuals more selfish, manipulative, and insensitive to the needs of others. Their analysis revealed a positive and significant relationship between the dark triad and schadenfreude. They indicated that schadenfreude mediates the effect of the dark triad on trolling with malicious intent³⁵. In organizations, displaying selfish, manipulative, and insensitive behaviors complicates teamwork. This not only leads to a decrease in employee motivation but also negatively affects organizational efficiency and damages the work environment.

In the literature, Chen and colleagues have found that the higher the perceived target competition within an organization, the more pronounced the observed schadenfreude behavior becomes. They also noted that in such cases, employees' helping behaviors tend to decrease³⁶. Edgar examined the effect of competitive and collaborative environments on schadenfreude within organizations. His analysis revealed that employees in competitive environments experience more schadenfreude compared to those in collaborative environments³⁷. Ali et al. have suggested that schadenfreude could serve as a source of motivation in organizations. They emphasized that the competition individuals engage in for self-satisfaction and personal development represents intrinsic motivation and healthy competition. They pointed out that external motivation, influenced by incentives or recognition, could lead to negative competition³⁸. The study observed a strong relationship between the concepts of schadenfreude, motivation, and competition. The higher the motivation of individuals in the work environment, the more smoothly organizational activities can progress. Highly motivated employees can produce more efficient results. Balanced competition within organizations can benefit organizational policies. Excessive competition can lead to jealousy and envy, which may foster schadenfreude. Additionally, employees' strong desire for individual success can also lead to increased competition and schadenfreude behavior.

The analysis observed relationships between self-esteem and schadenfreude. Akbar has stated that self-esteem is an indicator of individuals' positive or negative attitudes toward themselves. In his research, he noted that self-esteem hurts schadenfreude. He emphasized that having high self-esteem, which reflects a positive attitude toward oneself, could reduce the occurrence of schadenfreude behavior in individuals³⁹. High self-esteem in individuals requires them not to take pleasure in the misfortunes of others. People with high self-esteem may also have higher empathy skills. This can lead to the individual feeling uncomfortable when witnessing someone else's unhappiness. An individual's self-esteem necessitates respect towards others as well. In this regard, a colleague's happiness can contribute to the individual's sense of happiness.

The research has identified several concepts related to the concept of schadenfreude. Evaluating these concepts in the context of organizations is important. The concepts most frequently emphasized by authors in their examinations include: schadenfreude, envy, emotion, deservingness, empathy, social comparison, rivalry, emotions, morality, sadism, dark triad, fMRI, self-esteem, social, status, gluckschmerz, malicious envy, sympathy, laughter, social cognition, social identity, aggression, benign envy, competition, Machiavellianism, narcissism, psychopathy, resentment, COVID-19, social emotions, harm, intergroup relations, misfortune, ethics, identity, affect, comparison, facial expression, dark tetrad, humor, identification, motivation, intergroup, joy, jealousy, social media, and prosocial behavior. It has been found that schadenfreude has strong relationships with concepts such as empathy, social comparison, deservingness, status, malicious envy, jealousy, social identity, benign envy, social emotions, prosocial behavior, resentment, gluckschmerz, emotions, fMRI, affect, identification, rivalry, abuse supervision, misfortune, harm, self-esteem, competition, intergroup, facial expression, laughter, morality, COVID-19, ethics, social cognition, sympathy, intergroup relations, emotion, identity, joy, social, comparison, motivation, Machiavellianism, sadism, narcissism, dark triad, aggression, dark tetrad, psychopathy, and moral disengagement. The results indicate that these concepts represent factors that can significantly impact employees' work activities at the organizational level.

---

³⁵ Brubaker, Pamela Jo et al. The power of schadenfreude: Predicting behaviors and perceptions of trolling among reddit users. *Social Media + Society*, 2021, pp. 7-8.

³⁶ Chen, Chen et al. Empathy or schadenfreude? Exploring observers' differential responses to abusive supervision. *Journal of Business and Psychology*, 2021, 36, p. 1091.

³⁷ Edgar, Fiona. Emotions and environments: schadenfreude at work. *Humanistic Management Journal*, 2022, 7, p. 108.

³⁸ Ali, Iqra Muhammad et al. Schadenfreude in working women of lahore: A phenomenological study. *Journal of Professional & Applied Psychology*, 2024, 5(2), p. 351

³⁹ Akbar, Muhamad Khalid. The influence of social relationships, self-esteem, and empathy on schadenfreude. *Journal of Psychology*, 2022, 10(1), p. 47.

The analysis results reveal that, at the organizational level, the formation of the schadenfreude concept is influenced by various factors such as employees' emotions, behaviors, psychological states, jealousy, empathy abilities, competitive attitudes, moral and ethical structures, self-esteem, social relationships, status, aggression, motivations, and others. In organizational activities, the occurrence of unwanted situations for one colleague causing happiness in others indicates the presence of schadenfreude behavior. The manifestation of this behavior, especially in the long term, can disrupt employees' work activities. Mutual schadenfreude behavior can lead to employees harming each other and their organizations. For example, jealousy among employees can harm everyone both personally and socially.

The research was conducted by examining schadenfreude studies in the WoS database as of August 7, 2024. The scope of the research was limited to 480 studies using the bibliometric analysis method. Within the scope of the research, only the quantitative structure of the publications has been examined. Future research could investigate the relationship between variables affecting the formation of schadenfreude (such as envy/jealousy, emotions, and competition) and employee performance. Additionally, the impact of the schadenfreude concept on work activities at both individual and organizational levels could be explored.

References

- AKBAR, Muhamad Khalid. The influence of social relationships, self-esteem, and empathy on schadenfreude. *Journal of Psychology*, 2022, 10(1), pp. 40-52.
- ALI, Iqra Muhammad, BASEER, Amber and ALI, Moahnoor. Schadenfreude in working women of lahore: A phenomenological study. *Journal of Professional & Applied Psychology*, 2024, 5(2), pp.342-360.
- ARIA, Massimo and CUCCURULLO, Corrado. Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 2017, 11, pp. 959-975.
- ATIQ, Anum, BATOOL, Iffat and TARIQ, Shah R. Development and Validation of Schadenfreude Scale in Employees. *Journal of Behavioural Sciences*, 2023, 33(2), pp. 4-19.
- BARLETT, Christopher P. and MEIER, Brian P. Schadenfreude in the context of opposing vaccination statuses. *European Journal of Social Psychology*, 2023, 53, pp. 1593-1604.
- BERNDSEN, Mariëtte and TIGGEMANN, Marika. Multiple versus single immoral acts: an immoral person evokes more schadenfreude than an immoral action. *Motivation and Emotion*, 2020, 44, pp. 738-754.
- BERNDSEN, Mariëtte, TIGGEMANN, Marika and CHAPMAN, Samantha. "It wasn't your fault, but .....": Schadenfreude about an undeserved misfortune. *Motivation and Emotion*, 2017, 41, pp. 741-748.
- BRAMBILLA, Marco and RIVA, Paolo. Predicting pleasure at others' misfortune: Morality trumps sociability and competence in driving deservingness and schadenfreude. *Motivation and Emotion*, 2017, 41, pp. 243-253.
- BRUBAKER, Pamela Jo, MONTEZ, Daniel and CHURCH, Scott Haden. The power of schadenfreude: Predicting behaviors and perceptions of trolling among reddit users. *Social Media + Society*, 2021, pp. 1-13.
- CHEN, Chen, QIN, Xin, YAM, Kai Chi and WANG, Haixia. Empathy or schadenfreude? Exploring observers' differential responses to abusive supervision. *Journal of Business and Psychology*, 2021, 36, p. 1077-1094.
- CIKARA, Mina. Intergroup Schadenfreude: motivating participation in collective violence. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 2015, 3, pp. 12-17.
- CIKARA, Mina and FISKE, Susan T. Their pain, our pleasure: stereotype content and schadenfreude. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 2013, 1299, pp. 52-59.
- DASBOROUGH, Marie and HARVEY, Paul. Schadenfreude: The (not so) secret joy of another's misfortune. *Journal of Business Ethics*, 2017, 141, pp. 693-707.
- DIJK, Wilco W. van, OUWERKERK, Jaap W., SMITH, Ricjard H. and CIKARA, Mina. The role of self-evaluation and envy in schadenfreude. *European Review of Social Psychology*, 2015, 26(1), pp. 247-282.
- DIJK, Wilco W. van, OUWERKERK, Jaap W., WESSELING, Yoka M. and KONINGSBRUGGEN, Guido M. van. Towards understanding pleasure at the misfortunes of others: The impact of self-evaluation threat on schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 2011, 25(2), pp. 360-368.
- DONTHU, Naveen, KUMAR, Satish, MUKHERJEE, Debmalaya, PANDEY, Nitesh and LIM, Weng Marc. How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 2021, 133, pp. 285-296.
- EDGAR, Fiona. Emotions and environments: schadenfreude at work. *Humanistic Management Journal*, 2022, 7, pp. 95-116.
- ELLEGAARD, Ole and WALLIN, Johan A. The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics*, 2015, 105, pp. 1809-1831.
- ERZI, Seda. Dark Triad and schadenfreude: Mediating role of moral disengagement and relational aggression. *Personality and Individual Differences*, 2020, 157, pp. 1-6.
- FEATHER, N.T., WENZEL, Michael and KCKEE, Ian R. Integrating multiple perspectives on schadenfreude: The role of deservingness and emotions. *Motivation and Emotion*, 2013, 37, pp.574-585.

- HAQ, Inam Ul, AZEEM, Muhammad U., RASHEED, Maria and ANWAR, Farooq. How does witnessing coworker ostracism differentially elicit victim-directed help and enacted ostracism: The mediating roles of compassion and schadenfreude, moderated by dispositional envy. *Journal of Business Research*, 2024, 179, pp. 1-10.
- ILIA, Losif, RAD, Dana, DUGHİ, Tiberiu, EGERAU, Anca, DEMETER, Edgar and RAD, Gavril. Schadenfreude and life satisfaction: effect of anger and aggressiveness. *Technium Social Sciences Journal*, 2022, 28, pp. 76-88.
- KRAMER, Thomas, YUCEL-AYBAT, Ozge and LAU-GESK, Loraine. The effect of schadenfreude on choice of conventional versus unconventional options. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 2011, 116, pp. 140-147.
- LANGER, Jens, WEIDMAN, Aaron C. and CRUSIUS, Jan. The painful duality of envy: Evidence for an integrative Theory and a meta-analysis on the relation of envy and schadenfreude. *Interpersonal Relations and Group Processes*, 2018, 114(4), p. 572-598.
- LEACH, Colin Wayne and SPEARS, Russell. "A vengefulness of the impotent": The pain of in-group inferiority and schadenfreude toward successful out-groups. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2008, 95(6), pp. 1383-1396.
- LEACH, Colin Wayne, SPEARS, Russell and MANSTEAD, Antony S.R. Parsing (malicious) pleasures: schadenfreude and gloating at others' adversity. *Frontiers in Psychology*, 2015, 6, pp.1-13.
- LI, Xinxin, MCALLISTER, Daniel J. and GLOOR, Jamie L. Schadenfreude: a counternormative observer response to workplace mistreatment. *Academy of Management Review*, 2020, pp. 1-43.
- LIM, Weng Marc and KUMAR, Satish. Guidelines for interpreting the results of bibliometric analysis: A sensemaking approach. *GBOE*, 2024, 43, pp. 17-26.
- RAD, Dana, DEMETER, Edgar, MAIER, Roxana and RAD, Gavril. Schadenfreude as a mediator in the relationship between empathy and difficulties in following the rules. *Journal Plus Education*, 2021, 29(2), p. 40-54.
- SMITH, Richard H., POWELL, Caitlin A.J., COMBS, David J.Y. and SCHURTZ, David Ryan. Exploring the when and why of schadenfreude. *Social and Personality Psychology Compass*, 2009, 3(4), pp.530-546.
- SPURGIN, Earl. An emotional-freedom defense of schadenfreude. *Ethical Theory and Moral Practice*, 2015, 18(4), pp. 767-784.
- WANG, Yong and RON-BERTS, Carl W. Schadenfreude: A case study of emotion as situated discursive display. *Comparative Sociology*, 2006, 5(1), pp. 44-63.
- VEN, Niels van de, HOOGLAND Charles E., SMITH, Richard H., DIJK, Wilco W. van, BREUGELMANS, Seger M. and ZEELENBERG, Marcel. When envy leads to schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 2015, 29(6), p. 1007-1025.
- ZADEGAN, Milad Sharafi, POURHOSEIN, Reza and AZIZI, Zohreh. The mediating effects of moral disengagement and aggressive humor style: Dark Triad traits and schadenfreude. *Frontiers in Psychology*, 2024, 15, p.1-7.

GÜNEY KORE'NİN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ

Fatmanur YILMAZ¹

¹Bayburt ÜNİVERSİTESİ, ADALET MESLEK YÜKSEKOKULU, Bayburt, Türkiye
E-posta: fatmanuryilmaz@bayburt.edu.tr ORCID NO: 0000-0002-6496-2028

Makale Geliş Tarihi:27.11.2024

Makale Kabul Tarihi :18.12.2024

Yayın Tarihi:31.12.2024

Özet

Güney Kore, Çin ve Japonya ile birlikte Asya'nın önde gelen büyük ekonomilerinden biri olup, küresel ölçekte önemli bir ekonomik aktör olarak öne çıkmaktadır. Ticaret Bakanlığı'nın raporuna göre, 2024 yılında Güney Kore'nin Gayri Safi Yurt İçi Hasılası'nın (GSYİH) 1,8 trilyon dolar seviyesine ulaşması beklenmektedir. Bu tahmin, Güney Kore'yi 2024 yılı itibarıyla dünya ekonomisinde 12. sırada yer alan en büyük ekonomi konumuna getirmektedir¹. Buna karşın, 1997 Güney Kore ekonomik krizine kadar ve kriz dönemi süresince, Güney Kore ekonomik büyüklük açısından üçüncü dünya ülkeleri arasında yer almakta idi². 1997 ekonomik krizi öncesinde, Güney Kore ekonomisi büyük ölçüde Chaebol şirketlerinin egemenliğinde olup, bu firmalar Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) bağlamında şirket faaliyetlerini sorumlu bir şekilde yürütmemekteydi. Ayrıca, devletin de bu alanda Chaebol şirketlerine yönelik herhangi bir denetim veya yaptırım uygulama gücü bulunmamaktaydı. 1990'lı yıllardaki ekonomik kaos ve politik istikrarsızlık ortamına rağmen, Güney Kore, 2000'li yılların başında küresel ekonomi içerisinde önemli bir aktör konumuna gelmiştir. Bu dramatik dönüşüm, Güney Kore'deki şirket yapılarının ve bu şirketlerin KSS anlayışlarının da paralel bir şekilde değişmesine yol açmıştır. Bu çalışma, Güney Kore ekonomisindeki temel aktörler olan Chaebol şirketleri, kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının, 1997 ekonomik krizi ve kriz sonrası hükümet değişimi gibi önemli ekonomik ve politik olaylar çerçevesinde kurumsal sosyal sorumluluğa yönelik bakış açılarını nasıl dönüştürdüğünü incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada, Güney Kore'deki aktörlerin KSS anlayışındaki dramatik değişimin nedenlerinin ortaya konulabilmesi amacıyla, kilit aktörler ve olaylar ışığında kronolojik bir literatür taraması yapılmıştır. Çalışma sonucunda, 1997 ekonomik krizi öncesinde hâkim olan "Chaebol ailelerine ait şirketlerin yalnızca devlete karşı sorumlu tutulduğu ve kâr maksimizasyonuna yönelik faaliyetler dışında sosyal sorumluluklar ile kamu baskılarından devlet tarafından izole edilmesi gerektiği" anlayışının, kriz sonrası dönemdeki ekonomik ve politik değişimlere paralel olarak daha olumlu ve sorumlu bir yönelim sergileyerek, kamu yararını gözetten bir biçimde evrildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Ekonomik Kriz, Chaebol

Abstract

South Korea, along with China and Japan, is one of the leading major economies in Asia and stands out as a significant global economic actor. According to a report by the Ministry of Trade, it is expected that South Korea's Gross Domestic Product (GDP) will reach 1.8 trillion dollars in 2024. This forecast positions South Korea as the 12th largest economy in the world by 2024. However, until the 1997 South Korean economic crisis and during the crisis period, South Korea was considered to be among the third-world countries in terms of economic size. Prior to the 1997 economic crisis, the South Korean economy was largely dominated by Chaebol companies, which did not conduct their business activities responsibly in the context of Corporate Social Responsibility (CSR). Furthermore, the government had no authority to regulate or impose sanctions on Chaebol companies in this regard. Despite the economic chaos and political instability in the 1990s, by the early 2000s, South Korea had become an important actor in the global economy. This dramatic transformation also led to a parallel change in the corporate structures in South Korea and their approaches to corporate social responsibility. This study aims to examine how the key actors in the South Korean economy, including Chaebol companies, public institutions, the

¹ T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, "2024 Güney Kore Ülke Profili", erişim: 20 Kasım 2023, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ticaret.gov.tr/data/635146b313b8760a543229a4/G%C3%BCney%20Kore%20%C3%9Cİke%20Profili%202024.pdf

² Cihat Aslan, Ali Taner, "Kalkınma Hamlelerinin Batı Dışı Örnekleri: Türkiye ve Güney Kore'nin Karşılaştırılması", Adam Akademi Dergisi, 6/1 (2016):27-58

private sector, and non-governmental organizations, transformed their perspectives on corporate social responsibility within the framework of significant economic and political events such as the 1997 economic crisis and the subsequent change in government. In order to identify the reasons behind the dramatic shift in CSR approaches among these actors in South Korea, a chronological literature review has been conducted in light of key actors and events. The study concludes that the prevailing understanding prior to the 1997 economic crisis—that "Chaebol companies, owned by family conglomerates, should only be held accountable to the state and should be isolated from public pressure and social responsibility, focusing solely on profit maximization" evolved into a more positive and responsible orientation in line with the economic and political changes after the crisis, resulting in a shift towards a focus on the public good.

Key Words: Corporate Social Responsibility, Economic Crisis, Chaebol

GİRİŞ

Güney Kore Kuzeydoğu Asya'nın merkezi olan Kore Yarımadası, batıda Çin ve doğuda Japonya arasında yer almakta olan ve konumu itibarı ile komşu olduğu Çin ve Japonya'dan hem ekonomik hem de kurumsal yapı olarak haylice etkilenen bir ülkedir³. 1948 yılına kadar Japon sömürsünde olan ülke Kore iç savaşının patlak vermesi ile Kuzey ve Güney Kore olmak üzere ikiye bölünmüştür. Uzun bir dönem Japon sömürsünde kalması, 1948 gibi yakın sayılabilecek bir dönemde iç savaş sonucu ikiye bölünmesi gibi sebepler ile Güney Kore komşusu olduğu ülkelere nazaran daha geç kurumsallaşmıştır. Yaşanan bu karışıklıklar ve geç kurumsallaşma ülkenin Kurumsal Sosyal Sorumluluğa bakış açısını da etkilemiştir.

Güney Kore üzerine yapılan araştırmalar ve literatür incelendiğinde özellikle 1997 ekonomik krizinden sonra hem sosyo-kültürel hem de sosyo-ekonomik yapının değiştiği sonucuna ulaşılmaktadır. Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Güney Kore'de gelişimini anlamak için bu çalışmada sırası ile Chaebol aileler, 1997 krizi öncesi Güney Kore, 1998 krizi sonrası Güney Kore, Hükümetin KSS'ye bakış açısı, özel sektörün KSS'ye bakış açısı, Kamunun KSS'ye bakış açısı bir Sivil Toplum Kuruluşu (STK) olarak CCEJ'in bakış açısı ve son olarak Güney Kore'nin KSS açısından güncel durumu ele alınacaktır.

I.CHAEBOL (BÜYÜK AİLE ŞİRKETİ)

Chaebol'ler Güney Kore'de genellikle (dededen>babaya>oğula) kuşaklardır zengin olan ve ticaretle uğraşan ailelere verilen isimdir⁴. Chaebol aileler tipik olarak ticari faaliyetler üzerinde önemli bir güce sahiptirler. Bu nedenle Chaebol ailelerin işletmelerinde dış hissedarlar ve diğer paydaşların pek önemi ve söz hakkı bulunmamaktadır. Yönetim anlayışını kısa dönemli kar maksimizasyonu ve aile çıkarları belirlemektedir. Chaebol ailelerin ticari işletmelerinin üst yönetimi ve karar mekanizması tamamen aile bireylerinin kontrolündedir⁵.

Samsung, Hyundai, LG, Doosan ve GS grupları Güney Kore'nin en önde gelen Chaebol firmaları arasındadır. Nisan 2015 itibarıyla Chaebol ailelere ait 61 ticari holding ve 1696 yan şirket Güney Kore'de faaliyet

³ Korean Culture Center, "Kore Hakkında", erişim: 20 Kasım 2022, <https://tr.korean-culture.org/tr/1025/korea/672#:~:text=Kuzeydo%C4%9Fu%20Asya'n%C4%B1n%20merkezi%20olan,toplam%20alan%C4%B1%20100.364%20km2'dir.>

⁴ Mahmut Zeki Akarsu, "Chaebol Sistemi", Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi 6/12 (2021): 1-13

⁵ Dacheon Choi, Chune Young Chung, ve Jason Young, "An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea" Sustainability", 11/9 (2019):2676. <https://doi.org/10.3390/su11092676>

östermektedir. Chaebol firmalarının 2015 yılı itibari ile piyasa değeri 2258 trilyon KRW'yi aşmaktadır. Kore Borsasında (KRX) işlem gören firmaların büyük bir çoğunluğu Chaebol ailelere ait firmalardır⁶.

Chaebol ailelere ait firmaların tamamına yakını patron (sahip) yöneticiler tarafından yönetilmektedir⁷. Bu nedenle, yönetim kurulu genellikle Chaebol aile üyelerinden ve Chaebol ailelerinin arkadaşlarından oluşmaktadır. Bu durum kurumsal karar verme sürecinde düşük şeffaflık sergilenmesine sebep olmaktadır⁸. Chaebol ailelere ait firmaların sahip olduğu zayıf iç yönetim mekanizması, yöneticilerin diğer hissedarlar ve paydaşların beklentilerini göz ardı ederek kendi hedeflerine odaklanmalarını beraberinde getirmektedir⁹.

II. KRİZ ÖNCESİ VE SONRASI EKONOMİK DURUM

A. KRİZ ÖNCESİ DURUM (1997 ÖNCESİ)

1960'lar ile 1987 yılları arasında Güney Kore hükümeti, bir dizi beş yıllık ekonomik kalkınma planı çerçevesinde, ihracata dayalı hızlı sanayileşme stratejisini hayata geçirmiştir.¹⁰ Bu kalkınma planlarının başlıca aktörleri, Chaebol ailelerine ait şirketler ve bu şirketlerde yönetici pozisyonunda yer alan Chaebol aile üyeleriydi. Hükümet, bu planlar çerçevesinde Chaebol ailelerine ait firmalara düşük faizli banka kredileri, ithalat ayrıcalıkları, yabancı kaynaklardan borçlanma izni ve vergi avantajları gibi çeşitli mali teşvikler ve ayrıcalıklar sunmuştur¹¹. Bu teşviklerin etkisiyle, Chaebol ailelerine ait firmalarda hızla ekonomik büyümeler gerçekleşmiş ve hükümetin savaş sonrası kalkınma stratejileri ile paralel olarak genel bir ekonomik büyüme sağlanmıştır¹². Söz konusu dönemde, Chaebol ailelerine ait şirketler yalnızca devlete karşı sorumlu tutulmuştur ve kâr maksimizasyonuna yönelik faaliyetlerin dışında, sosyal sorumluluklar ve kamu baskılarından devlet tarafından izole edilmişlerdir. Bu durum, Chaebol ailelerine ait şirketlerin etik ve sosyal sorumluluk ilkelerini gözetmeden faaliyet göstermelerine ve kurumsal kültürlerinin bu çerçevede şekillenmesine yol açmıştır.

1980'lere kadar, Chaebol ailelerine ait firmalar hızla büyümüş ve bu büyüme, Güney Kore'nin genel ekonomik gelişimine önemli bir katkı sağlamıştır¹³. 1960 – 1987 arasındaki dönemde, iş dünyasının etik ve genellikle yasal sorumluluklardan izole olduğu söylenebilir. Hükümetin, Chaebol ailelerine ait firmalara sağladığı ayrıcalıklar, Güney Kore'de ahbap-çavuş kapitalizminin gelişmesine yol açmış ve bu durum, 1997-1998 yıllarında patlak veren ekonomik krize kadar devam etmiştir. Bu durumun bir sonucu olarak, 1992-1995 yılları arasında Kore'de yapılan araştırmalar, KSS ile kurumsal performans arasında zayıf ve negatif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.¹⁴

⁶ Chune Young Chung, Sang Jun Cho, Doojin Ryu, ve Doowon Ryu, "Institutional Blockholders and Corporate Social Responsibility", *Asian Business and Management Journal*, 3/18 (2019): 143-186.

⁷ Akarsu, "Chaebol Sistemi", 1-13

⁸ Choi, Chung, ve Young, "An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea" *Sustainability*, 2676

⁹ Choi, Chung, ve Young, "An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea" *Sustainability*, 2676

¹⁰ Young-sook Nam, Hannah Jun, "The Shaping of Corporate Social Responsibility in Korea's Global Journal of Business, Management and Accounting, 1/1 (2011): 10-20.

¹¹ Jasper Kim, *Crisis and Change: South Korea in a Post-1997 New Era*, 1. Baskı (Seoul : Ewha Womans University Press, 2005).

¹² Young-sook Nam, *The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea*, 1. Baskı (Seoul : Ewha Womans University Press, 2011).

¹³ Lucian Aye Bebhuk, Reinier Kraakman, George Triantis, "Stock pyramids, cross-ownership, and dual class equity: The creation and agency costs of separating control from cash flow rights", Discussion Paper, (Harvard Law School Olin, 2000, 249:445-460, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=147590)

¹⁴ Nam, *The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea*.

Güney Kore, Ekim 1997 ile Mart 1998 arasında ciddi bir mali kriz yaşamıştır. Bu krizin ilk belirtileri 1996 yılında görülmeye başlanmıştır. Güney Kore'nin cari hesap açığı, 1995 yılında GSYH'nin %2'sine eşdeğerken, 1996 yılında bu oran %5'e kadar yükselmiştir. Bu dönemde ihracatın büyüme hızı yavaşlamış ve dış borçlar artmıştır. 1996 yılı itibarıyla, dış borçlar dramatik bir şekilde 100 milyar dolara ulaşmıştır¹⁵.

Güney Kore'nin ekonomik partnerleri arasında yer alan Japonya, Çin gibi Asya ülkelerindeki ekonomik durgunluk da, Güney Kore ekonomisinin olumsuz yönde daha fazla etkilenmesine yol açmıştır. Bu mali kriz, Güney Kore'de GSYH'nin %40'ını oluşturan 30 Chaebol firmasından 16'sının iflas başvurusu yapmasına neden olmuştur. 1997 yılında iflas başvurusu yapan önemli Chaebol firmaları arasında Hanbo Steel (14. en büyük Chaebol), Sammi Group (17. en büyük Chaebol), Ssangyong Group (5. en büyük Chaebol) ve Kia Motors (üçüncü en büyük otomobil üreticisi) yer almaktadır¹⁶. Borsada %50 oranında düşüş yaşanmış, Güney Kore'nin ülke kredi notu, Moody's tarafından A1 statüsünden önemsiz tahvil statüsüne düşürülmüştür. Ayrıca, Güney Kore'nin ticari bankalarının üçte biri kapanmış ve temerrüt oranı 1997 yılı Şubat ayında %62'ye yükseltilmiştir. Bu mali çöküş, Güney Kore hükümetinin Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası'ndan toplam 30,2 milyar ABD Doları tutarında borç almasını zorunlu kılmıştır¹⁷.

Yapılan araştırmalara göre, 1997-1998 mali krizi öncesinde Güney Kore'de KSS faaliyetleri genellikle kurumsal katkılar ve hayır işlerine odaklanmakta olup, bu alanlarla sınırlıydı. Mali kriz öncesinde, Güney Koreli tüketiciler, Chaebol'leri ekonomik kalkınmanın temel itici gücü olarak görmekteydiler ve bu firmaların KSS sorumluluklarını yalnızca ekonomik büyüme ile sınırlı ve eşdeğer kabul etmişler, dolayısıyla diğer KSS alanlarında baskıcı taleplerde bulunmamışlardır¹⁸.

B. KRİZ SONRASI (1998 VE SONRASI)

Mali kriz, KSS bağlamında önemli paydaşlar olan devlet, şirketler, sendikalar ve tüketiciler gibi yerel aktörler üzerinde önemli bir etki yaratmıştır. Bu kriz sonucunda reformcu muhalefet partisi iktidara gelmiş ve bir önceki hükümetin, ekonomik büyümeyi teşvik etmek amacıyla Chaebol ailelerine sunduğu vergi indirimleri, devlet bankalarından kolay kredi imkânı sağlama ve KSS faaliyetlerinden izolasyon gibi politikaları terk etmiştir. Kriz öncesi dönemde, Chaebol aileleri ile KOBİ'ler arasındaki ekonomik kutuplaşmayı sonlandırmaya yönelik adımlar atılmaya odaklanılmıştır¹⁹. Devlet, şirketler, sendikalar ve tüketicilerin baskıları sonucunda, Chaebol ailelerinin hakimiyetindeki sektörler ve piyasalarda köklü yeniden yapılanmalara gitmek zorunda kalmıştır. Bunun sonucunda, ömür boyu istihdam sistemleri bozulmuş, birçok firmanın yolsuzluk skandalları gün yüzüne çıkmış ve mevcut sivil toplum kuruluşlarının (STK) faaliyetleri denetlenmeye başlanmıştır. Korumacı ticaret politikaları

¹⁵ Seunggho Choi, Ruth Vaqués Aguilera, "CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis", Corporate Social Responsibility: A Case Study Approach, 1. Baskı (Seoul: Edward Elgar Publishing Ltd., 2009), 123-147.

¹⁶ Christina Linn Ahmadjian, Jaeyong Song, "Coopting Globalization: Local Politics and the Transformation of Corporate Governance in South Korea and Japan", Working Paper, (Columbia Business School, 2006), No.221:1-43

¹⁷ Choi ve Aguilera, CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis, 123-147.

¹⁸ Ahmadjian ve Song, Coopting Globalization: Local Politics and the Transformation of Corporate Governance in South Korea and Japan, 1-43

¹⁹ Linsu Kim, Imitation to Innovation: The Dynamics of Korea's Technological Learning, 1. Baskı (Boston: Harvard Business Review Press, 1997), 105-130

kaldırılmış ve bu durum uzun yıllar boyunca tekel konumunda olan Koreli şirketlere karşı müşterilerin haklarını savunmalarına ve şikayetlerini dile getirmelerine neden olmuştur²⁰.

KSS'nin önemli paydaşları olan devlet, şirketler, sendikalar ve tüketiciler gibi yerel aktörler, bu mali kriz sürecinde şirketlerin yalnızca ekonomik büyümeye odaklanmasının ne denli sakıncalı sonuçlar doğurabileceğini görmüş ve bu durum, şirketlerin toplumdaki rol ve sorumluluklarının yeniden değerlendirilmesine yol açmıştır. Ayrıca, KSS için önemli toplumsal taleplerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur²¹.

1998 yılında kriz sonrası iktidara gelen yeni hükümet, yeniden yapılanma programı çerçevesinde Chaebol'lara yönelik yeni yasalar ve düzenlemeler getirmiştir. Bu düzenlemeler, borç/öz kaynak oranının %200'ün altına indirilmesi, halka açık büyük şirketler (Chaebol firmaları dâhil) için bağımsız yönetim kurulu üyelerinin atanmasının zorunlu hale getirilmesi, muhasebe hileleri ve yolsuzluklara karşı cezaların artırılması ve uluslararası standartlarla uyumlu muhasebe ilkelerinin uygulanmaya başlanmasını içeren bir dizi yeni uygulamayı kapsamaktadır²².

Takip eden yıllarda, kriz sonrası düzenlemeler ve devlet kurumlarının yeniden yapılanması çerçevesinde, 2000 yılında Kore Cumhuriyeti Sürdürülebilir Kalkınma Başkanlık Komisyonu (PCSD) kurulmuştur. Bu komisyon, ekonomi, toplum ve çevre arasındaki dengeyi koruyarak sürdürülebilir kalkınma için ulusal bir strateji ve politika oluşturmayı amaçlayan bir yapıdır. Sonraki yıllarda, Ticaret, Sanayi ve Enerji Bakanlığı, KSS faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla KSS yasaları geliştirmeye devam etmiş ve şirketler için bir KSS raporlama sistemi geliştirmiştir²³.

Kriz sonrası dönemde yapılan ampirik çalışmalarda KSS ile kurumsal performans arasında önemli ölçüde pozitif bir ilişki bulunduğunu gösterir sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlar 1992-1995 yılları arasında yapılan ampirik çalışmalar ile tamamen zıt sonuçlardır²⁴. Firma uygulamaları incelendiğinde, şirketlerin KSS için ayırdıkları bütçenin arttığı ve KSS'nin firma stratejilerinin bir parçası haline gelmeye başladığı gözlemlenmiştir²⁵. Kore Endüstrileri Federasyonu'na (Federation of Korean Industries) ait verilere göre, 2002-2018 yılları arasında firmaların KSS faaliyetlerine yönelik harcamaları kademeli olarak artmış ve 2018 yılı itibarıyla bu harcamalar, şirket gelirlerinin %3'üne kadar yükselmiştir²⁶. 2012 ile 2017 yılları arasında Kore Borsası'nda işlem gören

²⁰ Choi ve Aguilera, CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis, 123-147.

²¹ Jong-Seo Choi, Young-Min Kwak ve Chongwoo Choe, "Corporate Social Responsibility and Corporate Financial Performance: Evidence from Korea", Australian Journal of Management 3/35 (2010): 291-311.
<https://doi.org/10.1177/03128962103846>

²² Choi ve Aguilera, CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis, 123-147.

²³ Young-Keun Chung, Kumju Hwang, "The Korean National Strategy for Sustainable Development", Background Report, (South Korean Ministry of Trade, Industry and Energy, 2006) 1-78 chrome-extension://efaidnbmnmbpajpcgleclfindmkaj/https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/1394backgroundReport.pdf

²⁴ Nam, The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea.

²⁵ Seok Eun Kima, Do Young Kim, "The Profits of Cause: a New Direction for Corporate Social Responsibility in South Korea", International Review of Public Administration 1/21 (2016): 57-71. <https://doi.org/10.1080/12294659.2015.1084091>

²⁶ Hyun-Uk Jung, Tae-Hyoung Mun ve Young-Ei Kim, "The Effect of Corporate Social Responsibility Activities on Investors' Heterogeneous Beliefs: A Study of Korea's Data Set", Journal of Asian Finance, Economics and Business 10/7 (2020): 95-107.

ortalama 600 firma incelenmiş ve KSS faaliyetlerinde bulunan firmaların, sürdürülebilir istihdam edilebilirlik açısından KSS faaliyetlerinde yer almayan firmalara göre daha fazla gelişim gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır²⁷.

The East Asian Institute'un 2005 yılında Güney Kore'de gerçekleştirdiği bir çalışmaya göre, katılımcıların %72,4'ü sosyal ve çevresel sorumluluğa ciddi önem vermeyen şirketlere yatırım yapmayacaklarını belirtmiştir. Ayrıca, katılımcıların %76,6'sı, minimum KSS standardını karşılamayan firmaların ürün ve hizmetlerini satın almayacaklarını ifade etmiştir²⁸. Ankete katılanların yalnızca %15'i sorumsuz şirketlerin ürün ve hizmetlerini fiilen boykot ettiğini ifade etmiştir. Katılımcıların %63'ü ise, KSS faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla hükümetin müdahalelerinin gerekli olduğunu düşünmektedir²⁹.

III.HÜKÜMET'İN KSS BAKIŞI

1997-1998 Asya mali krizinden sonra, Güney Kore hükümet yetkilileri ve yatırımcılar, firmaları KSS ile ilgili projelere yatırım yapmaya zorlayarak, Güney Koreli firmalara KSS faaliyetlerinde bulunmaları için daha fazla baskı uygulamışlardır³⁰. Bunun yanı sıra Güney Kore hükümeti, sosyal açıdan faydalı faaliyetleri teşvik etmek için oluşturulan sosyal sorumluluk ekipleriyle KSS ile ilgili çeşitli hükümet politikaları da uygulamıştır³¹.

Güney Kore Hükümeti Bilgi Ekonomisi Bakanlığı (Ministry of Knowledge Economy), kriz sonrası dönemde KSS uygulamalarını daha görünür kılmak amacıyla 2009 yılında bir dizi KSS hedefi belirlemiş ve ilan etmiştir³². Bu hedefler, sürdürülebilir kalkınmanın geliştirilmesi ve ülke genelinde sürdürülebilir kalkınma konseptinin yaygınlaştırılmasının desteklenmesi, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yasal düzenlemelerin hazırlanması, KSS ile ilgili çeşitli bilimsel araştırmalar ve anketlerin yapılması, ayrıca KSS alanında ISO uluslararası standartlarına uyum sağlanması gibi unsurları içermektedir. Bu hedeflerden de anlaşılacağı üzere Güney Kore Hükümeti bu alanda ülke genelinde hızlı ilerlemeler sağlayacak yaptırımlar ve uygulamalar ile KSS'nin görünürlüğünü ve doğru anlaşılmasını devlet eli ile gerçekleştirmeyi hedeflemiştir.

Güney Kore Hükümeti, 2000'li yılların başından 2010'lu yıllara kadar geçen dönemde bir dizi düzenlemeye imza atmıştır. Bu düzenlemelerden ilki, Güney Kore'de toplumsal bir sorun haline gelmiş olan yolsuzluk meselesini çözmek ve yasal bir temele oturtmak amacıyla 2002 yılında kurulan Güney Kore Bağımsız Yolsuzlukla Mücadele Komitesi (Korea Independent Commission Against Corruption) olmuştur³³. Bu önemli adımdan hemen sonra, Ticaret, Sanayi ve Enerji Bakanlığı (şu anda Bilgi Ekonomisi Bakanlığı), 2003 yılında Güney Kore Ticaret Odası bünyesinde Sürdürülebilir Kalkınma İçin İş Enstitüsü'nü kurmuştur. Bakanlık, Güney Kore Ticaret ve Sanayi Odası ile Sanayi Politikası Araştırmaları Enstitüsü iş birliğinde, Ekim 2006'da Güney Kore Sürdürülebilirlik Raporu Göstergelerini geliştirmiş ve aynı zamanda, ülkedeki sürdürülebilirlik yönetimini ve en

²⁷ Jung, Mun ve Kim, "The Effect of Corporate Social Responsibility Activities on Investors' Heterogeneous Beliefs: A Study of Korea's Data Set", 95-107.

²⁸ Choi ve Aguilera, CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis, 123-147.

²⁹ Choi ve Aguilera, CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis, 123-147.

³⁰ Choi, Kwak ve Choe, "Corporate Social Responsibility and Corporate Financial Performance: Evidence from Korea", 291-311.

³¹ Choi, Chung, ve Young, "An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea" Sustainability", 2676

³² Yang, Yoori, Institutional Pressures for Convergence and Divergence of Corporate Social Responsibility: Collaborative and Adversarial Networks of NGO-Governmental Organization-Corporations in South Korea, (Doktora Tezi, University of California Santa Barbara, 2021), 132-135.

³³ Nam, The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea.

iyi uygulamaları onurlandırmak amacıyla her yıl düzenlenecek olan bir ödül töreni başlatmıştır³⁴. Bunun yanı sıra, Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı, 2011 yılında yurtdışında faaliyet gösteren Koreli firmalar arasında küresel KSS bilincini artırmayı amaçlayan bir program da başlatmıştır³⁵.

IV.ÖZEL SEKTÖRÜN KSS BAKIŞI

Güney Kore’de KSS uygulamalarının gelişiminde özel sektörün öncü bir güç oluşturduğunu söylemek mümkün değildir. Hatta kriz öncesi döneme ait literatür incelendiğinde, özel sektöre yönelik ya da özel sektörden KSS alanına dair herhangi bir talep veya etkileşimin bulunmadığı söylenebilir. Kriz öncesi dönemde ve hatta kriz sonrası dönemde dahi, Güney Kore’deki büyük firmaların KSS uygulamalarının büyük çoğunluğunun hayırseverlik faaliyetleri, bağışlar ve CEO’lar ile çalışanların gönüllülük faaliyetleri gibi alanlarla sınırlı olduğu gözlemlenmektedir. 2009 verilerine göre, 220 büyük firma, KSS politikaları ve hedefleri doğrultusunda toplam satışlarının %0,2'sine veya kârlarının %4,8'ine tekabül eden 2,6 trilyon Won tutarında kurumsal bağışta bulunmuştur³⁶. Bu bağış miktarı oldukça yüksek olmasına rağmen, KSS açısından tek yönlü ve kalıcı etkisi sınırlı bir uygulama olduğu aşikardır.

Güney Kore’de büyük firmaların sosyal katkı harcamaları, genellikle büyük holdingler tarafından kurulan kurumsal vakıflar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu durum, yapılan sosyal katkıların şirketin çıkarlarıyla uyumlu alanlara yönlendirilmesine ve dolayısıyla topluma yönelik fayda sağlama amacının sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Güney Kore'deki kurumsal hayırseverliğin ilginç bir yönü, büyük şirketler topluluklarının (örneğin holdinglerin) sahiplerinin zimmete para geçirme, vergi kaçakçılığı veya diğer yasa dışı ticari uygulamalardan mahkûm edilmelerinin ardından büyük miktarda kurumsal bağışta bulunmasıdır. Bu durum, Güney Koreli firmaların, halkın dikkatini yasa dışı faaliyetlerden uzaklaştırmak ve itibarlarını düzeltmek amacıyla kurumsal bağışlarla kamuoyunun tepkilerini yönlendirmeye çalışmalarının bir sonucudur³⁷. Kore medyasını takip ettiğimizde, her yolsuzluk haberinin ardından bir bağış haberinin yayımlanarak halkın yatıştırılmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Koreli firmalar için KSS, büyük ölçüde "iş dışı" faaliyetler olarak görülmektedir. Bu görüşe rağmen 2009 yılında yapılan bir araştırmaya göre, Kore'deki büyük firmaların %70'inin ayrı bir KSS ekibi veya birimi bulunmaktadır³⁸. Bu durum, Güney Kore'de KSS'nin giderek daha görünür bir kavram haline geldiğini göstermektedir.

Güney Kore Borsası'na kayıtlı firmalardan elde edilen verilere göre, 2012-2017 yılları arasında KSS uygulayan firmaların oranları Tablo 1'de sunulmaktadır. Veriler, firmaların yayınladığı raporlara dayanmaktadır; bu raporlarda KSS bilgisi yer almayan firmalar, KSS uygulaması yapmıyor olarak kabul edilmiştir³⁹. Tablo 1'de

³⁴ Nam, The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea.

³⁵ Jung, Mun ve Kim, "The Effect of Corporate Social Responsibility Activities on Investors' Heterogeneous Beliefs: A Study of Korea's Data Set", 95-107.

³⁶ The Federation of Korea Industries, "Survey results of ethical management and CSR practices, Issue Paper, (Seoul: FKI, 2009) <https://www.fki.or.kr/main/publication/report.do>

³⁷ The Federation of Korea Industries, "Corporate Community Relations White Book". (Seoul: FKI, 2010) <https://www.fki.or.kr/main/publication/report.do>

³⁸ Nam, The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea.

³⁹ Nam, The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea.

de görüldüğü üzere, 2012 yılından sonra KSS uygulamalarına raporlarında yer veren firma sayısında bir artış gözlemlenmektedir.

Tablo 1: Borsada İşlem Gören Güney Koreli Firmaların Yıllık KSS dağılım tablosu

Yıl	KSS Uygulayan Firmalar	KSS Uygulamayan Firmalar	Toplam
2012	157	455	612
2013	180	436	616
2014	184	440	624
2015	188	448	636
2016	177	478	655
2017	96	573	669

Kaynak: Young-sook Nam, *The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea*, 1. Baskı (Seoul : Ewha Womans University Press, 2011).

V.KAMUNUN KSS BAKIŞI

Güney Kore'deki KSS faaliyetleri, büyük ölçüde bağışlara odaklanmaktadır. Örneğin, toplam KSS bütçelerinin %79'u hayır kurumlarına nakit veya ürün bağışı olarak yapılmaktadır. Büyük bağışlar, medyanın dikkatini kolayca çektiği ve kamuoyunda olumlu bir izlenim bıraktığı için firmalar tarafından tercih edilmektedir. Bu tür bağışlar, şirketlerin toplumsal sorumluluklarını yerine getirdikleri izlenimi yaratırken, aynı zamanda marka imajını güçlendirmeyi hedeflemektedir⁴⁰. Bağışlara aşırı odaklanma, Güney Kore'deki diğer KSS girişimlerinin sınırlı bir şekilde gelişmesine yol açmaktadır. Bağışların kolay uygulanabilirliği, daha sürdürülebilir ve uzun vadeli KSS faaliyetlerinin gelişmesini engellemektedir. Bu durum, firmaların toplumsal sorumluluklarını yerine getirirken yalnızca kısa vadeli ve görünür çözümleri tercih etmelerine neden olmakta, daha kapsamlı ve kalıcı etki yaratabilecek stratejik girişimlerin geride kalmasına sebep olmaktadır. Başka bir deyişle, Güney Koreli şirketler, uzun vadeli KSS uygulamalarını kurumsal felsefelerine veya temel stratejilerine entegre etmek yerine, itibarlarını onarmak ve marka değerlerini artırmak amacıyla KSS'yi bir izlenim yönetimi aracı olarak kullanmaktadırlar. Bu yaklaşım, şirketlerin toplumsal sorumluluklarını geçici bir çözüm olarak benimsemelerine ve topluma yönelik sürdürülebilir fayda yaratma amacından çok, halkla ilişkiler ve marka algısını iyileştirme amacı taşımalarına neden olmaktadır⁴¹. Örneğin, 2006 yılında Samsung Group'un başkanı ve Güney Kore'nin en büyük Chaebolü olan Lee Kun-hee, yasadışı siyasi bağışlar ve şüpheli iç ticaret suçlamalarıyla karşı karşıya kaldıktan sonra, itibarını düzeltmek amacıyla hayır kurumlarına 0,85 milyar dolar bağış yapmıştır. Bu tür bağışlar, şirketin halkla ilişkiler stratejisinin bir parçası olarak, olumsuz kamuoyunu dengeleme ve olumsuz algıları gidermeye yönelik bir araç olarak kullanılmıştır⁴². İkinci en büyük Chaebol olan Hyundai Motor Group'un başkanı Chung Mong-Koo, medyaya yansıyan bir rüşvet skandalını düzeltmek amacıyla bir hayır kurumuna 1 milyar dolar bağış yapmıştır. Bu bağış, Chung Mong-Koo'nun itibarını iyileştirmek ve kamuoyunun olumsuz tepkilerini hafifletmek için

⁴⁰ Eunho Cho, Sungbin Chun, "Corporate Social Responsibility, Real Activities Earnings Management, and Corporate Governance: Evidence From Korea", *Asia-Pacific Journal of Accounting and Economics* 4/23 (2016): 400-431.

⁴¹ Tae Hoon Moon, "Sustainable Development In Korea, Key Issues And Government Response", *International Review of Public Administration* 11/1 (2006): 1-18

⁴² BBC News, "Samsung to give \$825m to charity" Erişim: 12 Kasım 2022, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/4689836.stm>

gerçekleştirdiği bir strateji olarak görülmüştür⁴³. Her iki şirket de kamuoyunun nazarında en dip noktada olduğu bir dönemde halkın desteğini kazanmak için KSS planlarını halka açıklamıştır⁴⁴.

2010 yılında gerçekleştirilen bir araştırmaya göre, Güney Kore halkının KSS uygulamaları yürüten şirketlerden beklentileri Tablo2 de gösterilmektedir⁴⁵. Tabloda yer alan verilere göre birinci ve beşinci cevaplar direk bağış yapılması beklentisini ortaya koymaktadır. Bu verilere göre halkın yaklaşık %53'ünün KSS uygulaması olarak direk para bağışı uygulamasını desteklemekte ve firmalardan beklemektedir. Bir sonraki en yüksek beklenti %31 ile istihdam yaratılarak ekonomiye katkı sağlanmasıdır. Toplumsal taahhütler gibi KSS için haylice önemli konularda Kore halkının beklentisi %19 gibi haylice düşük bir noktadadır. Yine aynı şekilde toplumsal taahhüt ile paralel bir beklenti olan çevreyi koruma beklentisi de %13 gibi çok düşük bir beklenti düzeyinde kalmıştır. 1997 Kore ekonomik krizinin baş aktörlerinden birinin yolsuzluk ve etik olmayan davranışlar olmasına rağmen halkın dürüstlük/etiklik/şeffaflık beklentisinde şaşırtıcı derecede düşük seviyededir. Bu araştırma sonuçlarından yola çıkarak halkın KSS anlayışının yeterince bilinçlenmediğini söyleyebiliriz.

Tabloda yer alan verilere göre, birinci ve beşinci sıralarda yer alan yanıtlar, doğrudan bağış yapılması beklentisini ortaya koymaktadır. Bu verilere göre, halkın yaklaşık %53'ü, KSS kapsamında doğrudan para bağışını desteklemekte ve firmalardan bu uygulamayı beklemektedir. İkinci en yüksek beklenti ise %31 ile istihdam yaratılması ve böylece ekonomiye katkı sağlanmasıdır. Toplumsal taahhütler gibi KSS'nin önemli alanlarında ise Kore halkının beklentisi %19 gibi düşük bir seviyede kalmaktadır. Benzer şekilde, toplumsal taahhütlerle paralel bir konu olan çevreyi koruma beklentisi de %13 gibi oldukça düşük bir düzeyde kalmıştır. 1997 Kore ekonomik krizinin başlıca sebeplerinden birinin yolsuzluk ve etik olmayan davranışlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, halkın dürüstlük, etik değerler ve şeffaflık konusundaki beklentilerinin şaşırtıcı derecede düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. Bu araştırma sonuçları, Kore halkının KSS konusundaki farkındalığının yeterince gelişmediğini göstermektedir.

Tablo 2: Halkın Güney Kore'de Firmalardan KSS Beklentisi

Halkın Firmalardan KSS ile ilgili beklentisi	Cevap Verme Yüzdesi
1. Ülkeden aldıklarınızı ülkeye geri vermelisiniz (bağış yapılması gerektiğini vurgulamaktadır)	%37
2. İstihdam yaratın ve ekonomiye destek olun	%31
3. Toplumsal vicdan ve toplumsal taahhüt	%19
4. Dürüst / Etik / Şeffaf olun	%17
5. Yardım kuruluşlarına bağış yapın	%16
Çevreyi Koruyun	%13

Kaynak: Young-sook Nam, *The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea*, 1. Baskı (Seoul : Ewha Womans University Press, 2011).

⁴³ NBC News, "Hyundai Pledges \$1B to Charity Amid Probe" Erişim: 25 Ekim 2022, <https://www.nbcnews.com/id/wbna12384469>

⁴⁴ Choi ve Aguilera, CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis, 123-147.

⁴⁵ Nam, *The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea*.

A. CITIZENS' COALITION FOR ECONOMIC JUSTICE (CCEJ) VE KEJI INDEX EKONOMİK ADALET İÇİN VATANDAŞ KOALİSYONU

Korea Institute of Economic Justice (KEJI) Index'i, Citizens' Coalition for Economic Justice (CCEJ) tarafından geliştirilen bir KSS endeksidir⁴⁶. KEJI-KSS endeksi Kore'de en güvenilir KSS endeksi olarak kabul edilmektedir. Bu endeks verileri doğrultusunda CCEJ tarafından yıllık Good Corporation Ödülleri verilmektedir. KEJI-KSS Endeksi, firmaları yedi ana kategoride değerlendirmektedir: finansal sağlamlık, adalet, sosyal hayırseverlik/yardım, tüketici koruması, çevre taahhüdü, çalışan memnuniyeti ve ekonomik kalkınmaya katkı⁴⁷. Citizens' Coalition for Economic Justice (CCEJ), 1991 yılından bu yana her yıl Güney Kore borsasında işlem gören şirketler için KEJI endeksini yayınlamaktadır. 2012 yılında, KEJI Endeksi'nde yer alan yedi göstergeden biri olan «Ekonomik Taahhüt (Kalkınma)» göstergesi, KSS performansını değerlendirmede önemli bir rol oynamadığı gerekçesiyle endeksten çıkarılmış ve geriye altı gösterge kalmıştır⁴⁸. 2012 yılından bu yana KEJI uluslararası bir sosyal sorumluluk organizasyonu olan International Standard Organization 26000 (ISO26000) ile ortak çalışmalar yürütmektedir. KEJI göstergelerinde yapılan değişiklikler ISO26000 maddelerine uygun şekilde yapılmıştır⁴⁹.

Tablo 3: Uluslararası Önemli KSS Endeksleri Karşılaştırması

Endeks Adı	Kurumsal Çevre Performansı (ABD)	Ernst & Young (Birleşik Krallık)	Bilan Sosyal (Fransa)	KEJI (Kore)
Değerlendirme Maddeleri	Çevre koruma Cinsel Eşitlik İrk Eşitliği Bağış Refah Çalışma ortamı Bilgi netliği Hayvan koruma Yerel topluluk Sosyal sorun	Ekosistem ve çevre Tüketici koruması Yerel topluluk Hükümet ile ilişki Şirket bağışı İrk eşitliği Firmalar arası ilişkiler, İşçiler ve hissedarlar Ekonomik aktiviteler	Ekonomik Karlar Ürünler Çalışanların memnuniyeti Çalışma şartları Ücretler Eğitim Sosyal, yerel topluluk Çevresel iyileştirme Tüketici memnuniyeti	Dürüstlük Adalet Sosyal performans Tüketici koruması Çevre koruma Çalışanlar
Başlangıç Yılı	1969	1971	1977	1991

Kaynak: Daeheon Choi, Chune Young Chung, ve Jason Young, “ 2019. "An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea" Sustainability”, 11/9 (1019):2676. <https://doi.org/10.3390/su11092676>

Tablo 3'te, 2016 yılı itibarıyla KEJI Endeksi'nin değerlendirme maddelerinin son hali ile uluslararası alanda tanınırlığı yüksek diğer endekslerin değerlendirme maddeleri arasında bir karşılaştırma yapılmıştır⁵⁰. ABD'nin Kurumsal Çevre Performansı Endeksi'nde on, Birleşik Krallık'ın Ernst & Young Endeksi'nde dokuz, Fransa'nın

⁴⁶ Se Hyun Park, “Political connection and CSR: Evidence from Korea”, Business Ethics, The Environment & Responsibility Journal 4/31 (2022): 1102-1116.

⁴⁷ Choi, Chung, ve Young, “An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea" Sustainability”, 2676

⁴⁸ CCEJ, “Citizens Coalition for Economic Justice: About Us” Erişim: 22 Ekim 2022, <http://ccej.or.kr/eng/who-we-are/about-us/>

⁴⁹ Supriti Mishra, Damodar Suar, “Does corporate social responsibility influence firm performance of Indian companies?”, Journal of Business Ethics 4/95 (2010):571-601. <https://doi.org/10.1007/s10551-010-0441-1>

⁵⁰ Choi, Chung, ve Young, “An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea" Sustainability”, 2676

Bilan Social Endeksi'nde ise on bir değerlendirme maddesi bulunmasına karşın, Güney Kore'nin KEJI Endeksi'nde yalnızca altı değerlendirme maddesi yer almaktadır. Diğer endekslerde yer verilen “cinsel eşitlik, ırk eşitliği, hayvanları koruma, yerel topluluklar, tüketici hakları, eğitim” gibi değerlendirme kriterlerine KEJI endeksinde yer almadığı görülmüştür. Ayrıca, endekslerin uygulamaya konulduğu yıllar incelendiğinde ABD’de 1969, Birleşik Krallıkta 1971 ve Fransa’da 1977 yılında olmak üzere neredeyse Kore’den yirmi yıl önce bu alanda endeks uygulamaya başladığı görülmektedir.

VI.GÜNCEL DURUM

Son dönemde literatürde yer alan çalışmalara bakıldığında, özellikle 2010'lu yıllardan itibaren Güney Kore'nin, KSS faaliyetlerini hayata geçirmek için önemli bir çaba gösterdiği gözlemlenmektedir. Güney Kore Borsası'nda işlem gören ilk 200 şirketin %86'sından fazlası şu anda KSS faaliyetlerini desteklemekte olup, %97'si sosyal açıdan sorumlu faaliyetlere duyulan ihtiyacın farkına varmıştır⁵¹. Bağışlar dışında, diğer topluma katkısı olan KSS alanlarında da faaliyetlerin arttığı gözlemlenmektedir. KSS hem ulusal hem de uluslararası düzeyde iş sürdürülebilirliği için temel yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir⁵².

Günümüzde Güney Kore Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletlerin sürdürülebilirlik için belirlediği 17 maddelik hedef listesini benimsemiş ve ülke genelinde bu doğrultuda bir dizi yasal uygulama da başlatmıştır. Anayasanın 35. Maddesi, Güney Kore çevre politikasının amacını ve Güney Kore çevre yasasının temel ilkelerini belirlemektedir⁵³. Çevre Politikası ve Çerçeve Yasası (FAEP 1991) çerçevesinde uygulanan yasal düzenlemeler:

“Doğal Çevre Koruma Yasası (NECA): Doğal çevreyi yapay zararlardan koruyan düzenlemeler gibi önlemlerle doğal çevrenin korunmasını sağlar.

Temiz Hava Koruma Yasası (CACA): Atmosferik ortamın uygun ve sürdürülebilir yönetimini sağlar.

Su Ortamını Koruma Yasası (WECA): Nehirler, göller ve bataklıklar gibi su kaynaklarını korumaya yöneliktir.

Kaynakların Tasarrufu ve Geri Dönüşümünün Teşviki Hakkında Kanun (RRA): Geri dönüşümü kolaylaştırmak ve atık oluşumunu azaltmak için teşvikler sağlar.

Çevresel Etki Değerlendirme Yasası (EIAA): Potansiyel bir çevresel etkiye sahip olan planlar veya projelerle ilgili çevresel etki değerlendirmesine ilişkin ayrıntıları belirler.

Kirletici Madde Tahliye Tesislerinin Entegre Kontrolü Yasası (ICPDF): İş sahalarından üretilen kirleticileri azaltmak ve bu sahalarda etkin çevre yönetimi uygulamak için düzenlemeler öngörür.

Çevre Suçlarının Kontrolü ve Ağır Cezalandırma Yasası (APEO): Çevre kirliliği veya zararlara ilgili eylemler veya ihmaller için cezalar sağlar.

⁵¹ Choi, Chung, ve Young, “An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea” Sustainability”, 2676

⁵² Roger C. Mayer, Mark B. Gavin, “Trust in Management and Performance: Who Minds the Shop While the Employees Watch the Boss?”, Academy of Management Journal 5/48 (2005): 874-888. <https://doi.org/10.5465/AMJ.2005.18803928>

⁵³ Güney Kore Hükümeti, “Korea (Republic of)’s Constitution of 1948 with Amendments Trough 1987”, Erişim: 10 Mayıs 2022 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.constituteproject.org/constitution/Republic_of_Korea_1987.pdf?lang=en%20adresinden%20al%C4%B1nd%C4%B1

Çevresel Zararın Sorumluluğu ve Giderilmesi Hakkında Kanun (EDRT): Sorumlu tarafların belirlenmesini kolaylaştıran ve mağdurların ispat yükünü en aza indiren önlemler sağlayarak çevre kirliliği mağdurları için etkili bir yardım sistemi oluşturur.

Ücret Yönetimine İlişkin Çerçeve Yasası (FAMC): Ücretlerin kullanımında adalet ve şeffaflığı sağlamak için toplanan ücretlerin oluşturulmasını, yönetilmesini ve kullanılmasını sağlar. FAMC'de listelenen çevresel ücretlere örnek olarak, çevresel iyileştirme ücretleri, atık ücretleri ve emisyon ücretleri gösterilebilir.

Düşük Karbon, Yeşil Büyüme Çerçeve Yasası (GGA): Yeşil teknoloji ve yeşil endüstriler kullanarak ulusal ekonominin gelişimini destekleyen bir çerçeve eylemdir.

Sera Gazı Emisyon İzinlerinin Tahsisi ve Ticaretine Dair Kanun (ETA): Sera gazını etkili bir şekilde azaltmak ve Güney Kore'nin sera gazı azaltma ulusal hedefine ulaşmasına yardımcı olmak için piyasa mekanizmalarını kullanan Kore Emisyon Ticaret Planını (K-ETS) desteklemeye yönelik bir düzenlemedir.

Yeni ve Yenilenebilir Enerjinin (REA) Geliştirilmesi, Kullanılması ve Yayılmasının Teşviki Hakkında Kanun: Güney Kore'de Yenilenebilir Portföy Standardı (RPS) şemasını tanıtmak için 2012 yılında yürürlüğe girmiştir.”

VII.GÜNEY KORE'DEN KSS UYGULAMA ÖRNEKLERİ

A. Kore Endüstrileri Federasyonu (Federation of Korean Industries) “Yüzde 1 Kulübü”

Bu kampanya, yerel işletmelerin olağan kârlarının yüzde birini veya daha fazlasını kurumsal hayırseverliğe bağışlamalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Güney Kore'de faaliyet gösteren tüm işletmelerin bu kulübe katılım sağlaması hedeflenmektedir. Üyeler arasında Samsung, LG, SK, Pohang Demir ve Çelik Şirketi (POSCO), Hanwha, Korea BASF ve Yuhan Kimberly gibi önde gelen şirketler yer almaktadır. 'Yüzde Bir Kulübü', ihtiyaç sahiplerine yardım etmek amacıyla İngiltere'de başlatılan bir kampanyanın Güney Kore'deki versiyonudur ve 2016 yılında 109 üyeye ulaşmıştır⁵⁴.

B. Robert Walters

Robert Walters, 1985 yılında İngiltere'nin Londra şehrinde kurulmuş ve 31 lokasyonda 74 farklı ırktan 4.200 çalışanı bulunan bir kariyer danışmanlık firmasıdır. **Robert Walters** (ana marka, alanında uzman kişilerin kalıcı istihdamını sağlamaya yönelik dünya çapında danışmanlık hizmeti vermektedir), **Walters People** (alt marka; Belçika, Fransa, Hong Kong, İrlanda, Hollanda, İspanya ve Birleşik Krallık genelinde faaliyet gösteren genç profesyoneller için geçici ve/veya sözleşmeli çalışan pozisyonları için danışmanlık faaliyeti ve aynı zamanda firmalara operasyonel muhasebe desteği sağlamaktadır), **Resource Solutions** (alt marka; işe alım süreçlerini kısaltmak için dış kaynak kullanmak isteyen firmalara yönelik hizmetler vermektedir.) olmak üzere üç alt firma ile hizmet vermektedir⁵⁵.

⁵⁴ The Dong-A Ilbo, “FKI Launches ‘One-Percent Club’ to Benefit Charities” Erişim: 17 Ekim 2022, <https://www.donga.com/en/article/all/20010314/206044/1>

⁵⁵ Robert Walters Korea, “ESG and Corporate Responsibility” Erişim: 20 Kasım 2022 <https://www.robertwalters.co.kr/en/about-us/esg-and-corporate-responsibility.html>

a. Robert Walters South Korea - The Contribution To Job Creation Grand Prize

“Happy Plus CSR” Ödülleri, Güney Kore İşletmeler Federasyonu ve Koreli Gazeteciler Derneği tarafından ortaklaşa düzenlenen ve Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Ticaret, Sanayi ve Enerji Bakanlığı, Sağlık ve Refah Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, İstihdam ve Çalışma Bakanlığı ile Cinsiyet Eşitliği ve Aile Bakanlığı tarafından desteklenen bir organizasyondur. Robert Walters South Korea, önde gelen sosyal katkıları, örnek teşkil eden KSS girişimleri ve işe alım faaliyetlerine, istihdam kültürünün geliştirilmesine olan bağlılığı nedeniyle son üç yıldır bu ödüle layık görülmektedir.⁵⁶

b. Robert Walters Küresel Yardım Günü'nü

Robert Walters, olumlu bir sosyal etki yaratmaya ve çalışanlarını gönüllü çalışmaya teşvik etmek amacıyla her yıl Küresel Yardım Günü'nü etkinliği düzenlemektedir. Bu kapsamda çalışanları kendi yerel topluluklarında veya bölgesel seçilmiş hayır kurumlarında gönüllü çalışmakta ve bağış toplamak amacıyla gönüllü faaliyetler düzenlemektedir. Güney Kore'de istihdamı arttırmak ve teşvik etmek için çeşitli iş fuarlarına da katılım sağlamaktadır. Şirket ayrıca, üniversite öğrencileri ve yeni mezunlar için Güney Kore'de start-up'ların, KOBİ'lerin ve uluslararası şirketlerin iş tanınırlığını artırma faaliyetlerine de gönüllü olarak destek olmaktadır⁵⁷.

c. Save The Earth With Robert Walters

Şirket sürdürülebilirlik taahhüdünün bir parçası olarak her işe yerleştirme için çevresel sürdürülebilirlik alanında çalışan belirli kurumlara 10.000 Won (143,24 TL) bağış yapmaktadır. Bağışlarla, çevresel sürdürülebilirlik ve gezegenimizi koruma konusunda çığır açan kuruluşların faaliyetlerine destek olmak amaçlanmaktadır. Yerel çevre kuruluşlarına olan bu maddi desteğin yanı sıra, sürdürülebilir bir toplum elde etmek için plaj temizliği ve koşu ile çöp toplamayı birleştiren 'plogging' gibi gönüllü faaliyetleri de sık sık düzenlemektedirler⁵⁸.

C. Samsung Semiconductor Projesi

Samsung Semiconductor Projesi, yarı iletken ve çevre dostu çipler ve ürünler üretmeyi amaçlayan bir Ar-Ge merkezi projesidir. Arge Merkezinin 2024 yılında faaliyete geçmesi beklenmektedir. Bu Proje kapsamında Samsung 2050 yılına kadar sıfır karbon emisyonuna ulaşmayı hedeflemektedir⁵⁹.

a. Samsung Sürdürülebilirlik Alanındaki Çalışmaları ve Ödülleri

2019, Green Power Leadership Award; United States Environmental Protection Agency tarafından verilmiştir⁶⁰ (U.S. Environmental Protection Agency 2019). 2021 yılında İngiliz The Carbon Trust Organizasyonu

⁵⁶ Robert Walters Plc, “Our Awards” Erişim: 01 Aralık 2022, <https://www.robertwalters.com/about-us/awards.html>

⁵⁷ European Chamber of Commerce Korea, “[Robert Walters Korea] Global Charity Day” Erişim: 19 Kasım 2022 [ecck.or.kr: https://ecck.or.kr/robert-walters-korea-global-charity-day/](https://ecck.or.kr/robert-walters-korea-global-charity-day/)

⁵⁸ Robert Walters Korea, “ESG and Corporate Responsibility”.

⁵⁹ SAMSUNG, “Samsung Semiconductor: Technologies for A Sustainable Future”, Erişim: 20 Kasım 2022, <https://semiconductor.samsung.com/sustainability/environment/>

⁶⁰ U.S. Environmental Protection Agency, “EPA Honors 2019 Green Power Leaders” Erişim: 17 Kasım 2022 <https://www.epa.gov/newsreleases/epa-honors-2019-green-power-leaders>

11,30 milyon ağaca eşdeğer karbon emisyonunu azalttığı onaylanan ürünleri için Samsung'a Product Carbon Footprint (PCF) sertifikası vermiştir. Yine aynı yıl "Triple Standard For Carbon" sertifikasını da aynı organizasyondan almıştır. (Triple Standard – karbon, su ve atık alanındaki çalışmalar için verilen bir sertifikadır). 2022 yılında üretilen Samsung Semiconductor Portable SSD T7 ürünü, yarı iletken endüstrisinde Kore Çevre Bakanlığı tarafından onaylanan ilk düşük karbonlu üründür⁶¹.

b. Raise Your Hand When You Sense Danger

Tedarik zincirinde yer alan firmalarda iş güvenliği ve çevre güvenliğine dikkat çekmek için yürütülen bir kampanyadır. Bu kampanya dahilinde tedarik zincirindeki partnerlerine KOSHA18001 ve ISO14001 sertifika standartlarına ulaşabilmeleri ve sertifikaları alabilmeleri için teknik ve maddi (yılda iki kere) destekte bulunmaktadır. Bu program kapsamında 2018 yılından itibaren her yıl platin, altın ve gümüş ödülleri tedarik zinciri içindeki partnerlerine sunmaktadır⁶².

c. SAIRO: Walk Together For A Healthier Life

"SAIRO", Samsung Semiconductor tarafından çalışanların sağlığını geliştirmek ve yürüyüş yoluyla çalışma ortamlarını iyileştirmek için oluşturulmuş bir kampüs yürüyüş parkurudur. Bu parkur işyeri sınırlarında ve işyerini çevreleyen ormanlar, patikalar ve arazileri kapsayacak bağlantılı parkurlar şeklinde inşa edilmiştir. SAIRO, yoğun iş hayatından ve günlük hayattan bunalanlara yürüyerek şifalı bir deneyim sunarken, çalışanlar arasında bir iletişim ve iş birliği kurmayı hedeflemektedir. İlk SAIRO Samsung Electronics Hwaseong Kampüs'ünde inşa edilmiştir. Samsung mümkün olan tüm çalışma kampüslerine bu yapıyı uygulamayı hedeflemektedir⁶³.

d. Şirket İçi Sağlık Programları "Staying Healthy In Both Body And Mind"

Samsung ve Samsung Semiconductor, çalışanlarına profesyonel tıbbi hizmetler ve kişiselleştirilmiş sağlık programları sunmayı amaçlamaktadır. Bu proje kapsamında çalışan sağlığı için düzenli sağlık kontrolleri, bulaşıcı hastalıkları önleme ve yönetme ve kas-iskelet sistemi bozukluklarını önleme gibi çeşitli sağlık kontrolleri ve programları uygulanmaktadır. Obezite ve yüksek tansiyon gibi kronik hastalıkları olan çalışanlar için şirket içinde fitness merkezimi, kişisel eğitim, kas-iskelet egzersizi ve özel tedavi dahil olmak üzere sağlık yönetimi programları uygulanmaktadır. Diyabet riski taşıyan çalışanlar için de kişiselleştirilmiş sağlık programları yürütülmektedir. Bu çalışanlar için giyilebilir kan şekeri izleme cihazlarıyla kan şekeri seviyeleri takip edebiliyor ve yaşam tarzı alışkanlıklarını iyileştirme konusunda rehberlik ve ilaç tedavisi sağlayan doktorlar ile düzenli bir tedavi sunuluyor. Tüm Samsung Semiconductor kampüslerinde sigara içilmeyen bölgeler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, sigarayı bırakmak isteyen çalışanlar için sigarayı bırakma kliniklerinde yine şirket bünyesinde bulunmaktadır. Şirket bünyesindeki sigarayı bırakma klinikleri danışmanlık hizmeti ve sigarayı bırakma ürünleri ile çalışanlara destek olmayı amaçlamaktadır. Çalışanların düzenli olarak spor yapmaları için kampüs bünyesinde fitness merkezleri ve yüzme havuzları da bulunmaktadır⁶⁴.

⁶¹ SAMSUNG, "Samsung Semiconductor: Technologies for A Sustainable Future"

⁶² SAMSUNG, "Samsung Semiconductor: Technologies for A Sustainable Future",

⁶³ SAMSUNG, "Samsung Semiconductor: Technologies for A Sustainable Future",

⁶⁴ SAMSUNG, "Samsung Semiconductor: Technologies for A Sustainable Future",

VIII. SONUÇ

Güney Kore'deki hâkim şirket yapılanması olan Chaeboller hem kriz öncesi dönemde hem de kriz sonrası dönemde ekonomi ve KSS alanlarında etkili olmuşlardır. Güney Kore'nin hâkim KSS anlayışı ve uygulamaları ülkenin tarihsel, ekonomik ve kültürel yapılarından derin bir şekilde etkilenmiştir. 1997 öncesindeki uzun ve istikrarsız ekonomik ve politik dönem, ülkenin ekonomik kalkınma seviyesini ve buna paralel olarak KSS anlayışını belirleyen başlıca faktör olmuştur. 1997-1998 Asya mali krizi, bu süreçte önemli bir dönüm noktası olmuştur. Kriz öncesinde devlet, Chaebol aile şirketlerinin ekonomik büyümesine odaklanarak ülke ekonomisini geliştirmeyi hedeflemiş; bu süreçte, bu şirketleri sosyal sorumluluklardan izole etmiş ve çeşitli ayrıcalıklar tanıyarak, KSS anlayışının gelişmesini engellemiştir. Ekonomik arenada Chaebol şirketleri ile Chaeboller haricindeki şirketler (özellikle KOBİ'ler) arasındaki uçurumu derinleştirmiştir. Ancak kriz sonrasında, hükümetin reformist yaklaşımı ve özel sektörün değişen tutumları, KSS'nin hem stratejik bir araç olarak benimsenmesine hem de ekonomik performansla ilişkilendirilmesine yol açmıştır. Literatürdeki güncel çalışmalar KSS ve şirket performansı arasında önemli ölçüde pozitif bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Kriz sonrası dönemde hükümet Chaebol firmaların imtiyazlarını önemli ölçüde azaltarak bu firmaların ülke ekonomisindeki hakimiyetini azaltmaya çalışmış ve yasal düzenlemeler ile de KSS uygulamalarının gelişimini desteklemiştir. Samsung, Hyundai, LG, Doosan ve GS gibi Chaebol firmalar hala Güney Kore ekonomisinde önemli aktörler olarak yer almaktadır ve zaman zaman yolsuzlukların başlıklar ile örtbas edilmesi; rüşvet, ticarete yolsuzluk gibi KSS anlayışı ile uyumlu olmayan uygulamalar ile karşı karşıya kalmaktadır. Hükümetin yaptırımları, özel sektörün ve STK'ların destekleyici uygulamalarına rağmen Güney Kore'de KSS kültürünün dinamikleri halen gelişme sürecini devam ettirmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahmadjian, Christina , ve Jaeyong Song. «Coopting Globalization: Local Politics and the Transformation of Corporate Governance in South Korea and Japan.» *Working Paper No. 221*. Columbia Business School, 2006. 1-43.
- Akarsu , Mahmut Zeki . «Chaebol Sistemi.» *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi* 6, no. 12 (2021): 1-13.
- Aslan, Cihat , ve Ali Taner. «Kalkınma Hamlelerinin Batı Dışı Örnekleri: Türkiye ve Güney Kore'nin Karşılaştırılması.» *Adam Akademi Dergisi* 6, no. 1 (2026): 27-58.
- BBC News. *Samsung to Give \$825m to Charity*. 12 11 2022.
- Bebchuk, Lucian Aye, Reinier Kraakman, ve George Triantis . «Stock pyramids, cross-ownership, and dual class equity: The creation and agency costs of separating control from cash flow rights.» *Harvard Law School Olin Discussion Paper No. 249*, 2000: 445-460 .
- CCEJ. *Citizens Coalition for Economic Justice*. 2022. <http://ccej.or.kr/eng/who-we-are/about-us/> (erişildi: 10 22, 2022).
- Cho, Eunho , ve Sungbin Chun. «Corporate social responsibility, real activities earnings management, and corporate governance:evidence from Korea.» *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics* 4, no. 23 (2016): 400-431,.
- Choi , Daeheon , Chune Young Chung, ve Jason Young. «An Economic Analysis of Corporate Social Responsibility in Korea.» *Sustainability* 9, no. 11 (2019): 1-18.
- Choi, Jong-Seo, Young-Min Kwak, ve Chongwoo Choe. «Corporate Social Responsibility and Corporate Financial Performance: Evidence from Korea.» *Australian Journal of Management* 3, no. 35 (2010).
- Choi, Seunggho , ve Ruth V Aguilera. *CSR Dynamics in South Korea and Japan: A Comparative Analysis*. Seoul: Edward Elgar Publishing Ltd., 2009, 123-147.
- Chung, Chune Young, Sang Jun Cho, ve Doojin Ryu. «Institutional Blockholders and Corporate Social Responsibility.» *Asian Business & Management* 3, no. 18 (2019): 143-186.
- Chung, Young-Keun ; Hwang, Kumju ;. *The Korean National Strategy for Sustainable Development*. Background Report, South Korean Ministry of Trade, Industry and Energy, 2006, 1-78.
- European Chamber of Commerce Korea. *[Robert Walters Korea] Global Charity Day*. 21 09 2022. <https://ecck.or.kr/robert-walters-korea-global-charity-day/> (erişildi: 11 19, 2022).
- Güney Kore Hükümeti. «Korea (Republic of)'s Constitution of 1948 with Amendments through 1987.» *constituteproject.org*. 1987. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.constituteproject.org/constitution/Republic_of_Korea_1987.pdf?lang=en (erişildi: 10 05, 2022).
- Jung, Hyun-Uk, Tae-Hyoung Mun , ve Young Ei Kim. «The Effect of Corporate Social Responsibility Activities on Investors' Heterogeneous Beliefs: A Study of Korea's Data Set.» *Journal of Asian Finance, Economics and Business* 10, no. 7 (2020): 95-107.
- Kim , Jasper . *Crisis and Change: South Korea in a Post-1997 New Era*. Seoul : Ewha Womans University Press, 2005.
- Kim , Linsu . *Imitation to Innovation: The Dynamics of Korea's Technological Learning (Management of Innovation and Change)*. Boston : Harvard Business Review Press, 1997.
- Kim, Seok Eun, ve Do Young Kim. «The Profits of Cause: a New Direction for Corporate Social Responsibility in South Korea.» *International Review of Public Administration* 1, no. 21 (2016): 57-71.
- Korean Culture Center. 2022. <https://tr.korean-culture.org/tr/1025/korea/672#:~:text=Kuzeydo%20Asya'n%C4%B1n%20merkezi%20olan,toplam%20alan%C4%B1%20100.364%20km2'dir> (erişildi: 11 20, 2022).
- Mayer, Roger C, ve Mark B Gavin. «Trust in Management and Performance: Who Minds the Shop While the Employees Watch the Boss?» *Academy of Management Journal* 5, no. 48 (2005): 874-888.
- Mishra, Supriti , ve Damodar Suar. «Does corporate social responsibility influence firm performance of Indian companies?» *Journal of Business Ethics* 4, no. 95 (2010): :571-601.
- Moon, Tae Hoon . «Sustainable Development In Korea, Key Issues And Government Response.» *International Review of Public Administration* 11, no. 1 (2006): 1-18.
- Nam, Young-sook. «The Changing Landscape of Corporate Social Responsibility in Korea.» Seoul : Ewha Womans University Press, 2011.
- Nam, Young-sook, ve Hannah Jun. «The shaping of corporate social responsibility in Korea's.» *Global Journal of Business, Management and Accounting* 1, no. 1 (2011): 10-20.

- NBC News. *Hyundai Pledges \$1B to Charity Amid Probe*. 25 10 2022.
- Park, SeHyun . «Political connection and CSR: Evidence from Korea.» *Business Ethics, The Environment & Responsibility* 4, no. 31 (2022): 1102-1116.
- Park, Won-Jae. *THE DONG-A ILBO*. 14 04 2001. <https://www.donga.com/en/article/all/20010314/206044/1> (erişildi: 10 17, 2022).
- Robert Walters Korea . *Robert Walters Korea* . 2022. <https://www.robertwalters.co.kr/en/>.
- Robert Walters Korea. *SUSTAINABILITY*. 2022. <https://www.robertwalters.co.kr/en/about-us/sustainability.html> (erişildi: 11 20, 2022).
- SAMSUNG. *Semiconductor*. 2022. <https://semiconductor.samsung.com/sustainability/highlights/> (erişildi: 11 20, 2022).
- T.C. Ticaret Bakanlığı. *2024 Güney Kore Ülke Profili*. T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü, 2024.
- The Federation of Korea Industries . *Corporate Community Relations White Book*. Seoul: The Federation of Korea Industries , 2010.
- The Federation of Korea Industries. *Survey results of ethical management and CSR practices*. Seoul: FKI Issue Paper, 2009, 2009-2028.
- Yaginuma , Shigeki . *Robert Walterz Group*. 09 04 2021. <https://www.robertwaltersgroup.com/news/latest-news/contribution-to-job-creation-grand-prize.html> (erişildi: 10 19, 2022).
- Yang , Yori . «Institutional Pressures for Convergence and Divergence of Corporate Social Responsibility:Collaborative and Adversarial Networks of NGO-Governmental Organization-Corporations in South Korea.» California: UC Santa Barbara , 2021.

CURRENT APPROACHES TO AI-SUPPORTED DECISION-MAKING MECHANISMS IN THE CONTEXT OF SPORTS LAW

Zekai ÇAKIR¹, Mehmet Ali CEYHAN^{2*}, Sema GÜZEL^{*3} Kader YEL⁴

¹Faculty of Sport Sciences, Bayburt University, Bayburt, Türkiye, zekaicakir@gmail.com / Orcid: 0000-0002-7719-1031

²Faculty of Sport Sciences, Bayburt University, Bayburt, Türkiye, mehmetaliceyhan@bayburt.edu.tr / Orcid: 0000-0001-6207-8135

³Bayburt University Graduate Education Institute, Bayburt, Türkiye, semaguzel2019@gmail.com / Orcid: 0009-0009-2761-3273

⁴Bayburt University, Graduate Education Institute, Bayburt, Türkiye / yelkader@yandex.com / Orcid: 0000-0001-9151-766X

Makale Geliş Tarihi:27.11.2024

Makale Kabul Tarihi :30.12.2024

Yayın Tarihi:31.12.2024

Abstract

Artificial intelligence (AI) technologies have evolved alongside warfare and technological advancements throughout human history. AI has become increasingly prominent, particularly in computer science, and it gained momentum following World War II. The concept of AI was concretized with Alan Turing's development of the "Turing Test," the field was officially defined at the Dartmouth Conference in 1956. Since then, AI has revolutionized various sectors, from security and communication to digital economies and healthcare. Today, AI is rapidly integrated into numerous industries to reduce human labour and enhance efficiency. Its impact is increasingly evident in dynamic fields such as sports. Within the framework of sports law, AI's influence extends beyond performance analysis and training processes, raising legal responsibilities and ethical debates. AI in sports organizations significantly ensures fair competition and facilitates objective decision-making processes. However, this also introduces concerns regarding collecting and processing athletes' biometric data. Safeguarding the security and privacy of such data requires transparency in relationships between athletes and clubs and interactions with fans and the media. AI's impact on the "fair play" principle in sports law raises critical questions about how this technology should be regulated and within what boundaries it should operate. This study aims to explore the potential implications of AI in sports law, focusing on sports management, performance analysis, and legal frameworks while addressing key ethical and accountability issues. In conclusion, artificial intelligence (AI) can be a significant auxiliary tool in sports law; however, human involvement in the final decision-making process remains critical. To ensure justice in sports law, AI should assume a supportive role, functioning in conjunction with the insights and experiences of human referees.

Keywords: Sports Law, Artificial Intelligence, Sports, Fair Competition

Özet

Yapay zekâ (YZ) teknolojileri, insanlık tarihi boyunca savaşlar ve teknolojik gelişmelerle birlikte evrim geçirmiştir. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrası hız kazanan bilgisayar bilimi alanında YZ, önemli bir yer edinmiştir. Alan Turing'in geliştirdiği "Turing Testi" ile yapay zekâ kavramı somutlaşmış, 1956'da Dartmouth Koleji'nde düzenlenen konferansla bu alan resmen tanımlanmıştır. O günden bu yana YZ, güvenlikten iletişime, dijital ekonomiden sağlık sektörüne kadar pek çok alanda devrim yaratmıştır. Bugün yapay zekâ, insan emeğini azaltarak verimliliği artırma hedefiyle birçok sektörde hızla entegre edilmektedir. Spor gibi dinamik alanlarda da YZ'nin etkileri giderek daha fazla hissedilmektedir. Spor hukuku çerçevesinde YZ'nin yeri sadece performans analizi ve antrenman süreçleriyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda hukuki sorumluluklar ve etik tartışmaları da gündeme taşımaktadır. Spor organizasyonlarında YZ'nin kullanımı, adil rekabetin sağlanması ve karar süreçlerinin objektif bir zeminde yürütülmesine önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir. Ancak bu durum, sporcuların biyometrik verilerinin toplanması ve işlenmesi gibi konuları da beraberinde getirmektedir. Bu verilerin güvenliği ve mahremiyetin korunması, sporcular ve kulüpler arasındaki ilişkilerin ötesinde taraftarlar ve medya ile olan etkileşimlerde de şeffaflık gerektirmektedir. YZ'nin spor hukukunda "adil oyun" (fair play) ilkesine etkisi, bu teknolojinin nasıl düzenleneceği ve hangi sınırlar çerçevesinde kullanılacağı gibi soruları da gündeme getirmektedir. Bu çalışma, yapay zekânın spor hukukundaki potansiyel etkilerini inceleyerek, spor yöneticiliği, performans analizleri ve hukuki düzenlemeler çerçevesinde etik ve sorumluluk konularına dair önemli çıkarımlar yapmayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak, yapay zekâ spor hukukunda önemli bir yardımcı araç olarak kullanılabilir, ancak nihai karar mekanizmasında insan faktörünün devrede kalması kritik bir gerekliliktir. Spor hukukunda

adaletin sağlanması için YZ, destekleyici bir rol üstlenmeli ve insan hakemlerin yorumları ve deneyimleriyle bir arada çalışmalıdır.

Anahtar kelimeler: Spor Hukuku, yapay Zeka, Spor, Adil Rekabet

Introduction

Throughout history, wars and technological advancements have played a critical role in shaping humanity. World War II not only caused devastation in both military and civilian domains but also accelerated technological progress. During this period, cryptographic technologies and powerful weapons came to the forefront, laying the foundations of computer science through the groundbreaking work of Alan Turing.

In the 1950s, Turing's "Turing Test" marked a significant step in assessing the capacity of artificial intelligence (AI) to mimic human cognition (Lenat, 1987). The term "artificial intelligence" was officially coined during a 1956 Dartmouth College conference organized by John McCarthy and his team. McCarthy defined AI as "the science and engineering of making intelligent machines" (McCarthy et al., 1955).

The field of AI experienced a breakthrough in 1997 when IBM's Deep Blue computer defeated world chess champion Gary Kasparov. Until that point, AI had not achieved significant progress, but projects like Deep Blue expanded the technological boundaries of the discipline. In the 1990s, AI's ability to make autonomous decisions was limited; however, it has advanced rapidly in the subsequent years (Akbulut, 2023; Muggleton, 2014).

Today, AI continues to evolve to reduce human labour and enhance capacity. AI systems are increasingly less dependent on the human workforce, operating across a broad spectrum ranging from music and art to legal and academic pursuits and medical procedures. AI is even capable of managing traffic through autonomous vehicles. This advancement, as part of a broader wave of technological innovation, has facilitated global automation and significantly improved efficiency within the service sector (Samsun, 2021; Hurwitz & Kirsch, 2018; Hwang, 2014).

Examples of Artificial Intelligence in Law

In the 1970s, TAXMAN, an AI-based legal expert system developed by Thorne McCarty at Rutgers University, became the first in the United States. TAXMAN was designed to address corporate tax problems (Thorne McCarty, 1980). LEGOL, a legal knowledge representation language, was developed during this period to formalize legal information. Subsequently, theorem-proving mechanisms based on legal rules were created using PROLOG (Thorne McCarty, 1977; Jones, 1979). These mechanisms enabled the verification of legal outcomes while also being integrated into law schools to facilitate case-based education through argumentation and reasoning systems. AI thus began to play a pivotal role in legal decision-making and education.

Today, in the United States, advanced AI technologies such as natural language processing (NLP) and machine learning are employed to conduct investigations more swiftly and efficiently. These intelligent systems analyze vast amounts of data, extracting key insights, sifting through documents to identify critical information, and providing investigators with a more accurate and comprehensive perspective. As a result, judicial processes become more efficient, minimizing human error and fostering more equitable outcomes (Oğurlu, 2024).

In Turkey, lawyers extensively utilize AI applications, particularly case management and document tracking. These applications facilitate quick access to case files, monitor court dates, and track legal deadlines. Additionally, AI systems capable of real-time court monitoring are becoming increasingly prevalent in legal practice. These innovations are steadily transforming the landscape of the legal profession by enhancing accuracy, streamlining workflows, and improving overall judicial efficiency.

Artificial Intelligence in the Context of Sports Law and Its Legal Implications

Access to information and data has become faster and easier than ever in today's world. Pre-processed data, ready-made templates, and digital tools simplify users' tasks. These conveniences enable artificial intelligence (AI) to influence law.

At this point, one of the most advanced applications of AI is its ability to assist prosecutors during the preparation of indictments or judges in drafting court rulings. In particular, judges can rely on AI-generated drafts based on precedent cases, adding their interpretations to reach a final decision.

Taking this further, scenarios have emerged where AI or bots draft court decisions entirely. AI's ability to analyze past rulings and deliver swift, consistent decisions in similar cases can enhance efficiency in legal processes. However, this raises ethical and legal concerns, as the absence of human involvement in judicial processes risks transforming justice into a mechanical operation.

AI is increasingly becoming a valuable assistant in legal systems; however, the scope of its use and the degree to which human involvement should persist remain critical topics of debate.

In sports law, the development of AI technologies affects performance analysis, training processes, and legal frameworks. AI's capabilities in learning, gaining experience, making choices, and rendering decisions amplify concerns about its future power, sparking new debates in criminal law and beyond (Akbulut, 2023; Oğurlu, 2024).

AI applications in sports organizations and management processes contribute significantly to ensuring fair competition, enabling objective decision-making, and accurately analyzing sports data. Nevertheless, the use of these technologies introduces legal responsibilities and ethical dilemmas.

On the other hand, as technology advances, criminal activities also leverage the opportunities provided by AI. AI orchestrates automated, complex cyberattacks that are difficult to detect and defend against. Compared to traditional cyber threats, AI-powered attacks possess far greater destructive potential. By scanning for vulnerabilities, collecting sensitive data, and executing targeted assaults, AI automates processes that make it a highly effective tool for criminals. This poses a severe security risk for individuals and institutions, necessitating the continuous reinforcement of cyber defence systems.

AI technologies' influence in sports law and cyber security continues to expand (Atalay & Çelik, 2017). This ongoing process demands careful consideration of the opportunities afforded by technological advancements and the legal and ethical challenges they bring.

Artificial Intelligence and Legal Liabilities

The use of artificial intelligence (AI) technologies in the field of sports can, in certain instances, raise questions of legal liability. For example, in cases where automated referee systems (such as VAR) make erroneous decisions, the issue of accountability for such decisions becomes a point of contention. A decision rendered by AI may infringe upon athletes' rights or influence the outcomes of sporting events. In such scenarios, sports organizations that deploy AI systems must implement measures to mitigate the risk of erroneous decisions and ensure the continuous monitoring and evaluation of the technology.

Furthermore, the application of AI in athlete training and health monitoring may necessitate new regulations within sports law concerning health safety and working conditions. As AI increasingly integrates into critical areas such as performance enhancement and injury prevention, safeguarding the well-being of athletes and ensuring compliance with evolving legal standards will be imperative.

The intersection of AI and sports law highlights the need for a robust legal framework to address these technologies' emerging ethical and operational challenges. Sports organizations must proactively establish protocols to manage the potential risks associated with AI, ensuring that technological advancements align with fairness, transparency, and accountability principles.

Artificial Intelligence in Sports Law: Legal, Ethical, and Managerial Implications

Artificial intelligence (AI) is poised to play an increasingly significant role in sports law. For sports organizations, federations, and clubs, AI can be an effective tool in data analysis, decision support systems, and ensuring fair adjudication processes. However, the application of AI in this domain raises various legal, ethical, and managerial debates.

In the Context of Athlete Rights and Obligations, AI can analyze athletes' performance data, design personalized training programs, predict injury risks, and enhance doping control procedures. Nevertheless, processing athletes' biometric data and health records necessitates legal regulations to ensure data security. The accuracy and confidentiality of such data must be safeguarded to prevent injustices arising from erroneous or misleading information.

Regarding Federations and Sports Organizations, AI can be employed in match analysis and disciplinary procedures. AI can analyze precedents in appeals against referee decisions to ensure consistency in similar incidents. However, determining the scenarios in which AI can render decisions and the legal consequences of excluding human elements remains contentious. In situations requiring subjective judgment and flexibility, the rigid application of AI's predetermined rules may hinder the full realization of justice.

From the Competition and Event Law perspective, AI can be utilized to analyze on-field incidents. In areas such as fan security, monitoring crowd disturbances, and assessing referee decisions, AI can effectively identify misconduct and contribute to generating evidence. However, the surveillance of spectators' data necessitates the establishment of legal boundaries to protect individual rights and freedoms.

Within the Sports Facility and Infrastructure Management Framework, AI can enhance facility security, schedule equipment maintenance, and monitor crowd movements. In large-scale events, AI is invaluable for strengthening security measures and anticipating potential risks, thereby playing a crucial role in organizational safety and efficiency.

In Dispute Resolution Mechanisms, AI can draft preliminary decisions for arbitration panels and disciplinary boards. AI can expedite processes and ensure consistent rulings, particularly in **Court of Arbitration for Sport (CAS)** proceedings. Nonetheless, entrusting AI with full authority in decision-making may exclude the experiential judgment and empathetic perspective of human arbitrators, potentially compromising the integrity of the process.

Regarding Doping and Ethical Regulations, AI can analyze doping test results and scrutinize athletes' health data to detect anomalies or suspicious patterns. However, the misinterpretation of data during doping investigations may lead to unjust outcomes, jeopardizing athletes' careers. Hence, AI should play a supplementary role in such processes, with human oversight remaining indispensable to ensure fairness and accuracy.

In conclusion, while the proliferation of AI in sports law can accelerate legal proceedings and facilitate more equitable outcomes, its impact on athletes, clubs, and federations must be carefully evaluated within ethical and legal frameworks. AI can complement sports law, yet relying on it as the sole decision-maker remains contentious, potentially undermining the core values of justice and fairness. The human element must not be entirely excluded, ensuring that AI serves as a supportive rather than a definitive mechanism in the administration of sports law.

Artificial intelligence (AI) tools in sports law can manifest at various levels across sports organizations, federations, and referees. AI's most significant benefits include rapid access to necessary information and data, the analysis of previously processed decisions, and the utilization of pre-established legal frameworks. This presents considerable advantages in disciplinary committees, event management, and doping control.

One of AI's most advanced applications in sports law is its use during disciplinary investigations or the review of referee decisions. For instance, AI can analyze precedent rulings and draft a preliminary decision during the evaluation of infractions that occur during a competition. This draft is subsequently reviewed and finalized by federation officials or the disciplinary board.

At a more advanced stage, scenarios in which AI autonomously makes referee decisions in sports law may emerge. AI could detect violations during competitions and actively participate in decision-making processes to ensure fair competition. However, excluding human involvement in this process raises ethical and legal concerns, particularly regarding athletes' rights and the assurance of justice.

In conclusion, AI can be a crucial supportive tool in sports law; however, retaining human involvement in final decision-making mechanisms is essential. To uphold justice in sports law, AI should function in a complementary capacity, working alongside the insights and experience of human referees.

References

- Akbulut, B. (2023). Yapay Zeka Ve Ceza Hukuku Sorumluluğu. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 27(4), 267-319. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1339596>
- Atalay, M., & Çelik, E. (2017). Büyük veri analizinde yapay zekâ ve makine öğrenmesi uygulamaları-artificial intelligence and machine learning applications in big data analysis. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(22), 155-172.
- Çakır, Z., Gönen, M., & Ceyhan, M. A. (2022). Beden eğitimi ve spor eğitimi öğretmeni adaylarının sanal gerçeklik teknolojisinin eğitimde kullanımına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences/Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49).
- Çakır, Z., Gönen, M., & Ceyhan, M. A. (2022). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Metaverse Farkındalıklarının İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi & Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2).
- Çakır, Z., Ceyhan, M. A., Gönen, M., & Erbaş, Ü. (2023). Yapay Zeka Teknolojilerindeki Gelişmeler ile Eğitim ve Spor Bilimlerinde Paradigma Değişimi. *Dede Korkut Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 56-71.
- Hurwitz, J., & Kirsch, D. (2018). *Machine Learning*, IBM Limited Edition. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Hwang, G. J. (2014). Definition, framework, and research issues of smart learning environments-a context-aware ubiquitous learning perspective. *Smart Learning Environments*, 1(1), 4.
- Muggleton, S. (2014). Alan Turing and the development of Artificial Intelligence. *AI communications*, 27(1), 3- 10. <https://doi.org/10.3233/AIC-130579>
- Oğurlu, Y. (2024). Dünyadan Örnekleriyle Mahkemelerde Yapay Zekâ Hâkim Uygulamaları: Hedefler ve Mevcut Duruma Dair Bir Değerlendirme. *Balıkesir Üniversitesi Hukuk Dergisi*, 1(1), 1-24.
- Samsun, A. T. (2021). Yapay Zekâ Yarışında Avrupa Birliği'nin Konumu. *EURO Politika*(8), 24-31.
- Susan Jones, Peter Mason and Ronald Stamper, 'LEGOL2.0: A Relational Specification Language for Complex Rules' (1979) 4(4) *Information Systems* 293, 305
- Thorne McCarty, 'Reflection on TAXMAN: An Experiment on Artificial Intelligence and Legal Reasoning' (1977) (39) *Harvard Law Review*, 837.
- Thorne McCarty, 'The TAXMAN Project: Towards a Cognitive Theory of Legal Argument, Computer Science and Law' in B Niblett (eds), *Computer Science and Law: An Advanced Course* (Cambridge University Press 1980) 23.
- Zeytin, Z., & Gençay, E. (2019). Hukuk Ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk Ve Bir Hukuk Uygulaması. *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 39-70.